

DE PROFEET ZACHARIA

ZEVEN LEERREDENEN

OVER

HET DERDE HOOFDSTUK VAN ZACHARIA

GEHOUDEN IN DE MAANDEN NOVEMBER EN DECEMBER 1847

DOOR

H. F. KOHLBRUGGE (1803-1875)

DOCTOR IN DE GODGELEERDHEID

PREDIKANT VAN

DE NEDERLANDS-GEREFORMEERDE GEMEENTE

TE ELBERFELD

INHOUD

Eerste Leerrede over vers 1, 2. *De aanklacht van de Satan voor de rechterstoel van Christus*

1. Daarna toonde Hij mij Josua, den hogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des Heeren; en de satan stond aan zijn rechterhand, om hem te wederstaan.
2. Doch de Heere zeide tot den satan: de Heere schelde u, gij satan! ja, de Heere schelde u, Die Jeruzalem verkiest: is deze niet een vuurbrand uit de vuur gerukt?

Tweede Leerrede over vers 3, 4. *De vrijspraak van de zondaar*

3. Josua nu was bekleed met vuile klederen, als hij voor het aangezicht des Engels stond.
4. Toen antwoordde Hij, en sprak tot degenen die voor Zijn aangezicht stonden, zeggende: Doet deze vuile klederen van hem weg. Daarna sprak Hij tot hem, Zie, ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen.

Derde Leerrede over vers 4, 5. *De bekleding van het heil*

4. . . . en Ik zal u wisselklederen aandoen.
5. Dies zeg Ik: Laat ze een reinen hoed op zijn hoofd zetten: en zij zetten die reinen hoed op zijn hoofd, en zij togen hem klederen aan.

Vierde Leerrede over vers 5-7. *De genade van de volharding*

5. . . . en de Engel des Heeren stond daarbij.
6. Toen betuigde de Engel des HEEREN Josua, zeggende:
7. Zo zegt de HEERE der heirscharen: Indien gij in Mijn wegen zult wandelen, en indien gij Mijn wacht zult waarnemen, zo zult gij ook Mijn huis richten, en ook Mijn voorhoven bewaren; en Ik zal u wandelingen geven onder dezen, die hier staan.

Vijfde Leerrede over vers 8. *De zekerheid van de overwinning te midden van al het onderliggen.*

8. Hoor nu toe, Josua gij Hogepriester! gij en uw vrienden; die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteken; want ziet, Ik zal Mijn Knecht de SPRUITE doen komen.

Zesde Leerrede over vers 9. *De enige hoofd- en grondsteen: Jezus Christus*

9. Want ziet, aangaande dien steen, welken Ik gelegd heb voor het aangezicht van Josua op dien enen steen zullen zeven ogen wezen; ziet Ik zal zijn graveersel graveren, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op een dag wegnemen.

Zevende Leerrede over vers 10. *De gemeenschap van de gelovigen*

10. Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zult gijlieden een iegelijk zijn naaste nodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgeboom.

EERSTE LEERREDE¹ OVER ZACHARIA 3 VERS 1 EN 2

Dat velen van u niet staan, waar zij moesten staan, en dat velen zo geheel verkeerd opvatten wat zij van de wet, van het evangelie, van de genade, de liefde en de barmhartigheid, in het geheel van de gerechtigheid, welke voor God geldt, vernemen, ligt wel hoofdzakelijk daarin, dat zij geen rechte zelfkennis hebben, en zichzelf voor geheel wat anders aanslaan, dan zij waarlijk zijn. Echter de zelfkennis is uit kennis van de zonden, en de kennis van de zonden is uit de wet Gods. Gewis, daarom mag de wet Gods helemaal niet achter de bank geschoven worden, als hadden wij daarmee niets te maken, nu eenmaal het lieve Evangelie gehoord hebbende; integendeel wij hebben zorg te dragen om de wet Gods te allen tijde in eer te houden. Maar ook niet opnieuw in dier voege, om daarmee vrome werken, werken naar eigen keuze te beginnen ten einde zo aan te vullen, wat ons aan de gerechtigheid te kort mocht komen. Want dat zou een geloof zijn, zoals de kerk van de Paus het heeft; daarbij zou de schalk in het hart blijven zitten: zo ik dan al niet deug aan de ene zijde, zo deug ik toch aan de andere, en God zal ten minste één oog moeten toedoen, en mij door laten gaan, omdat ik goede werken gedaan heb, ja, zelfs duizendmaal meer, dan waartoe ik rechtens gehouden ware. Wij behoren de heilige wet Gods zeer in hoogachting te houden, belijdende, dat wij voor deze wet, al menen wij ook nog zulke gelovige lieden te zijn, waarlijk zondaars en overtreders bevonden worden, en dat de wet Gods zulke zonde en overtreding bij ons niet kan verdragen, maar uit waarachtige liefde, tot heil van onze zielen, elke zonde en elke overtreding ons ontdekt, ook scherp bij ons bezoekt, opdat wij tot de ware betering, tot de waarachtige heiliging geraken; dat is: dat wij ons om gerechtigheid en heiliging met heel ons hart opmaken tot Christus, welke het einde van de wet is. Dat is het doel van de wet.

Maar zo wij de wet, als van zodanige inhoud, met heel ons hart erkennen, dan zullen wij waarlijk in ootmoed voor onze God wandelen; dan zullen wij ook van onze gerechtigheid en vrome werken niets willen weten, noch ons verhovaardigen, al waren wij die voortreffelijke lieden die goed verstaan Gods wil te doen, maar dan zullen wij in waar besef van arme en ellendige zondaars te zijn en te blijven, voor Gods heilig aangezicht verkeren; dan zullen wij ons helemaal niet voordoen, al waren wij reeds alle bergen, ja alles te boven, en als verstonden wij al alles zeer nauwkeurig: veeleer zullen wij daarbij in gedachtenis houden van welke zonde en ongerechtigheid wij al gered zijn, en ook nog dagelijks moeten gered zijn.

Zo is er dan, indien de wet in hoogachting en in eer bij ons gehouden wordt als een goede en rechtvaardige wet, een voortdurend wegvallen voor onze God, een telkens vernieuwd belijden, dat wij arm, naakt, blind en ellendig zijn. Zulk een belijdenis is gepaard met ware erkenning van Christus. Trouwens, zulk een belijdenis geeft ook gelegenheid, dat bij menigeen, vanwege de zonde, allerlei nood zich opdoet. En een waar vrezen en beangstigen; zodat zij dikwijls menen, dat de duivel het hun nog wel eenmaal zou kunnen afwinnen. Want zij weten niet waaraan zich te houden, bij allerlei aanklachten, waarmee hij hun gedurig wederstaat; zodat zij niet vooruit kunnen met het geloof. Nu zullen deze uit de huidige prediking kunnen vernemen welke Advocaat zij in de hemel hebben. Zij die prediking ons al tot ontdekking van de ogen tot lering, tot bestraffing, tot betering, tot tuchtiging in de gerechtigheid.

¹ Gehouden 7 November 1847.

TEKST :

Zacharia 3 vers 1 en 2

Daarna toonde Hij mij Josua, den hogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des Heeren; en de satan stond aan zijn rechterhand, om hem te wederstaan.

Doch de Heere zeide tot den satan: de Heere schelde u, gij satan! ja, de Heere schelde u, Die Jeruzalem verkiest; is deze niet een vuurbrand uit de vuur gerukt?

Wij betrachten ingevolge de voorgelezen woorden:

1. De Hogepriester Josua, zoals hij voor de Engel des Heeren stond.
2. De aanklager, de satan.
3. De Heere, zoals hij de satan oordeelde.
4. De gronden, met welke hij het pleitgeding van de satan terneersloeg.

1. De Hogepriester Josua, zoals hij voor de Engel des Heeren stond.

Daarna toonde Hij mij Josua, den hogepriester, staande voor het aangezicht van de Engel des Heeren.

Dit gezicht had de profeet Zacharia. De profeet Zacharia leefde ten tijde, toen het volk van Israël uit de Babylonische gevangenis teruggekeerd was. En door zijn profetering en die van de profeten Haggai geschiedde het, dat het volk van de Heere tot het bouwen van het Huis van de Heere aangedreven werd. Deze profeet Zacharia is geheel vervuld geweest met de ellende van het volk van God, als ook met zijn eigen ellende, en met de genade van Jezus Christus, krachtens welke hij moed had om met de prediking door te tasten, en niet moe te worden met het getuigenis, ten spijt van duivel en hel. Echter had hij er een zware kamp bij te verduren want hij werd gestadig belopen met allerlei dingen, geschikt om hem ter neer te werpen, zodat hij ook wel menigmaal mag gedacht hebben: wie gelooft onze prediking, en aan wie wordt de arm van de Heere geopenbaard? Zo mag dan ook het hele wezen en gedrag van de Hogepriester Josua hem wel menige aanvechting veroorzaakt hebben, dat hem dus kon doen denken: er zal wel niets van de zaak van God worden. Maar toen heeft de Heere hem getroost; tot dat einde verkreeg hij dit gezicht. Wellicht zal men vragen: waarom heeft de Hogepriester zelf dit gezicht niet bekommen? Daarom niet, omdat God de profeet troosten wilde, en de Hogepriester zijn zaligheid niet op een gezicht gronden zou. Maar dat hij in de Heere geloven zou, door het woord van de profeet. Zoals dan ook de Heere gezegd heeft: *Ik bid voor degenen, die door hun woord in mij geloven zullen.* Waaruit wij dan behoren te leren, waarop wij ons te verlaten hebben, te weten: op het woord van de apostelen en profeten. En om onze zaligheid niet te gronden op beweringen van: *Ik heb een gezicht gehad*, maar op wat geschreven staat, namelijk: dat Christus voor onze zonden gestorven is, en dat Hij begraven en opgestaan is ten derde dage. Want door zulk een Evangelie wordt men zalig, wanneer er maar een hart is om te geloven.

Maar het was een zeer bijzonder gezicht, dat de profeet getoond werd. Josua, de Hogepriester, of zoals het naar het Hebreeuws luidt, *de priester, de grote*, werd hem getoond. Daar zou men verwachten: dat, wanneer er zulk een groot man optrad, de hele hemel wel op hem zien moest, en alle Engelen voor zulk een “zijn heiligheid” zich buigen. Want het was geen geringe of eenvoudige boer maar de Hogepriester van God. Trouwens, indien de mens voor God gedagvaard wordt dan beeft en siddert de vorst als de bedelaar, de Paus als zijn koorjongen, de Hogepriester als zijn dienaar, de heilige als de zondaar. Voor de Heere hebben wij al niets te zeggen, moeten de hand op de mond leggen, en kunnen op duizend niet één antwoorden. En wie meent het hoogste te staan, heeft het meeste te verantwoorden.

Aldus de Priester, de grote, was het, die voor de Engel van de Heere stond. Deze Engel van de Heere was de Zoon van God. Dus voor de Zoon van God, voor Christus, stond deze grote man. En hoe stond hij voor Hem? Juist zo, als de echtbreekster volgens Joh. 8, waar het heet: “En de schriftgeleerden en de farizeeën brachten tot Hem een vrouw in overspel gegrepen: en haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot Hem: Meester, deze vrouw is op de daad zelf gegrepen, overspel begaande. En Mozes heeft ons in de wet geboden, dat deze gestenigd zullen worden: Gij dan, wat zegt gij?” De Priester, de grote, Josua, stond ook voor de Zoon van God. Zacharia zag hem in *onreine klederen*; echter daarin betaamde het hem niet voor de Heere te staan. Want, volgens de wet, moest hij witte, reine klederen aanhebben om zijn ambt te bedienen. Maar in onreine klederen was hij, benevens zijn hele dienst, vervloekt.

Dit is ter lering, om te verstaan hoe wij voor Christus staan. Want wij allen willen grote mannen zijn, ons inbeeldende, dat wij in zeer reine klederen voor de Heere staan, en het zijn echter onreine klederen, hoe rein zij ons ook mogen toeschijnen; wij hebben ze ons naar onze smaak laten maken, maar het zijn geen klederen die de Heere ons heeft laten aandoen: daarbij zit ons de grote man in de kop, de Priester, de grote, en het dunkt ons nu zulke grote priesters geworden zijnde, dat wij boven elke onreinheid verheven, en vol van goede werken zijn. En wanneer het dan komt te gebeuren, dat ons in de ogen valt, wat wij eigenlijk zijn, dan wil de grote man echter niet weten wat hij is. Omdat hij niet rechtvaardig is hij, die al meende gerechtigheid zelf te zijn van top tot teen; zo versmaadt hij nu ook alle gerechtigheid. En dan wordt de mens, hetzij wanhopend, of hij wordt tweemaal zo dood als hij vroeger was.

Voor Christus zijn wij allen niets, wij mogen dan ook zijn wie wij zijn. Voor Christus moet het luiden: Treed niet in het gericht met uw knecht. Want voor u is niemand die leeft rechtvaardig. Dit moet ik u voorhouden: want dat gelooft een mensenkind zo gemakkelijk niet, dat hij voor Christus, Voor de Zone Gods, *niets* is. Hij denkt er zelfs niet ernstig aan, dat wij al voor Christus rechterstoel moeten geopenbaard worden; maar hem dunkt, dat Christus hem als een oude bekende en goede vriend wel zal moeten opnemen wanneer het er op aan zal komen. Echter zulk een vrijheid, gelijkheid en broederschap is er in de hemel niet. Wie aan de Zoon van God, aan Christus denkt, die heeft aan zulk een Christus te denken voor wie hij de mens schuldig staat, en, ten opzichte van zichzelf, “*wee mij*” moet uitroepen. Weliswaar is Christus onze gerechtigheid en heiligheid, namelijk: indien wij geloven maar dit is echter niet zo, dat wij nu voor onszelf zonder zonde waren. De Heere toch heeft ons geleerd te bidden: vergeef ons onze schulden. Daaruit zien wij toch, dat wij schulden hebben. Maar wanneer er ontslag van is, dan worden ons, krachtens zulk ontslag, de schulden niet toegerekend: maar Christus gerechtigheid wordt ons toegerekend. Daarom behandelt ons God “alsof wij nooit zonde gehad of gedaan hadden.” Maar wilde Hij de zonde toerekenen, dan zou niemand voor Hem kunnen bestaan. Dus dienen wij te weten, dat wij voor de Zoon van God staan, als Zacharia Josua voor de Zoon van God zag staan dat is als schuldigen en verdoemeniswaardigen.

2. De aanklager, de satan

Josua de Hogepriester stond schuldig voor de Zoon van God, dat weten wij daaruit, dat de satan aan de rechterhand van Josua stond. Aan de rechterhand van de schuldige stond de aanklager. Hij heet *satan*. Het woord satan betekent één, die uit woede en toorn tegen iemand ontvlamd is; daarom hem wederstaat, waar hij maar kan, en zich daarin als onverzoenlijke vijand betoont. Voor Christus wilde hij zich nu als een rechte satan tegen de arme Josua gedragen, en hem in de weg zijn, opdat Josua door Christus mocht verworpen worden, en bij Hem geen genade bekomen. Zacharia had, als een getrouw profeet, van de Heere genade voor Josua begeerd, en wilde weten of die er voor hem was, maar toen zag hij de satan, die Josua wederstond.

Daaruit zien wij dat de satan vol toorn en woede is, waar Christus en God zullen verheerlijkt, en een

arme zondaar uit zijn klauwen zal gerukt worden, ook dat hij daar alles voor de voeten werpt. De Hogepriester zou rein worden van zijn onreinheid. Maar de satan wilde hem in zijn onreinheid houden. Hij dacht, dan is hij toch eindelijk mijn buit. Maar toen hij bemerkte, dat het daarom ging, dat Josua rein zou worden, toen hief hij zijn aanklacht aan: zijn klederen zijn zo vuil, hij is zelfs te onrein, hij mag geen Hogepriester zijn, hij is niet volgens de wet. De wet van Mozes verdoemt hem, en wat zegt u nu, u mag niet tegen Mozes wet zijn. Hij moet verdoemd blijven. Daarom kan ook uit dat hele wederopbouwen van Jeruzalem en van de tempel niets worden want deze Josua deugt niets voor de wet: zo één als deze mag voor uw aangezicht niet blijven.

Hieruit kunnen al de vermoeide en neergedrukte zielen zien, wat de bezigheid van de duivel is, en van waar het komt, dat zij niet met alle vrolijkheid tot de troon van de genade toetreden, om hulp te bekomen ter bekwamer tijd, namelijk: omdat de satan hen wederstaat. Zij denken, dat God hen niet hebben wil, omdat zij zo veel zonden hebben; dat de Heere hen verworpen heeft omdat zij zo geheel goddeloos zijn. Daarom neemt de angst hij hen de overhand, en doet hen voor God en Christus wegvluichten. Zij menen dat God hen slechts dan genadig zou kunnen zijn, wanneer zij deze of geen zonde niet hadden, en hun dan eerst ontslag van zonde toedelen wanneer zij zichzelf eerst van hun onreinheid gereinigd hebben; of dat Hij hen in het geheel niet horen wil, omdat zij zulke zondaars zijn. Maar dat is niet waar, dat de Heere zich hunner niet wil ontfemen. Want hij heeft gezegd: "Komt allen tot mij, gij die vermoeid en belast zijt, Ik zal u rust geven voor uw zielen." Het is niet waar, dat de Heere Zijn ontferming over u zou hebben toegesloten. Met zulke bange gedachten houdt ze de satan, die hen wederstaat, al bezig, opdat zij niet zou doorbreken tot het hart van God, maar al moed verloren geven.

Maar nu zal men wellicht vragen: hoe komt de satan voor de troon van de Heere; om de troon van de Heere staan immers alleen de heilige Engelen, en rondom de Heere de zielen van de volmaakten?

Dat is waar. Maar waar het de vrijspraak van een zondaar betreft, dat hij van schuld, zonde en straf zal vrijgesproken worden, daar wordt de satan ook een plaats ingeruimd, dat hij zijn beschuldiging voortbrengt, en daarmee ter hel verwezen wordt. Want zo God een zondaar rechtvaardigt, dan rechtvaardigt Hij hem in die voege, dat al helse machten willens of onwillens, ten laatste bekennen moeten: wat God rechtvaardigt, dat is gerechtvaardigd. Maar de satan heeft zijn rechtvaardige aanspraken op de mens. Want de mens heeft zich vrijwillig met lichaam en ziel de duivel tot eigendom overgegeven. Daarom handhaaft hij ook zijn recht op de mens; daarom mag hij ook voor de troon van de Heere komen, om dit recht te handhaven. Hij zelf nu is eenmaal door ongehoorzaamheid uit de Heerlijkheid uitgestoten. En wij mensen zijn ook door vrijwillige ongehoorzaamheid ontledigd van de Heerlijkheid en slaven van de duivel geworden. Dientengevolge komt hij dan voor de troon en zegt: die is ongehoorzaam geweest. Derhalve is hij van mij en zal van mij blijven. Daarom staat hij ook aan de rechterhand van de zondaars, deze voorrang wordt hem rechtens ingeruimd. Want de zondaar is van hem. Maar daar betoont hij zich een slecht advocaat voor zijn zaak. Want hij voert ze uit haat en bitterheid uit. Want toch het gaat hem niet om recht en gerechtigheid, maar daarom, dat hij de arme mens met zich ongelukkig maakt, en in de verdoemenis houdt. Maar omdat hij in de verdoemenis is, moet hij ook het proces verliezen. Want dat toch is geen gerechtigheid, dat ik een mens in de ellende en het ongeluk houden wil, omdat ik zelf in het ongeluk ben; - maar dat is een boosheid, waartegen de hele hemel opkomt.

3. De Heere, zoals hij de satan oordeelde

De Heere kent een andere gerechtigheid. En wel deze: dat de ellendige geholpen worde. *Doch de Heere zeide tot den satan: de Heere schelde u, gij satan! ja, de Heere schelde u, Die Jeruzalem verkiest: is deze niet een vuurbrand uit de vuur gerukt?*

Die zo-even de Engel van de Heere, dat is de Gezant van God heet, zoals dan ook de Heere meermalen

getuigt, dat de Vader hem gezonden heeft, en zoals wij bij Johannes lezen: “Niemand heeft ooit God gezien, de eniggeboren Zoon, die in de schoot van de Vader is, die heeft Hem verklaard” - heet nu opeens *Jehovah*. Dit is geheel in overeenstemming met wat wij in Joh. 10: 27 en 28 lezen: “Mijn schapen horen Mijn stem, en ik ken dezelve, en zij volgen Mij. En ik geve hun het eeuwige leven: en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken. Mijn Vader, die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan alle, en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders. Ik en de Vader zijn een.” Maar nu zegt deze *Jehovah* niet: Ik scheld u; maar: *de Heere schelde u!*

Maar dat de Heere de satan zulk een antwoord op al zijn al zijn aanklachten geeft daaruit kunt u zien hoe de satan uit de hemel geworpen wordt, te weten: door de genade van Jezus Christus. Ook moeten de vreesachtige harten, uit de wijze hoe de Heere met de satan handelt, het verstaan, dat zij daar boven een goede voorspraak tegen hun aanklager hebben namelijk: de Heere Jezus Christus zelf, de Zoon van God. En dat zij dat woord, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is, om zondaars gered te hebben, met beide handen mogen aangrijpen, als een woord, dat helemaal niet zal bedriegen; ook dat Hij gekomen is, om te zoeken en zalig te maken, dat verloren is en dat het aldus waar is: “Er is geen grimmigheid bij Mij, wendt u tot Mij en wordt behouden. Want ik ben uw Heiland” en opnieuw: “Ik wil hem vrijwillig liefhebben.”

Maar wanneer de Heere nu *niet* zegt: Ik scheld u, maar: *de Heere schelde u!* Dan doet hij het als Michaël toen hij met de duivel twistte, en met Hem handelde over het lichaam van Mozes, toen durfde hij het oordeel van lastering niet vellen, maar hij zei: *de Heere straffe u!* Zo ook wilde Christus geen oordeel over de duivel vellen. Hij liet hem wat zijn beschuldiging tegen Josua betrof, in zijn recht; onrein was Josua; hij was helemaal niet volgens de wet, en was waardig verworpen en verdoemd te worden. De duivel mocht al alle aanspraak op Hem hebben, echter maakte de Heere een kort proces met de aanklager. Voor een rechterstoel moet alles volgens gerechtigheid zich toedragen en voor de rechterstoel van Christus wilde de duivel zijn eigen gerechtigheid handhaven; daarom moest hij het proces verliezen.

Want, ten eerste, hij had door verleiding de mens in Zijn dienst gekregen; ten tweede, hij wilde zijn recht doen gelden om een mens te moorden en voor eeuwig bij zich in de hel te houden. Nu, dit is een schone gezindheid en handhaving van gerechtigheid, daarmee mag hij voor de rechterstoel van Christus komen, om zijn zaak ook dadelijk verloren te hebben. Want voor Christus rechterstoel geldt alleen deze gerechtigheid dat een verlorene gered zij dat een onreine reiniging, dat een zondaar genade bekomt. Wie dat voor zichzelf en anderen van Christus afbidt, die zal alleen het proces gewonnen hebben. Daarheen roepe men om hulp, zo zal de Heere wel spoedig raad weten, dat het alles volgens gerechtigheid is. Maar omdat de duivel rechtvaardig zijn wilde, maar niet rechtvaardig was volgens de gerechtigheid, welke alleen voor God geldt wat hij ook nooit worden zal, daarom sprak de Heere: *De Heere schelde u*. Dat was met andere woorden gezegd: foei, u die hier met uw aanklachten komt om reden dat de arme mens niet rechtvaardig is, dat hij zonde heeft, dat de wet hem verdoemen moet; u wilt hier voor de gerechtigheid staan, en drijft zelfs de hoogste ongerechtigheid; u bent een wezen vol van ongerechtigheid!

De Heere herhaalt het nog eenmaal: *Ja, de Heere schelde u!* Als wilde Hij zeggen: Bent u doof, neem het ter ore, en vaar er ook mee ter hel; u deugt zelf niet, en wilt u een arme zondaar aanklagen! - daarvoor zult u een dubbel oordeel vinden. De Heere noemt het kind bij zijn rechte naam. Hij heet hem satan, en geeft hem daarmee te verstaan, wat dan eigenlijk zijn zonde en zijn oordeel is, en waarom hij met zijn aanklacht verworpen is, namelijk: omdat hij geen arme zondaar in de hemel mag zien, omdat hij er zelf niet in kan komen, en er ook niet in wil, wanneer hij ook kon.

Dus hebt u al grond, om u niet door het beschuldigend geweten, dat is door de aanklagende satan te laten beangstigen, u, die daar staat, als Josua, de Hogepriester, er voor de Heere stond, zodat u zich onrein gevoelt van het hoofd tot de voeten. Want u hebt het vernomen, wat de satan met zijn aanklachten in de hemel vermag. Hij wordt daarmee verworpen, omdat hij een zondaar wegens

ongerechtigheid aanklaagt, en toch zelf niets dan ongerechtigheid wil, en ook zijn hele aanklacht bloot uit ongerechtigheid voortkomt. Bovendien hebt u vernomen, welk een getrouwe en barmhartige Heiland de Heere is, dat Hij daarom niemand in het verderf wil laten varen, omdat hij zonde heeft en verloren is; veeleer dat Hij volgens dusdanige gerechtigheid oordeelt, krachtens welke iemand juist boven de aanklacht van de satan verheven zal zijn, daar hij zonde heeft en verloren is, om reden dat de Heere daarvoor wel raad weet. Trouwens dit is tot deze gezegd, die geen ander recht dan barmhartigheid zoeken. Maar wie zich in zijn hart bestraft gevoelt, dat hij niet rechtvaardig is en nochtans Zijn gerechtigheid wil handhaven, en denkt, er is zo geen nood, en zich tegen de bestraffing verhardt, in plaats van zich te verootmoedigen, om er ook als een zondaar te staan, opdat hij door het woord van de zonden-vergeving gered worde: die heeft de satan vóór zich, maar het gebed van een miskende, maar in de Heere overwinnende David tegen zich: “Stelt een goddeloze over hem, en de satan sta aan zijn rechterhand.” Dat is: de satan moet met zijn aanklacht het tegen hem winnen, en de Heere hem varen laten, en de satan overgeven, wanneer hij voor het gericht komt².

4. De gronden, met welke hij het pleitgeding van de satan terneersloeg.

Nu willen wij zien, waarop de Zoon van God zich beroept, dat de satan Josua moet los laten, en onverrichter zaak weer ter helle varen. *Doch de Heere zeide tot den satan: de Heere schelde u, gij satan! ja, de Heere schelde u, Die Jeruzalem verkiest: is deze niet een vuurbrand uit de vuur gerukt?* Zo sprak de Heere. De Heere spreekt van zijn Vader, van Zijn verkiezing, en dan van wat Josua was.

De Heere spreekt van Zijn Vader, die mag de satan schelden. De Heere Zelf wil hem niet schelden. Maar waarom zou de Vader dat doen? Juist daarmee dat de Heere, dat is de Vader, dat doen zou werd de duivel geslagen. Want van de Zoon, van de barmhartige en getrouwe Hogepriester Christus, die Zijn broederen in alle dingen gelijk werd, wil hij niets weten; daarom houdt hij Hem ook verre van de harten van de aangevochtenen, opdat zij niets van Hem bemerken zouden; ook wil hij, ofschoon hij moet, de Zoon niet eerbiedigen. Hij wil niets weten van de eeuwige gerechtigheid, welke Christus voor zonderen aangebracht heeft. Hij verstaat er ook niets van, hij houdt Christus of voor een bloot mens, en veracht Hem als een opgehangene. Of hij houdt Hem voor een hoge hemelse geest, maar zichzelf voor hoger. Hij maakt het als zijn gediensstige helpers het van de vroegste tijden af gemaakt hebben. Zoals deze zich van de beginne af voor vroom gehouden hebben zo houdt hij zich ook voor vroom, en wil Christus niet laten leven die moet een kwaaddoender zijn, en niets durven doen en zeggen. Hij kan de Zoon van God niet erkennen, voor wat Hij is; anders zou hij het niet gewaagd hebben, om de arme zondaar Josua voor Hem aan te klagen en hem te weerstaan. Nu komt de duivel als een vrome duivel voor het gericht, wil op recht en gerechtigheid blijven aandringen en verstaat er niets van. Waar het recht zijn gang hebben zal, daar wil hij barmhartigheid, en waar barmhartigheid en liefde heersen zullen, daar wil hij verderven; daarin is hij al zijn kinderen gelijk, en zijn kinderen aan hem. Omdat hij nu als een vrome duivel komt, en niets van gerechtigheid weet, en niets van Christus weten wil zo houdt Christus aan Hem de Vader voor; voor Die moest hij toch sidderen. Want diens gerechtigheid voelt hij diep: en waar van God te zijnen opzichte sprake is, dat die hem schelden mag, daar pakt hij zich dadelijk weg, omdat hem het masker niet ont-nomen worde.

Aldus Christus, de wil van de Vader kennende, beroept zich op de Vader en van Zijn wil getuigt Hij: *Dit is de wil Desgenen, die mij gezonden heeft, dat wie de Zoon aanschouwt en in hem gelooft, het eeuwige leven heeft.* De Zoon handhaaft voor de duivel de Vader Zijn wil, woord en gebod, zoals Hij ook gezegd heeft: *Dit is de wil van de Vader in de hemel niet, dat één van deze kleinen verloren ga.* Zo wilde dan de Heere zeggen, Hij, de van de Vader gezondene die zich als de Jehovah aan de verlorenen alleen openbaart, waar het daarom

² Psalm 109: 6.

gaat die te redden; u satan komt met uw aanklachte, dat de arme mens niet naar het gebod is, en het gebod niet gehouden heeft: maar u houdt zelf het gebod van Mijn Vaders niet. Want u wilt dat deze Josua zal verdoemd worden en de wil het gebod van de Vader is *niet verdoemen, maar eeuwig leven*. Daarom schelde u de Heere, make u te schande en verdoeme u en niet Josua! Want u wilt hier gerechtigheid en komt met louter ongerechtigheid.

Maar daaruit, dat Christus zich op de Vader beroept, en zodoende de satan ter neder velt, moeten de aangevochten gewetens leren hoe verkeerd zij denken, menende, dat de God en Vader van onze Heere Jezus Christus hun niet genegen is. Want wanneer dat zo was, dan zou Hij niet de God en Vader van onze Heeren Jezus Christus zijn. Dit behoort ook tot de verleidelijke leringen van de satan, dat men wel de Heere Jezus durft aanroepen, maar niet dadelijk daarop *Abba-Vader* durft zeggen. Wil men de Heere Jezus geloven dat men Hem dan daarin gelooft, dat Hij gezegd heeft, bidt: *Onze Vader in de hemelen!* Want met zulk een bevel en woord heeft Hij ons het hart van de Vader ontsloten, en ons arme zondaren gezegd, dat wij een genadige, getrouwe, goede en barmhartige Vader in de hemelen hebben. Omdat Christus de Middelaar Gods en der mensen is, hebben, wij het van Hem te leren, dat Zijn Vader onze Vader en Zijn God onze God zijn wil. Dat geeft Hij ons te verstaan, wanneer Hij spreekt: *zo lief heeft God een wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe*. Want daaruit zien wij, dat de raad van onze zaligheid uit God door Christus is; dat de Vader de oorsprong van onze zaligheid is en dat het Zijn wil is, dat wij met alle vertrouwen door de Zoon tot Hem treden. Daarom mogen wij in aanvechting, in nood en dood alleen goede gedachten van de Vader hebben, dat Hij onze zaligheid wil en gewild heeft, en dat het Zijn gebod is, dat wij gered zijn. Wij lezen toch hier, dat de Zoon met zulk een wil en zulk een gebod van de Vader, de satan neervelt, dat hij van de arme zondaar moest aflaten; dat de Vader Josua niet wil verdoemd hebben en de Zoon het daarom ook niet wil.

Op deze liefde van de Vader beroept zich de Zoon verder, wanneer Hij de Vader *de HEERE* noemt, *die Jeruzalem verkoren heeft*. Daarmee brengt Hij de satan de tweede slag toe. Wat de Heere daarmee heeft willen zeggen, kunnen wij weten uit het 17^e vers van het eerste hoofdstuk. Daarin zegt de Zoon van God tot de profeet: “Roept nog, zeggende: zo zegt de Heere der Heirscharen Mijn steden zullen nog uitgespreid worden vanwege het goede. Want de Heere zal Sion nog troosten, en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.” Zo lezen wij ook in hoofdstuk 2: 12: “De Heere zal Juda erven voor zijn deel, in het heilige land, en hij zal Jeruzalem nog (opnieuw) verkiezen.”

Christus zegt niet, de Heere, Die Josua verkiest; maar, *de Heere, die Jeruzalem nóg verkiest*, en weliswaar opnieuw, dat is van nieuws aan. Met zulke woorden werd het proces van de satan geweldig neergeslagen. Het was hetzelfde, als: “wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardigt.” Want de satan wil zijn als God, hij wil vroom en rechtvaardig zijn als God; zo wordt hem dan, met de liefde Gods, zeer vermogend de muil gestopt. Want hij komt om de armen en ellendigen te weerstaan, zodat deze niet tot God durft komen, omdat hij onrein is; omdat hij zonden heeft. En de Zoon treedt op en zegt het de satan in het aangezicht: U, komt met uw aanklacht en wil gelijk God zijn; zo verneem dan nu wat God doet: hoewel Jeruzalem, Zijn schone en reine stad, een hoer werd en Hij haar heeft moeten verstoten en verre van Zich wegdoen, evenwel Zijn roeping en verkiezing hebben Hem niet, berouwd. Maar met eeuwige barmhartigheid heeft Hij zijn stad weer aangenomen, en haar met Zijn goedheid bedekt. En u wilt een enig mens verdoemd hebben, omdat hij verwerpelijk is?! Zie, daarin bent u niet zoals God.

Zo werd de duivel weerstaan, hij, die Josua weerstaan wilde zodat hij die zijn gezindheid om te verderven als Gods gezindheid handhaven wilde, ten enenmale beschaamd werd. Dusdanige liefde kon hij niet namaken. Want hij verstaat er niets van, die altijd meent, dat alleen deze kunnen verkoren worden, die de wet gehouden hebben, volgens zijn uitleg.

Daaruit moeten nu diegenen, die van verre staan en de moed niet hebben tot God op te zien, leren, hoe het met de verkiezing Gods er uitziet, dat deze namelijk uit Zijn eeuwige machtige liefde en uit Zijn Wezen, het Wezen van Zijn ontferming en goedheid voortkomt, en Zich als zodanig handhaaft. Het mag er waarlijk menigmaal zo uitzien als had God hen vanwege hun zonden verworpen. Ja, Hij mag hen naar Zijn gerechtigheid verworpen hebben zodat zij in menig opzicht de satan, allerlei nood, ellende en verschrikkelijk lijden overgegeven zijn, en bovendien de aanklacht van de satan tegen zich hebben, nochtans moeten zij weten hoe het in de hemel er voor hen uitziet, namelijk: dat aldaar nog hulp en genade te vinden is, dat God wel weer weet te verkiezen wat Hij verworpen heeft, en te troosten wat Hij heeft moeten bedroeven. Daarom zal niemand, die verbrijzeld voor de rechterstoel van Christus staat, door de duivel weer van daar kunnen gesleept worden. Christus zal de duivel beschamen. De ellendige beschamen zal Hij nooit, maar hem behandelen naar de wil, het gebod en de verkiezing van God, Die daarin Zijn genade verheerlijkt dat Hij Zich verkiest *wat niets* is, dat de duivel Hem niet zal roven. Waar God weer verkiest, daar heet het: “Alle vlees en ook de duivel zwijge voor het aangezicht des Heeren.” Zach. 2: 13.

De derde slag brengt daarom de Heere ook daarmee de vrome duivel toe, dat Hij zegt: “*Is deze niet een vuurbrand, uit de vuur gerukt?*” Daarmee wil de Heere zeggen: Zeg, u vrome duivel met uw gerechtigheid; u bent toch niet als God, daarom zal Mijn Vader u schelden, dat u hier met uw aanklachten komt. Deze arme en ellendige mens was toch een heerlijk meesterstuk van de hand Gods. Maar u klaagt hem aan, dat hij er zo ellendig en onrein uitziet; daarom behoorde hij niet bij Mij te blijven, en van Mijn zaligheid niet ook deelachtig te zijn? Wie heeft hem dan zo toegesteld, dat hij verworpen, verstoten en vervloekt is geweest van zijn God? Lag hij niet bijna verbrand onder Gods toorn en gramschap; was er nog wel iets van hem overgebleven, indien God Zich niet om hem ontfermd had? Toen hij onder Gods toorn en gramschap lag, hebt u toen niet het vuur des te meer rondom aangestookt, dat hij geheel omgekomen, voor eeuwig zou omgekomen zijn, indien mijn Vader Zich niet om hem ontfermd had. Indien nu de Heere dit verbrand stuk hout, dat bijna geheel verkoold is, voor Zich nog wil aannemen, om daaruit weer wat geheels tot prijs van Zijn ontferming te maken, wilt u nu optreden om hem te weerstaan? Daaruit kunt u toch wel zien, dat u de satan bent, en dat u niet als God bent, en niets van barmhartigheid verstaat. Maar daarom, omdat u iets zijn wilt wat u niet bent, zult u verworpen worden met uw aanklacht, en hij zal gered zijn.

Daaruit behoren wij te leren, dat zo wij wegvallen voor Gods woord, en menen, dat het met ons uit en voorbij is, en het nu veel te erg is, als ons moettende beschouwen als een stuk hout, dat bijna geheel in de vlammen van de toorn verteerd is, God echter daarin Zijn liefde verheerlijkt dat Hij zulk een stuk hout hebben wil. En dat, waar de satan komt om als een vrome man het de Heere te beduiden, dat Hij zulk een stuk hout zal laten liggen, omdat het toch verbrand is, en het zich naar Zijn heilige handen niet schikt, dat daar de Heere God de satan zal antwoorden: ‘zeker u wilt het om niet verbranden, juist daarom wil Ik uit het verbrande stuk hout een vat tot Mijn eer maken.’

Heil u, zo u voor Gods wet beeft, en voor Christus staat als de arme Josua er stond, ziende op de Heere, zonder gerechtigheid in uzelf te willen hebben, opdat de satan u niet ook wegvoere, maar u hulp vindt bij de getrouwe Voorspraak, van wie alle heiligen, uitverkorenen en rechtvaardigen van de Heere het verkondigen “wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja, dat meer is, Die ook opgewekt is: Die ook ter rechterhand Gods is: Die ook voor ons bidt.” Amen.

TWEEDE LEERREDE³ OVER ZACHARIA 3 VERS 3 EN 4

U hebt het heden acht dagen gehoord, hoe Christus, onze Heere, het rechtsgeding van de satan omverwerpt. Onze Heere weet het wel dat de satan zich het mom van de vroomheid niet laat ontnemen, dat de satan volstrekt wil zijn als God; daarom heeft de Heere het hem in Zijn rechtsgeding tegen de Hogepriester Josua voorgehouden, dat hij niet als God is. Want God had Jeruzalem, die afvallige stad, weer verkoren, en de satan wilde een enig mens die ook tot Jeruzalem behoorde, verderven. God wilde uit een vuurbrand, dat uit het vuur gered was, zich een vat ter tot Zijn eer maken. En de duivel wilde hem geheel verteerd hebben. Zo was dan God alleen vroom en barmhartig, maar de duivel niet vroom en onbarmhartig. De duivel bleef er op staan, dat Josua het gebod niet gehouden had, dat hij dus moest verloren gaan. En de Heere bewees de duivel, dat hij het gebod zelf niet gehouden had, omdat toch het gebod en de wil van de Vader de redding van het verlorene was. Dat voelde de duivel, daarom trok hij af, opdat de waarheid, dat hij niet zoals God was, hem niet ten enenmale ontmaskeren mocht. Zo staat het dan vast, wat de Apostel Rom. 8: 33 schrijft: “Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt.” Ja, Hij rechtvaardigt uit Zijn grote goedheid en barmhartigheid over ons, welke Hij ons zo rijkelijk heeft laten toekomen in Christus Jezus.

Maar welke zijn de uitverkorenen Gods, tegen welke de satan niets vermag?

Ernstige vraag! Ik wil en mag u het antwoord hierop niet schuldig blijven. ‘Die het zijn⁴, zijn het niet; en die het niet zijn, die zijn het’. Bij enigen van u heerst die verschrikkelijke lichtzinnigheid van zich als volkomen bezitters van het Evangelie te houden, en, naar hun mening, boven de Wet van God reeds lang bovenuit te zijn. Al wat de Wet van God gebiedt doen zij; zij zijn de mensen, die in reine klederen prijken, daarin mag men hen in niets te nakomen. En komt er eens een ontdekking van zonde, dan zullen zij zich bekeren, en bekeren zich nooit recht. De naaste deugt niet, maar zij zijn deugdzaam in alle stukken, en zij zijn bij al hun geloof vol van gehuichelde rust, en blind voor de ernstige Apostolische woorden: *Want waarin gij een andere oordeelt; veroordeelt gij uzelf. Want gij die anderen oordeelt, doet dezelfde dingen*. Deze nu houden zich voor uitverkorenen maar zij zijn het niet. En hun zou ik wel de raad willen meegeven om in hun Catechismus de zin van de geboden van God toch eens ernstig tot hun eigen lering na te gaan, en dat niet maar aan de kinderen over te laten: dan zou zij wellicht ontwaken uit de strik van de duivel, die hen in hun ingebeeld geloof, in hun gestolen troost gevangen houdt.

Maar die niet verkoren zijn, die zijn het. Dat zijn de zodanige wie het om Gods wet gaat, die tot het inzien van de wijde geestelijke zin van de wet geraakt zijn, en met heel hun hart overeenkomstig de wet begeren te zijn. O, hoe graag zouden zij van elke zonde, van elke hartstocht los zijn! Zij gaan daarheen verslagen, verbrijzeld onder de waarheid; zij achten de wet Gods hoog, nee, zij verachten die niet. Zij kunnen echter met de wet niet voortkomen; zij verdoemt hen in alle stukken. Zij moeten zich aan God, aan Zijn almachtige genade en ontferming overlaten. Maar zij staan van verre, en slaan bedeesd de ogen op in de hoop op Hem, van wie alleen hun hulp is. Of zij hebben, met een goed geweten in de Heilige Geest de bewustheid dat zij overeenkomstig de wet zijn. En als zij wegvallen, zijn zij weggevallen voor het woord en de wet Gods. Zij zien op Christus en zijn zo overeenkomstig de wet. Want zij zijn bedekt met Zijn genade; bij dit alles kennen zij zich als zodanige die op duizend niet één kunnen antwoorden. Zij gevoelen in het diepst van hun binnenste de rechtvaardige aanklachten van de wet, kunnen zich evenwel met de wet niet ophelpen, en kunnen op niets anders dan op Gods liefde in Christus Jezus, en op het voornemen van de genade, volgens hetwelk God ten eeuwige leven roept *appelleren*.

Tot zulke uitverkorenen Gods, die niet verkoren zijn, en het toch zijn, wil ik ook heden een woord van het leven, waarin wij alleen ademen en leven kunnen, prediken.

³ Gehouden 14 November 1847.

⁴ Kohlbrugge bedoelt: die het *menen* te zijn, enz.

TEKST

Zacharia 3: 3 en 4

Josua nu was bekleed met vuile klederen, als hij voor het aangezicht des Engels stond.

Toen antwoordde Hij, en sprak tot degenen die voor Zijn aangezicht stonden, zeggende: Doet deze vuile klederen van hem weg. Daarna sprak Hij tot hem, Zie, ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen.

Wij betrachten:

1. Hoe Josua voor de Engel stond.
2. Wat de Engel deed en sprak.

1. Hoe Josua voor de Engel stond.

Josua nu was bekleed met vuile klederen. Wanneer een prediker iemand iets wil voorhouden, zo moet het schriftuurwaarheid zijn. De leer zowel als de toepassing moet zich gronden op wat de Schrift zegt. Wij mogen in de Schrift het *indien* niet inschuiven. Bij de gewone beschouwing van onzer tekstwoorden, maakt men de toepassing daarvan op een onbekeerde, die voor de rechterstoel Gods gerechtvaardigd wordt. Maar de toepassing moet haar grond in de letter hebben. Wij zien nu hier een Hogepriester, van wie de Schrift niet zegt, dat hij onbekeerd was, maar dat hij vuile klederen aanhad. Die klederen, die hij aan had, waren hogepriesterlijke klederen, dus niet van de duivel, maar Gods klederen; klederen, die God hem gegeven had, welke volgens het voorschrift van de wet gemaakt waren. Er staat niet geschreven, dat de Hogepriester naakt was, maar dat hij klederen aan had; maar dat die klederen vuil, onrein waren. De Hogepriester droeg zo Gods klederen, maar zij waren onrein geworden; daarom kon hij en zijn dienst God niet aangenaam zijn. En dit was het juist, wat de profeet Zacharia zo zeer bekommerde.

Welke toepassing zullen wij daarvan op onszelf maken? Velen leven daarop: “Voor zó veel en zó veel dagen, maanden en jaren heb ik vergeving van zonden bekomen; toen heeft de Heere tot mij gezegd: wees getroost mijn zoon of mijn dochter, uw zonden zijn u vergeven.” Nu, ik wens hun geluk met zulk een genade, welke hun ten deel viel. Maar het leven kent geen stilstand en de wet is niet dood.

Andere zijn er, die zulk een bepaald woord, tot hen gekomen, niet kunnen opgeven. Maar zij zijn tot het geloof gekomen, en geloven voortaan, zonder veel van bekommering of onrust te ontwaren: zij behoeven zich ook niet meer te beproeven of zij ook waarlijk in de genade staan; buitendien ligt er de gedachte: dat kan een mens ook zo rechtstreeks niet van God te weten komen.

Anderen denken, ja! viel mij dat eenmaal ten deel, wat Zacharia aangaande Josua zag, hoe zou ik geholpen zijn. Maar willen niet in Gods naam, op des Heeren woord, de sprong in de diepte van de genade wagen. En zo denkt bijna een ieder, wanneer het maar eerst een afgedane zaak is, dat ik vergeving van zonden heb, dan blijft dat een afgedane zaak.

Trouwens op die wijze maakt men geen behoorlijke toepassing van het 3^e hoofdstuk van de profeet Zacharia. Omdat de geschiedkundige grond van dit hoofdstuk deze is: de Hogepriester Gods had Gods klederen aan, klederen volgens de wet Gods gemaakt, maar deze klederen waren vuil, waren onrein, daarom deugde hij niet, en zijn dienst deugde ook niet. Dan is de gezonde toepassing daarvan de volgende: degenen, welke van God zijn, zijn verkoren tot Zijn dienst, zij dragen Gods klederen, klederen naar Gods wet vervaardigd, maar op zichzelf zijn hun klederen onrein, daarom deugen zij op zichzelf niet, en hun dienst ook niet, dus zij zijn op zichzelf niets, ja, verwerpelijik. Dat is nu wel een harde, maar ook een troostrijke waarheid.

Een harde waarheid is het voor de zodanige, welke in de dingen, die zij van God hebben en wat zij uit

God zijn, prijken kunnen op zodanige wijze, dat men het aan hen wel bemerken kan, dat zij de Heilige Geest niet hebben. Zij laten zich veel voorstaan op hun geloof, op hun goede werken en op alles wat zij van God hebben of menen te hebben, en het moet alles voor recht en goed doorgaan, wat zij doen, stellen en beweren. Maar het ontbreekt hun aan die ootmoed van het hart om voor Gods wet te belijden, dat alles wat wij doen en laten, dichten en trachten boos is van de jeugd af. Hun natuurlijke dingen willen zij wel als zonden doen doorgaan, maar hun geestelijke dingen en wat zij geestelijk doen en laten, dichten en trachten moet God voor louter heiligheid opnemen. Daarom willen zij ook niet verstaan, dat, wanneer de mens ook geestelijk recht gesteld is, hij echter voor God niet deugt. Zij kunnen hun geestelijke werkzaamheden niet als onnut achten, en wel daarom niet, omdat zij zich op dat, wat zij hun genadestand of hun geloof noemen, verlaten. Daarom willen zij ook naar hun geestelijke toestand deugen, en moet hun werk ook deugen, en in de hemel als heilig opgenomen worden. Ten laatste willen zij toch om hun stand en om hun werk zalig worden. Zo heeft het apostolische woord: “uit genade zijt gij zalig geworden,” voor hen in de grond niets wezenlijks; zij zijn niet gedachtig, dat zij het ontvangen hebben, wat zij ontvangen hebben; en roemen als hadden zij het niet ontvangen.

Maar die zo gezind zijn, hebben het ter harte te nemen, wat hier geschreven staat: *Josua nu was gekleed met vuile klederen*. Want er staat niet geschreven, dat Josua gestolen, gemoord of echtbreuk begaan had. Maar dat hij met zijn Hoge priesterlijke klederen bekleed was, maar dat deze klederen vuil, onrein waren, en dat dit zijn zonde was, waarom de duivel hem wederstond.

Daarom moeten wij toch deze waarheid diep in het gemoed opnemen, dat hoewel wij door God gekleed zijn, wij toch voor onszelf alles, wat wij van God aantrekken, onrein maken, zoals ook Josua zijn Godsklederen onrein gemaakt had. De mens toch zoekt gewoonlijk alles bij zichzelf, denkende dat hij de vergeving van de zonden, de gerechtigheid, ook de goede werken en het geloof in zijn zak heeft, en dat het alles hij hem zo in merg en been is doorgedrongen, dat hij al in de hemel wandelt en van top tot teen rechtvaardig is. Maar wij behoorden gedachtig te zijn, dat ook de geringste lust of gedachte tegen enig gebod van God ons verdoemt, en dat dit gebod de sluitsteen van de geboden Gods is: *Gij zult niet begeren*. Wanneer wij daarop acht slaan, zo zullen wij ons hele leven door genoeg te doen vinden, om recht en gerechtigheid te doen en in ootmoed te wandelen voor onze God. Maar dan zullen wij het ook alleen bij God zoeken in Christus Jezus, erkennende, dat het alles in Hem alleen voor ons voorhanden ligt, wat tot de gerechtigheid, tot het leven en tot de Godzaligheid nodig is; dan zullen wij bevatten hoe de wet geestelijk is, en die ten gevolge onszelf en onze beste werken, bij al wat wij uit God hebben, in dat licht beschouwen, waarin Josua stond, toen van hem gezegd werd: *en Josua had onreine klederen aan*.

Want juist hij, die goede werken heeft, heeft geen goede werken ook geen vroomheid. Hij heeft zijn grond niet op wat hij van God heeft, al was hij daarom heilig. Maar hij valt voor de Heere weg; dagelijks, ogenblikkelijk, evenals Johannes op Patmos voor de Heere wegviel, en belijdt het: *gij ALLEEN zijt heilig*. Maar hij kent zichzelf als ondeugdzaam; ook al zijn dienst als ondeugdzaam, en, ziet zich in onreine klederen; hoewel het klederen Gods zijn, hij heeft ze onrein gemaakt.

Maar het is ook een troostrijke waarheid voor degenen, die verstaan wat het heet: Ik heb vermaak in de wet Gods naar de mens, die naar binnen is. Want hoewel zij met het gemoed de wet Gods dienen zo dienen zij echter met het vlees de wet der zonde. Juist dat is het, wat hen zo verootmoedigt, hen zou diep in het stof doet neerbuigen, dat zij luid uitschreien: *Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods*. Vandaar dat zij menigmaal overvallen worden door naamloze angst, en ter neerdrukkende bedroefdheid, zo dat zij niet meer recht weten hoe zij het hebben; alle gevoel van genade, alle geloof en troost verdwijnende, weten zij eindelijk niet meer waaraan zich te houden. Wat zij zijn is alles door God, wat zij hebben is alles van God. Maar hoe zien zij er uit, en hoe ziet het alles er uit wat zij van God hebben. Onrein geworden door een aangeroerd aas, hebben zij al het heilige vlees, hebben zij hun

heilige klederen, die zij aangeraakt hebben, onrein gemaakt. Zij zijn tot de bewustheid gekomen, dat zij Gods koren en most, en veel van Gods zilver en goud de Baal tot verering gebracht hebben, en dat het hun gegaan is volgens Ezechiël 46: “Zo waart gij versierd met goud en zilver, en uw kleding was fijn linnen, en zijde en gestikt werk; gij at meelbloemen en honig en olie, en gij waart gans zeer schoon en waart voorspoedig dat gij een koninkrijk werd. Maar gij hebt vertrouwd op uwe schoonheid, en hebt gehoereerd vanwege uw naam. En gij hebt van uw klederen genomen en u gemaakt *geplekte hoogten*⁵. Daartoe hebt gij genomen de vaten uws sieraads van mijn goud en mijn zilver, dat ik u gegeven had. En gij hebt u mans beelden gemaakt: en gij hebt met dezelve gehoereerd. En gij hebt uw gestikte klederen genomen, en hebt ze bedekt. En gij hebt Mijn olie en Mijn reukwerk voor hun aangezichten gesteld. Mijn spijzen, die ik u te eten gaf, meelbloem, olie en honig hebt gij voor hun aangezichten gesteld tot een liefelijke reuk.”

Want zo gaat het ons mensen bijna doorgaans, ons, die van God geroepen zijn ten eeuwige leven. Wanneer wij voor de eerste maal van de duisternis tot het licht, van de macht van de satan tot God bekeerd worden, dan vierten wij een heerlijk bruiloftsfeest en verheugen ons over de gemeenschap aan de rijkdommen van de hemelse goederen. Zodat wij het wel uitroepen: Ik ben een koning, een koningin; en luid zingen: *Ik verheug mij in mijn God. Want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils*. Maar wij zijn slechte huishouders en huishoudsters met de goederen dezès heils! En nadat het een wijl zo rein heeft moeten zijn, dat er geen stofje meer te zien was, en wij ons in de mening streelden dat de zonden met wortel en tak uitgeroeid waren, dezelve zegerijk gekampt hebbende, en ze hatende met een dodelijke haat, ... daar leeft opeens de zonde weer op en de begeerte van de wereld, van het vlees, van het dartele leven, de lust in het zichtbare, in dat, wat wij anders verfoeiden alles neemt opnieuw het hart de gedachten en de leden in. Het gebod: *gij zult niet begeren*, blijft streng bij ons aandringen. Maar hoogmoed, lust van het vlees en gierigheid trekken met machtige banden voort. De nood wordt groot. Wij zijn overwonnen in het hart of door de daad; het heel leger van geestelijke en lichamelijke zonden, alle Filistijnen zijn over ons gekomen, en met verblinde ogen voelen wij ons afgevoerd in het gevangenhuis van de wet, welke in onze leden is.

Daar ligt de priester Gods ontwijd en moet God dienen en hij durft niet, hij heeft onreine klederen aan. *Josua stond voor de Engel*. Toen de Schriftgeleerden en Farizeeën een echtbreekster voor Jezus aanklaagden: daar luidt het “Jezus bukte en schreef in de aarde. Maar als zij nu bleven aanhouden met Hem te vragen, richtte Hij zich op en sprak tot hen: *wie tot zulke zonden onbekwaam is, werpe de eerste steen op haar*. En Hij bukte weer neer. Maar toen zij dat hoorden, luidt het verder, gingen zij uit, van hun geweten overtuigd zijnde, de één na de andere, van de oudste tot de geringste: en Jezus werd alleen gelaten en de vrouw in het midden staande.” Zo als deze voor de Heere stond, toen haar aanklagers uitgegaan waren, zo stond Josua voor de Engel, toen de aanklager, de satan, weggezonden was. De profeet kwam dat anders voor, dan het aan het geweten van Josua voorkwam. Want de profeet zag hem voor de Engel staande, dat is, voor degenen welke de Vader gezonden heeft, om de wil van de Vader te doen dat Hij niet verlieze een enige die de Vader Hem gegeven heeft.

Maar hoe mag het Josua om het hart geslagen hebben? De hand op het hart mijn Geliefden. Wij staan allen voor de rechterstoel van de Engel, voor welke Josua stond, voor de rechterstoel van Christus. Wij zien weliswaar de stoel nog niet, maar wij zullen toch binnenkort of lang voor deze rechterstoel geopenbaard worden. Ondertussen staan wij toch voor deze stoel. Wij hebben schoon spreken en zingen van onze lieve Heere, wanneer ons voor het ogenblik het geweten niet knaagt. Maar wanneer wij ons morgen in onreine klederen zien, of ons ook heden in deze onreine klederen voelen, wat dan? Denkt u recht op uw voeten, met opgerichte hoofden voor Degene, Wiens ogen als vuurvlammen zijn, als u daartoe de kracht hebt. De mens kan zich wel vleien, wanneer hij niets ziet. Maar denkt u voor Christus

⁵ Overzetting van Luther, *bonte altaren*.

alleen. Voor Hem kan u geen broeder helpen, geen leraar, geen stichtelijk boek geen troostrijke of heerlijke predicatie; voor Hem geen voorbereiding, geen gebed, geen spreuk; voor Hem waggelende knieën, zinkt het hoofd, en beeft de mens, de zondaar, als een espenblad. Zo is het in werkelijkheid; voor Hem staat men, als men goed staat, evenals de echtbreekster er mag gestaan hebben; voor Hem staat men in onreine klederen, niets kan baten, niets redden, niets troosten; voor zijn heiligheid wordt de één met de ander alles ontdekt, vlees voelt zich vlees voor Hem, en alles hangt daar van af, wat van Zijn lippen komen zal.

Dit is u tot waarschuwing, die u rein denkt in uw eigen ogen en van uw drek niet gewassen zijt; u spreekt weliswaar van uw onreine klederen. Maar het is bloot een verbloemde wijze van spreken bij u, in uw hart houdt u echter uw klederen voor rein, omdat zij priesterlijk zijn. Maar dit zij tot troost voor u, in wier harten gebaande wegen zijn, wier gemoed geneigd is tot Gods wet; priesters van de Heere, u die uzelf veroordeelt, en van niets anders weet, dan zoals u ook voor de Heere staat: dat u op uzelf onrein zijt en uw dienst onnut, dat uw klederen ja, Gods en priesterlijke klederen zijn, maar dat u zelf ze onrein gemaakt hebt.

2. Wat de Engel deed en sprak.

Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen, genade is uitgestort in uw lippen, zo zingt de Gemeente des Heere van Christus, haar Man en Bruidegom. En zo lezen wij van de Heere en van de echtbreekster: “En Jezus zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zei tot haar: vrouw waar zijn deze uw beschuldigers? Heeft u niemand veroordeeld? En zij zei, niemand Heere! En Jezus zei tot haar, zo veroordeel ik u ook niet: ga heen en zondig niet meer.”

En opnieuw lezen wij in onze tekst: “*(De Engel) antwoordde, en sprak tot degene, die voor zijn aangezicht stonden, zeggende: Doet deze vuile klederen van hem weg. Daarna sprak Hij tot hem, Zie, ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen.*”

Naar ik denk, zult u het nu wel verstaan hebben, wat het betekent, dat Josua vuile, onreine klederen aan had. Dit is door de profeet in een beeld gesproken, en wij hebben het dus niet van letterlijke klederen te verstaan.

Want ten eerste: Josua wist het zelf zeer goed dat hij niet in vuile klederen mocht dienen, en hoewel het lijnwaad, de hogepriesterlijke klederen, waarmee zij in het Allerheiligste gaan moesten, zeer duur waren, zij zullen wel bij de 1.100 guldens gekost hebben, echter hadden de Joden daarvoor geld genoeg.

Ten tweede, dit was een gezicht van wat in de hemel plaats had, en daar bedient men zich van geen aardse klederen.

Ten derde: De Engel zei tot Josua: Ik heb uw *ongerechtigheid* van u weggenomen; waaruit wij dan klaar weten, wat Josua's onreine klederen geweest zijn namelijk zijn zonde. En welke zonde? In de Hebreeuwse tekst staat hier een woord dat *verdraaidheid* betekent, alsook in Psalm 51, waar Luther ook overzet: *Ik ben uit zondig zaad gewonnen*; waar het in het Hebreeuws luidt: *zie, ik ben in verdraaidheid gewonnen*. Dientengevolge was de zonde van Josua zijn verdraaidheid; dat, terwijl God zulke grote dingen voor Zijn volk deed, en hij dat met zijn hele hart voor waarachtig had moeten houden, daar God zo getrouw Zijn woord waar maakte, hij zich voortdurend de moed liet ontnemen, zich zo zeer door wat voor ogen was liet aanvechten, en door de weerstand, welke zich van alle zijden verhief, zo vreesachtig werd dat de profeet werk genoeg met hem had, en hem bestendig moest voorhouden: *Richt weer op de trage handen en de slappe knieën*. Aldus, verdraaidheid was de zonde van Josua; dat was zijn zonde, dat hij zichzelf in de weg stond, zijn ogen door ongeloof en wereldzin steeds op het zichtbare gevestigd hield, en zijn Heere en God niet in het hart zag; Hem niet gelovende, die toch hemel en aarde gemaakt, en Zijn goed woord over Jeruzalem verwekt had.

In zulke verdraaidheden zag de profeet de Hogepriester Josua. Daarom was hij om zijnentwil bekommerd en bad voor hem, zoals wij ook lezen van de koning Hiskia⁶ “Want een menigte van volk, velen van Efraïm, en Manasse, Issaschar en Zebulon hadden zich niet gereinigd, maar aten het Pascha niet gelijk geschreven is; maar Jehiskia bad voor hen zeggende: de Heere die, die goed is, make verzoening voor dien, die zijn ganse hart gericht heeft om God de Heere, de God van zijn vaderen te zoeken, hoewel niet naar de reinheid van het Heiligdom. En de Heere verhoorde Jehiskia en heelde het volk.”

Zacharia zag zich van zijn bange zorgen ontheven, hij zag het pleitgeding van de satan ter neergeslagen, en Josua met de Engel alleen staan. Maar toen hoorde hij de Engel niet iets dergelijks zeggen: “O Hogepriester, de satan is weliswaar weggezonden, maar nu heb ik met u te richten, nu hebt gij met mij uw rekening te vereffenen; gij hebt u te schamen, dat gij in zulke vuile klederen voor mij staat.” Niets, niets hoorde hij de Engel aan Josua tegemoet voeren nee maar - o wonder van eeuwige ontferming - de Engel gaf zijn engelen bevel: *doet die vuile klederen van hem weg*, en sprak tot Josua: *zie Ik heb uw verdraaidheid van u weggenomen*.

Wat wedervaart de mens voor de rechterstoel van Christus, wanneer hij daar voor zijn Heere alleen staat? De Heere geeft Zijn engelen bevel, zijn boden, van welke geschreven staat: “Hoe lieflijk zijn op de bergen, de voeten desgenen, die het goede boodschapt, die de vrede doet horen: desgenen, die tot Sion zegt: uw God is Koning⁷.” Tot deze boden heet het: doet deze vuile klederen van Josua weg. En Hij zelf spreekt tot de mens, die alleen voor zijn rechterstoel staat: *Ik veroordeel u ook niet: Ik heb uw verdraaidheid van u weggenomen*.

Het is eigenaardig dat hij, die hier spreekt: *Ik heb uw verdraaidheid van u weggenomen*, de Engel genoemd wordt, en niet Jehovah zoals in het tweede vers. Dat hij hier de Engel, dat is bode, gezant heet, dat luidt evenzo, als daar, waar de Farizeeërs murmureerden: *Wie kan de zonde vergeven dan alleen God?* En Jezus daarop antwoordde: “Maar opdat gij moogt weten, dat de Zoon des mensen macht heeft om de zonden op de aarde te vergeven, zei Hij tot de geraakte: Ik zeg u, sta op en neem uw beddeken, en ga heen naar uw huis.”

Mijn geliefden! Zonde weg te nemen is een daad van Goddelijke macht. Wie zeggen kan: *Zie, ik heb uw zonden van u weggenomen*, moet de Vader gelijk zijn, moet over het hart van de Vader beschikken kunnen, en het hart van de Vader nauwkeurig kennen en het weten: *wie ik de zonden vergeef, die zijn ze vergeven*. Zulk een macht deelde deze Engel zijn Profeten en Apostelen mee. Maar de macht zelf berust in Hem, omdat Hij de Zoon in het huis is, zij heeft haar grond in de eedzwering van de Vader: *Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek*. En daarin bewijst deze Hogepriester zijn trouw degenen die hem gesteld heeft, dat Hij datgene doet, waartoe de Vader hem gezonden heeft, waartoe Hij de Engel van de Vader is, dat Hij niet naar toorn en vloek vanwege de zonde vraagt. Maar toorn en vloek op zich neemt en bevel geeft, dat van een onreine de onreinheid weggedaan worde; zoals Hij dan ook naar het hart van de verlorenen aldus spreekt: *Ik heb uw zonde van u weggenomen*.

Dit grote woord: *Ik heb uw zonde, uw verdraaidheid van u weggenomen*, dit woord, waarmee de hel toegesloten en de hemel geopend wordt, dit woord, waarin leven en zaligheid toegedeeld wordt, dat elke angst ook elke beklemdheid wegneemt, en iemand zo zalig, zo wonderbaar zaligmaakt, zo vol van vreugde Gods, dat de wereld hem te eng wordt, breng ik u, dit woord, dat de Zoon, onze Rechter, uit het hart van de Vader neemt, naar Zijn genade en toegenegenheid jegens arme zondaren.

O volk van het Evangelie, gij volk van hetwelk het heet: *Gij zijt het uitverkoren geslacht, het koninklijk priesterdom, het heilige volk het verkregen volk*, ken toch eens voor altijd uw stand en laat ons onze

⁶ 2 Kronieken 30: 18-20.

⁷ Jesaja 52: 7.

verdraaidheid bekennen. Trouwens enigen van u hebben een geloof, waarmee zij waarlijk zullen beschaamd uitkomen, een geloof, waarmee zij zichzelf in slaap wiegen. Dit heb ik hen te zeggen, die bij zichzelf denken: maar ik zal toch wel het goede geloof hebben. Wij hebben geen goed geloof zolang wij denken: *Ik* ben door de Heere *iets* geworden, dus ben *ik* toch *wat*, en daarom zal ik ook binnen komen. Wij hebben geen goed geloof zo lang gierigheid en liefde van de wereld ons omstrikt houden, ons hart zich tot het zichtbare neigt, om daarin verzadiging te vinden. Met dat geloof zullen wij beschaamd uitkomen, waarbij de mens slechts aan zichzelf denkt, boven zijn naaste zich verheft, als was hij de man voor wie het alles is, die goede werken bezit, die vroomheid lief heeft en gerechtigheid doet.

Dan hebben wij een goed geloof, wanneer wij met de Heere wandelen als de zodanigen, die niets zijn en voor Heere staan als deze die onreine klederen aan hebben en vol verdraaidheid zijn; zodat het niet heet: *deze* is verdraaid, *gene* is verdraaid, *deze* doet niet wat behoort, *gene* ook niet, maar *Ik* ben verdraaid, ziet ik ben in verdraaidheid geboren. Dan zullen wij van zijn lippen verwachten het woord van genade alleen, en zijn woord verstaan: zie Ik heb uw verdraaidheid van u weggenomen.

O hadden wij al een hart om van onszelf te geloven, dat het dagelijks elk uur waar is, wat wij van Josua lezen: “En Josua had vuile klederen aan en hij stond voor de Engel van de Heere.” Hoe zou ons de liefde van Christus vervullen om in elke betrekking van het leven barmhartig te zijn voor onszelf toch barmhartigheid verwachtende.

Wat Zacharia in een gezicht zag, dat bestaat dag aan dag, nacht aan nacht in de werkelijkheid: wij hebben onreine klederen aan. Want de verdraaidheid van ons hart heeft geen einde. Hoewel enigen van u de donder van de macht van het Woord vernemen, of, hoewel zij de kristalijnen stroom van de troost ruisend zien voortstromen, zo denken zij echter aan *hun tafel*, en bezinnen zich niet, dat die hun *tot een valstrik* is. In reine klederen willen zij gaan op de zondag, onreine dragen zij door de week, en menen bij dit alles in het goud van het geloof te gaan. Zij moeten de lieden zijn, voor welke Christus gestorven is, en zij verderven die door hun eigenliefde, en veroorzaken dat hij verloren raakt, voor wie Christus toch ook gestorven is. Dat zijn de vruchten, wanneer men geen onnutte dienstknecht zijn wil, al had men ook alles gedaan.

Wat Zacharia in een gezicht zag, dat bestaat dag aan dag en nacht aan nacht in de werkelijkheid. Wij staan in onreine klederen voor de Engel. Geopenbaard worden zal het. Ja, toch, het is de wezenlijkheid, wat ik zeg: Wij staan voor Christus, en wij hebben het voor Hem te bekennen: *waar zal ik henen vlieden voor Uw aangezicht!* Zal Christus niemand van ons de zonden behouden? Hij die tot Zijn jongeren sprak *wie gij de zonde op aarde houdt, die zullen ze ook in de hemel gehouden zijn.* Een ieder beproeve zichzelf, en legge zijn trotse heiligheid af. Dit heeft Hij gezegd, Hij Die niet dood is, maar Die leeft, en hoewel wij Hem niet met onze ogen zien, die ons echter ziet zelfs in de duistere nacht: “die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet nodig, maar de zieken. Ik ben gekomen om de zondaren te roepen tot bekering en niet de rechtvaardigen!”

Daarom, o volk van het Evangelie! laten wij, een ieder van ons, onze eigen verdraaidheid belijden, en het willen weten, hoe bij al wat wij van God hebben, het er in onze eigen hart uitziet, en niet in de harten van anderen. Want dat is onze verdraaidheid, dat wij niets geloven, maar ons, een ieder op zijn wijze, door de wereld en door het zichtbare laten inpakken, en menen dat wij iets geworden zijn daar wij toch niets zijn. Daarbij, laten wij ons tevens van de hoop van de gerechtigheid afhouden door zonde en duivel. En onze vuile klederen zouden wij wel voor reine willen doen gelden, of wij willen ze reinigen met onrein water en met onze onreine handen.

Maar wie voor de Engel, voor Christus, in onreine klederen staat, een priester, weliswaar in Gods klederen, maar aan wie de schuld ligt van ze op hemeltergende wijze onrein gemaakt te hebben, wie daar

voor Hem, voor de Engel, voor Christus, staat, met eerbied voor de heiligheid van zulk een machtige Rechter en grote Koning, en in het diepste gevoel van zijn ellende en zijn bederf, bevende en versagende, toch bij al hopeloosheid, nochtans hopende, - hij wete het, dat de boden van deze Engel met de woorden van vrede reeds de vuile klederen van hem weggedaan hebben, zoals ook Nathan tot David sprak, en verneem het dat ook hem het woord van de Engel, Christus, aangaat: *“Ziet ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen. Amen.*

DERDE LEERREDE OVER ZACHARIA 3 VERS 4

“Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan, en zal tot hem zeggen: Vader ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u. En ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden, maak mij als één van uw huurlingen.” Zo sprak de jongeling, die al zijn erfgoed in wellustigheid had doorgebracht, en die, nu honger lijdende, in zichzelf inkeerde. En hij stond op en kwam tot zijn vader. Maar toen hij nog verre af was, zag hem zijn Vader en werd met innerlijke ontferming bewogen en toelopende, viel hem om zijn hals en kuste hem. Maar de zoon sprak tot hem: Vader ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden. Maar de vader sprak tot Zijn dienstknechten: brengt het beste kleed voort, en doet het hem aan, en geeft hem een ring aan zijn hand en schoenen aan de voeten. En brengt het gemeste kalf en slacht het, en laat ons eten en vrolijk zijn”.⁸

Dit is een dierbaar en liefelijk Evangelie. De Heere verstaat het toch alleen met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken, zodat het hart weer vrolijk wordt en alle beenderen zeggen moeten: “Wie is een God gelijk Gij die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel van Zijn erfenis voorbijgaat? Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid. Want hij heeft lust aan goedertierenheid.”

De Heere geeft de arme zondaar in zijn Evangelie allerlei moed. Daarom moet men zich niet dat liefelijk Evangelie, door de armzalige duivel - én daardoor dat men kwade gedachten van God in zijn hart voedt, - laten ontnemen, maar veeleer zo denken: omdat de Heere dat het volk heeft voorgehouden in de dagen van Zijn vlees, zo is het nu nog waar; dus ziet het er in de hemel, en in het hart van God, toch geheel anders voor mij uit, dan ik het in mijn hart denk. In mijn binnenste denk ik aan niets dan aan zonde, toorn en verdoemenis. Maar de Heere houdt mij hier niets anders voor, dan dat daarboven voor mij de genade leeft dat er zelfs een Vaderhart is wat mij opnemen wil.

Het goed zij dan in een ongebonden leven verteerd, de beschuldiging is rechtvaardig: deze heeft zijn goed met hoeren doorgebracht. De zonde, de verkeerdheid; de verdraaidheid zijn nog zo erg, de nood zo verschrikkelijk als men het zich maar voorstellen kan, echter waarom zou iemand bij dit alles van honger vergaan? Er is overvloed van brood in de hemel genoeg: wie honger heeft *kome en ete om niet*. Dat maar niemand blijve staan bij het zeggen: Ik zal opstaan. Men kwelt het hart van God met een belijdenis van zonden, waarbij men zich niet opmaakt tot het hart van zijn Vader in de hemelen. Het zij niet te doen om het belijden, maar daarom: dat de zonde van de mens weggenomen, dat ze bedekt is, dat men verlost is van de ongerechtigheid. Dat er een honger naar God is, een hart dat tot Hem zucht om uit de nood en uit de dood gered te zijn. Wat geschiedt er alsdan?

Van de zondaar luidt het: *hij was nog verre af*; van God luidt het: *toen zag hem zijn Vader*. De zondaar denkt, ik zal straf krijgen; van God staat er, *Hij werd met innerlijke ontferming over hem bewogen*. De zondaar denkt, zal Hij mij wel opnemen, wanneer ik tot Hem ga; van God luidt het, dat Hij zich met spoed tot de zondaar opmaakt, zoals wij van de vader lezen: *Hij liep*. De zondaar denkt, Hij zal toornig tegen mij zijn, en geweldig tegen mij uitvaren. Van de Vader lezen wij: *Hij viel hem om de hals en kuste hem*.

O allen, die mij hoort spreken, had u toch maar wat minder geloof en wat meer zonden, en ging het u al meer daarom om van deze zonden verlost en met eeuwige gerechtigheid bekleed te zijn. Hoe zouden uw aangezichten van troost en licht glinsteren! Want God overweldigt de zondaar met Zijn liefde. En dan stort zich het hart wel voor de Vader uit; dat er geen trots is: *Ik ben uw kind*, maar een belijdenis uit een verbrijzeld hart, een belijdenis in waarheid: *ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden*.

Op zulk een belijdenis volgt een antwoord, een voortreffelijk “maar”, waarbij de Vader, in plaats van veel woorden te wisselen, van de zoon de verscheurde en onreine klederen, welke hij bij de zwijnen gedragen heeft, wegneemt en tot zijn knechten spreekt: ‘brengt het beste kleed voort; niet slechts een kleed, een gemeen, een half afgedragen kleed, maar *het beste kleed*.’

⁸ Lucas 15.

Om de bekleding gaat het. Laat, mijn Geliefden! ter dezer stond u dit beste kleed aandoen.

TEKST

Zacharia 3: 4b

En Ik zal u wisselklederen aandoen.

Wij betrachten:

1. Deze wisselklederen en hun betekenis.
2. Enige nuttige aanmerkingen tot toepassing op onszelf.

1. Deze wisselklederen en hun betekenis

Ik heb u feestklederen aangedaan, zo lezen wij volgens Luthers overzetting, maar volgens de Nederduitse: *Ik zal u wisselklederen aandoen*. Het woord, dat door feestklederen, of wisselklederen, ook door: met goud geborduurde mantels wordt overgezet, komt in het Hebreeuws maar in deze plaats en in Jesaja 3: 22 voor, waar Luther het ook door feestklederen overgezet heeft. Volgens de betekenis van het grondwoord, zijn het niet oudtestaments-hogepriesterlijke klederen, maar klederen van kostelijk fijn linnen met goud gebordurd, welke voornamelijk dienden tot sterking van de lendenen en voorts tot eer, sieraad en staatsie verstrekten en dus alleen aangetrokken werden waar men heerlijk moest zijn, anders op zijde gelegd of uitgetrokken werden.

Zoals alles, wat wij ook bij de profeten Zacharia en Haggai lezen, zich uitstrekt tot die dagen, waarvan Paulus zegt: “Maar wanneer de volheid van de tijd gekomen is heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet,” zo is het ook bijzonder van deze klederen. De profeten hadden in de wonderen van de genade, welke God Zijn volk bewees, de vervulling van al hun en van de andere profeten voorzeggingen voor ogen: *de wederoprichting aller dingen*, die gesproken waren door Samuel en door al de overige profeten.

Zij konden het Hogepriesterlijke, dat volgens de wet en dus slechts schaduw was daarom slechts deelswijze in de beeldspraak opnemen en wedergeven waarin zij aan de Gemeenten datgene leerden, wat waarheid in Jezus zijn zou.

Daaruit verklaart het zich, dat de profeet Zacharia hier van zodanige klederen spreekt, welke geen hogepriesterlijke klederen; volgens de wet, waren, en welke veeleer dat te verstaan gaven, wat in Christus waarheid is, en ook toenmaals voorhanden was. Daarom spreekt hij van een kleed dat aan- en uitgetrokken moest worden.

In dergelijke zin spreekt ook de profeet Ezechiël in het 44^e hoofdstuk. De Levieten, voorzegt hij, zullen niet meer priesters zijn, dat is: het Levitische priesterdom zal afgeschaft zijn. Zij zullen hun schande dragen, omdat zij niet in mijn Verbond gebleven zijn. Zij zullen tot hoeders zijn in alle dienst van het Huis, dat is de wet zal Mijn volk en niet meer Mijn volk de wet dienen. Hij voorzegt, dat God zich andere priesters verkoren heeft, de kinderen van *Zadok*; dat is de kinderen van de Gerechtigheid die in het Verbond van de genade gebleven zijn of met andere woorden: De ware gelovigen zullen van nu aan Mij een priesterlijk volk zijn, om Mij te dienen.

Wanneer nu deze voor de Heere gingen om te dienen dan zouden zij linnen klederen aantrekken. Dat is: zij zouden voor de Heere komen, bedekt met de volkomen onschuld en de heiligheid van. Christus.

Zoals wij ook in de Openbaring van Johannes lezen⁹: “En hun is *gegeven*, dat zij bekleed worden met rein en blinkend lijnwaad. Want dit fijn lijnwaad zijn de rechtvaardigmakingen der heiligen.” Zij zouden niets van wol aan hebben. Dat is: het zou geheel de gerechtigheid en heiligheid van Christus zijn, en het gewaad zou niet stukswijze uit dingen, die er bij zou genomen zijn, bestaan. Zij zouden een linnen *sieraad*, of linnen huiven, op hun hoofd hebben, dat is: zij zouden enig en alleen met de genade van Christus bedekt zijn. Een linnen onderbroek moest om hun lendenen zijn. Dat is: met dezelfde genade zou ook hun schaamte en schande van door zichzelf iets te willen voortbrengen bedekt zijn; in de gordel van dit *onderkleed* zou hun kracht bestaan en zij zouden zich niet in zweet gorden dat is: zij zouden niet met werken omgaan.

Dan wordt er vervolgens in vers 19 gesproken: “En als zij uitgaan tot de buitenste voorhof tot den volke, zullen ze hun klederen, in welke zij gediend hebben, uittrekken, en dezelve henen leggen in de heilige kameren, en zullen andere klederen aantrekken, opdat zij het volk niet heiligen met hun klederen.” Dat is: zij zouden broeders onder de broederen, mensen onder de mensen zijn, en zich als zodanigen bekennen; niet als trotse heiligen voor de lieden vertoning maken, noch voor hen zich als iets uitnemender voordoen. Maar ze zouden het onder de broederen maken zoals wij daarvan in Paulus een voorbeeld hebben, wanneer hij aan de Korintheers schrijft¹⁰: “doch van mezelf zal ik niet roemen, dan in mijn zwakheden. Ik onthoud mij van roemen, opdat niemand van mij denke, boven hetgeen hij ziet dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.”

En daar trekt hij nu zijn klederen, waarin hij voor de Heere dient, uit, en zegt in de buitenste voorhof: “En opdat ik mij door de uitnemendheid van de openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees namelijk een engel van de satan, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen.” Hij heiligt het volk niet in zijn eigen klederen, dat hij zou zeggen: ‘Welaan, ik ben een Apostel van de Heere, knielt voor mij neer, dat ik u zegene; zo niet, dan sla ik u met de ban, en sluit voor u, door de mij gegeven macht, de hemel.’ Hij kleedt zich geheel uit, en legt zijn klederen in de kamers van het heiligdom, terwijl hij schrijft: “Hierover heb ik de Heere driemaal gebeden, opdat hij (de satan) van mij zou wijken. En Hij heeft tot mij gezegd: Mijn genade is u genoeg. Want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.” Daarom schrijft hij ook: “wanneer ik zwak ben, dan ben ik machtig.” En zo trekt hij andermaal zijn klederen, waarin hij voor de Heere stond, uit, hun mededelende hoe hij uit Damascus vlood. “Indien men moet roemen, zo zal ik roemen de dingen van mijn zwakheid. De Stadhouder van de Koning Aretas in Damaskus, bezette de stad van de Damaskenen willende mij vangen. En ik werd door een venster in een mand over de muur neergelaten, en ontvlood zijn handen.” En opnieuw aan de Romeinen: “Wij weten dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleselijk.” En opnieuw: “Noch hij die plant, noch hij die nat maakt is iets, maar God die de wasdom geeft.”

Aldus zouden dan de kinderen van Zadok voor de mensen hun klederen uittrekken, en het volk niet in hun eigen klederen heiligen, dat is: zij zouden niet voor de mensen prijken, als waren zij nu iets, dat de lieden zeggen zouden: *Heilige Petrus, heilige Apollos, heilige Paulus bid voor mij*. Maar zij zouden voor zichzelf, gedachtig hun zonden, zich aan de genade van Christus houden; als mensen onder de mensen daar heen gaan, en hun eigen verdraaidheid gedachtig, en van de barmhartigheid hun zelf wedervaren, allen tot de Fontein heen geleiden, die geopend was tegen de zonde en ongerechtigheid.

Het zal u mijn Geliefden zo wel genoegzaam klaar zijn, waarom het woord, dat wij voor “wisselklederen” in het Hebreeuws hebben, eigenlijk zodanige klederen betekent, welke men uit te trekken had, en alleen voor de Heere aan te trekken.

Wat nu deze klederen zijn, wordt volledig uitgesproken in de woorden: *Niet ons, niet ons, o Heere, maar Uw Naam de eer*.

⁹ Openbaringen 19: 8.

¹⁰ 2 Korinthe 12.

Het waren dus klederen, die met goud geborduurd waren. Daarmee sprak de profeet hetzelfde uit, wat wij ook bij alle profeten vinden, en wat ook de Heere Zijn volk volgens het Nieuwe Verbond beloofd heeft, wanneer Hij zegt: “Ik zal u mij ondertrouwen in geloof. En gij zult de Heere kennen¹¹.” Want het goud is allerwege het symbool van het geloof; waarom ook alles in de Tabernakel volgens de beeltenis welke God aan Mozes op de berg getoond had, uit louter goud van dicht werk gemaakt, of met goudplaten moest overtrokken worden. Was het aldus een kleed, dat met goud geborduurd was, dan beduidde het dat Josua niet alleen bedekt werd met de volmaakte gerechtigheid en heiligheid van Christus, maar ook dat deze gerechtigheid en heiligheid door de eeuwige Geest doorweven was met het geloof Jezus Christus, met de trouw van God. Dat het kleed, waarin een arm zondaar alleen bestaan kan voor God, zo moest gesteld zijn, zag de profeet Zacharia niet alleen, maar ook David profeteerde daarvan in de 45^e Psalm, waarin hij de Heidenen tegelijk met de bekeerde Joden, *dat is het ganse Israël* onder het beeld van een verloofde van Koning Christus voorstelt. Daar luidt het nu: “des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; haar kleding is van gouden borduursel.” En opnieuw: “In gestikte klederen zal zij tot de Koning geleid worden.” En zeer nadrukkelijk: “De Koningin staat aan uw rechterhand in het fijnste goud van Ofir.”

Deze klederen dienden ten derde voornamelijk daartoe, om de lendenen te versterken en te verstevigen, dat de lendenen daarmee tevens gepantserd en geharnast waren¹² en de mensen daarin rechtop voortgingen zonder drukking van borst en boezem, en dus daarin vrij kon ademen. Het waggelen van de lendenen wordt in de Schrift als een straf aangewezen. Tegen alle Judassen en allen, die het geloof verwerpen, heet het in de Schrift: “Verkrom hun rug altijd¹³,” of, doet hun lendenen gedurig waggelen¹⁴. Wanneer wij met zonden en nood bezwaard zijn, wordt van ons gezegd: Hij gaat daaronder gebukt, hij gaat gebogen voor zijn God. David klaagt zo menigmaal: “De ongerechtigheden zijn mij als een zware last; ik ben uitermate zeer neergebogen ik ga de ganse dag in het zwart.”¹⁵ Waar men alzo een zware last op zich heeft, of treurig en moedeloos is, daar laat men het hoofd hangen, de rug is gekromd, de lendenen waggelen, bijzonder bij grote vrees en schrik. Daarentegen heet het van Christus bij Daniël: Zijn lendenen waren omgord met fijn goud van Ufaz¹⁶. En opnieuw: Gerechtigheid zal de gordel van Zijn lendenen zijn¹⁷, en David zegt: “Het is God, die mij met kracht omgordt”¹⁸, en: “Gij hebt mij mijn weeklacht veranderd in een rei; gij hebt mijn zak ontbonden, en mij met blijdschap omgord.”

Aldus heeft de profeet Zacharia zich dan hier van een woord bediend, waarmee hij te verstaan gaf, dat Josua met zulk een kleed bekleed werd, waarmee hem ook de lendenen gesterkt en verstevigd werden.

Van dit beeld bedienen zich de Apostelen ook zeer dikwijls. Zo schrijft bijvoorbeeld de Apostel Petrus: “Daarom *omgordende* de lendenen uws verstands en nuchter zijnde hoopt volkomen op de genade, die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus”.¹⁹ En de Apostel Paulus: “Daartoe neemt aan de hele wapenrusting Gods, opdat u kunt wederstaan in de boze dag, en alles verricht hebbende, staande blijven. Staat dan, uw lendenen omgord hebbende met de waarheid”.²⁰ En zo gebiedt ook onze Heere,

¹¹ Hoséa 2: 19.

¹² Het Hebreeuwse woord door Luther door harnas, Statenbijbel door gewaad vertaald, 2 Samuel 2: 21, behoort tot hetzelfde stamwoord als het woord wisselkleed, Jes. 3: 22.

¹³ Romeinen 11: 10.

¹⁴ Psalm 69: 24.

¹⁵ Psalm 38: 5, 7.

¹⁶ Daniel 10: 5.

¹⁷ Jesaja 11: 5.

¹⁸ Psalm 18: 33.

¹⁹ 1 Petrus 1: 13.

²⁰ Efeze 6: 13, 14.

van Wie in de Openbaring van Johannes gezegd wordt, dat Hij aan de borst omgord was met een gouden gordel, als ook van zijn boden, dat zij bekleed waren met rein en blinkend lijnwaad, en omgord om de borst met gouden gordels²¹. “Laat uw lendenen omgord zijn en uw kaarsen brandende, en zijt gelijk de mensen die op hun Heere wachten.”

Aldus werd dan Josua bekleed met de gerechtigheid en heiligheid van Christus, met het geloof van Jezus Christus en met alle blijdschap, vrijmoedigheid en vertrouwen in God en de Heilige Geest, zodat alle treurigheid geweken was.

Zulke klederen nu dienden eindelijk tot eer, sieraad en staatsie. Zij werden daarom zeer in eer gehouden, gewoonlijk tegen hoge prijs betaald, en als geschenk van de liefde kon men niets beters en kostbaarder geven.

In het algemeen was dat met klederen het geval. Jakob schonk aan Jozef een veelvervige rok, omdat hij hem lief had. Jozef gaf zijn broederen elk een wisselkleed. Maar aan zijn broeder Benjamin gaf hij vijf wisselklederen. Jonathan schonk aan zijn vriend David al zijn klederen, waaraan allerlei koninklijke ambten verbonden waren. De koning Ahasvéros gelastte de trotse Haman om Mordechaï het koninklijke kleed aan te doen. Aan de treurigen te Sion werd het beloofd, dat hun schone klederen voor een bedroefde geest zou gegeven worden. En de Gemeenten, de zielen van de verlostten, jubelen in de Heere: “Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn God. Want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel van de gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap”.²²

Zo heeft dan Josua deze klederen ook bekomen tot eer, sieraad en staatsie, dat hij daarmee gekleed zijn zou, waar hij prachtig en heerlijk zijn moest. Zoals dan God ook gezegd heeft: *Dat zal Mij een sieraad zijn.*

Uit alles wat ik aangemerkt heb over de betekenis van het woord, dat wij hier voor “wisselklederen” hebben, kunt u het zien, mijn Geliefden! hoe de Geest van Christus in de profeten geweest is en welk een hoog verstand zij aangaande de dingen van Christus, alsook wat een arm zondaar nodig heeft, gehad hebben. Want dat Zacharia hier niet de hogepriesterlijke klederen, volgens het Oude Testament, maar de priesterlijk-koninklijke bruiloftsklederen voor ogen gehad heeft, en aldus in één woord dat alles heeft willen aanwijzen, zoals het in Jezus waarheid was, verklaart zich ook daardoor: dat hij het bekleed worden geheel anders ziet, dan dat volgens het oude Verbond geschieden moest. Want volgens het oude Verbond moest de Hogepriester eerst het onder- of beenkleed aantrekken, daarna werd hem de lijfrok aangetrokken en eindelijk de hoed opgezet. Maar wat daar het laatste was, werd hier het eerste. Want toen hem nu de klederen zouden aangetrokken worden, werd hem eerst de hoed opgezet. Want zo sprak de Engel, nadat Hij gezegd had, Ik zal u wisselklederen aandoen: Laat ze een reine hoed op zijn hoofd zetten. En daar luidt het nu verder niet, zij togen hem klederen aan, en zij zetten een reine hoed op zijn hoofd. Maar “zij zetten die reine hoed op zijn hoofd, en zij togen hem klederen aan.” De hoed betekent de genadige bedekking en de vrijheid, zoals wij bij Jesaja 6 lezen: “*Uw verdraaidheid is van u weggenomen, en uw zonde genadiglijk bedekt geworden.*” En zoals ook Paulus schrijft: “Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheid, opdat de kracht van Christus *als een tent over mij zij.*”

Wanneer wij nu de beelden wegnemen, dan betekent de hele bekleding, waarmee Josua bekleed werd: de genadige bedekking kwam over hem, en de vrijheid van zonde, verdoemenis en van het “doe dat” dus, hij werd omgeven met de gerechtigheid en heiligheid van Christus, vervuld met dit geloof, en werd in zijn lendenen gesterkt met alle vrolijkheid en vrijmoedigheid in de Heilige Geest, gesterkt om tot God toe te treden, en alle vijanden van zijn ziel en van de Kerk van Gods weerstand te bieden. Hij verkreeg dit alles als een vrij geschenk; zijn schande en smaad was van hem afgewenteld en hij was omhangen met de eer van God, met de genade tot sieraad, met de gerechtigheid tot heerlijkheid. Hij stond er bedekt,

²¹ Openbaringen 1: 13; 15: 6.

²² Jesaja 61: 10.

gekroond, en geheel toegerust tot prijs en lof van God, als een dienstknecht van Christus, een priester en koning door Hem, in Hem een held tegen al vijanden opgewassen hoewel hij, op zichzelf, niets was. Want zo luiden eigenlijk de woorden van de Heere: 'Ik sla geen acht op uw verdraaidheid, zij zal Mij niet, ook u niet in de weg zijn, u wisselklederen aandoende, u bedekkende met Mijn genade, u bekleedende met Mijn heiligheid en gerechtigheid, u omgordende met Mijn Geest, en u in de mond leggende het loflied dat Mijn Naam roemt.'

2. Enige nuttige aanmerkingen tot toepassing op onszelf.

U hebt de betekenis van het woord "wisselklederen" vernomen Mijn Geliefden en enigen uwer zullen het gevoeld hebben, dat de profeet zich van een woord bediend heeft, dat zeer nauwkeurig aan al datgene, zoals het in Jezus waarheid is, beantwoordt; zo zullen zij dan ook wel menige troostrijke toepassing, uit het vroeger gezegde, op zichzelf gemaakt hebben echter is het voor ons van hoog belang dat wij voor onszelf nog nader bij die zaak blijven stilstaan.

Om de bekleding gaat het Mijn Geliefden! Het is een ernstig woord van de Heere aan de Gemeente: Ik raad u dat u van mij koopt witte klederen opdat u moogt bekleed worden en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde." Daar het nu om de bekleding gaat, zo weet nu een ieder van u waar hij zich te wenden heeft opdat hij bekleed wordt. Wie nu meent, dat hij voor zich met zijn werken wat kopen kan, en zo zichzelf klederen wil aandoen, die versta toch dat de Heere tot hem gezegd heeft zich van zulk een koop te onthouden. Want de kleur van de klederen, die hij draagt, is niet volgens de wil van God, en zulke klederen zullen ook niet dienen om wanneer het er om gaan zal, hem de schande van zijn naaktheid te bedekken. Want een spinnenweb zijn ze; hoe hij zich ook waant bedekt te zijn, zijn naaktheid schemert door alles heen.

Maar zulke klederen, die niet deugdzaam zijn, welke de schande van de naaktheid ook niet kunnen bedekken, dragen velen van u en menen evenwel, dat zij in de goede klederen bevonden zullen worden. Daarom hebben zij van de Heere witte klederen te kopen. Die klederen zijn gereed. En wat zij kosten zal de Heere hun Zelf wel zeggen. En wanneer zij ze begeren aan te doen, en er niet ook terecht kunnen komen, dan zal de Heere hun wel genadig zijn, zo zij daarom bidden, en Hij zal hun Zelf de klederen aandoen. Want zulk één die niet vooruit kan en het de Heere openhartig bekent: ik versta van de zaak niets, helpt Hij graag. Maar de Heere noemt zijn klederen "witte klederen" omdat zij gewassen zijn in Zijn bloed, daarom zijn ze zo helder wit geworden.

Maar wat zijn die klederen, die ondeugdzaam, die onreine, welke de mens voor zich klaar maakt? Ik heb het u in de vorige predicatie gezegd, wat Josua's onreine klederen geweest zijn, namelijk *zijn verdraaidheid*. Zo maakt onze verdraaidheid het, dat wij onrein voor God staan. In deze verdraaidheid hebben wij allerlei boze gedachten, verdedigen onszelf en onze vroomheid en gerechtigheid, leggen ons op allerlei heiliging, naar mensen leringen toe, of leven verstrikt, geketend en ingewikkeld in het zichtbare spel van het ijdele, nietige en voorbijvliegende van de tegenwoordige wereld, en sluimeren zacht in met onze godsdienst. In deze verdraaidheid zoeken wij het overal tegen zonde en nood, en tot bevordering van onze zaligheid; wij wenden ons voortdurend van de Heere af, verdrijven de inwendige onrust door het allerlei van de wereld en wenden ons nooit in waarheid tot de Heere. Wanneer wij het onze maar hebben, dan is het overige ons onverschillig en alles wat van God en van Christus is, slechts alleen daar-toe dienende, dat wij het onze bekomen; wat van God is zoeken wij niet.

Maar mag deze verdraaidheid de overhand hebben, zal zij heersen; zal het ons onverschillig zijn of wij in zulke verdraaidheid steken of niet? Zal het met droge ogen en een onbewogen gemoed gezegd worden: ik ben verdraaid en verkeerd, zal men daarmee zijn doen vergoelijken? Of betaamt het niet veeleer, dat de zonde, ja, juist deze zonde van alle zonden, de verdraaidheid, een last zij op de schouder van de mens, welke zwaar op hem drukt, en waarvan hij zich graag zou ontheven zien?

Ik heb het u voorgehouden mijn Geliefden! dat de profeet Zacharia zeer bekommerd is geweest over Josua's verdraaidheid, omdat deze meer zichzelf en het zijne zocht, dan de tempelbouw van de Heere dan de naam van de Heere en het heil en geluk van Zijn volk in de Heere. Josua moest daarvan volstrekt genezen zijn zou hij goed staan voor zichzelf, en naar Gods wil goed staan in zijn standplaats als priester van de Heere. Zo was dan Zacharia met veel biddingen en smekingen voor het aangezicht van de Heere werkzaam, ter wille van Josua de priester en van het volk, opdat er geen toorn meer was, maar de genade allerwegen heersen zou.

De Heere vertroostte Zacharia met een gezicht, maar dit gezicht moet noodzakelijk tot wezenlijkheid gekomen zijn, anders was het voor de bekommerde Zacharia een ijdele troost geweest. Het moet zich werkelijk ook zo bij Josua toegedragen hebben, als Zacharia dat in een gezicht gezien heeft. Ik bedoel, dat Josua door ontdekking van Zijn zonden, door de prediking van geloof, door inwerking van de Heilige Geest, wezenlijk dat alles ontvangen heeft, wat door dat gezicht in een beeld aangeduid werd. Maar nu is dat niet alleen om Josua's wil geschreven, dat de Heere zijn verdraaidheid van hem weggenomen heeft, en er geen acht op heeft willen slaan, hem bedekkende met Zijn genade enz. Maar het is ook om onzentwil geschreven.

Maar zoals nu Zacharia over Josua, vanwege zijn verdraaidheid in de dingen van Christus en van Zijn Gemeente zeer bekommerd was, zo ben ik ook vanwege de verdraaidheid van velen van u, niet minder bekommerd. Maar zoals ik het gezien heb en het weet uit het hart van God, uit de Heilige Schrift, en uit menige aanvechting en ondervinding, zo heb ik de één dit te zeggen: dat God met zijn verdraaidheid niet tevreden is, dat het bij God niet genoegzaam is deze verdraaidheid bloot te erkennen, waarmee de toorn van God nog helemaal niet opgeheven is. Maar dat deze verdraaidheid van hem moet weggenomen zijn, en hij - zal hij niet eeuwig omkomen - er voor de Heere staan moet, bekleed met zulke klederen als ik u beschreven heb; aangetogen, - wanneer u eigenlijke woorden in plaats van een beeld wilt hebben, - met alle dingen, welke u beschreven vindt in Rom. 5: 1-5 en 2 Petrus 1: 5 - 10.

Dat iemand dat deelachtig wordt hangt alleen van God af, en niet van het willen, kopen en werken van de mensen. De weg daartoe is Christus door het geloof aangenomen en de kennis van de zonde is door de wet. Het geweten zegt het ons wel, van waar het komt dat een mens zijn ijdelheid liefkoost. Gaat het bij Hem dáárom, om zijn afgoden uitgeworpen te hebben, zo zal hij zich wel tot God moeten opmaken, als de verloren zoon, door honger gedreven, opstond en tot zijn Vader ging.

De anderen heb ik te troosten met de troost, waarmee God ons rijkelijk uit Zijn woord troost. Voelt u diep uw verkeerdheid, draagt u er leed over? Zou het u tot blijdschap zijn ze van u weggenomen te zien, omdat zij u een last is te zwaar om te dragen? Klaagt u uzelf daarom aan bij de rechterstoel van God; wordt u de rechtvaardige aanklachten van de satan gewaar? - laat dan niet af, al zij het dan ook met stom zuchten op te zien tot uw barmhartige Hogepriester, uw machtige Koning, uw getrouwe Voorspraak. Houd bij Hem aan met zulk zuchten en opzien en wenen uit de diepte tot Hem. Uit de geschiedenis van Josua hebt u de zekere troost, dat de Heere gedachten van vrede over u heeft. Uw verdraaidheid neemt Hij immers even graag van u weg als u ze weggenomen wenst te zien. Zijn Woord "ziet" tot Josua gesproken, is ook voor u een woord, waarop u acht mag slaan hoe juist in zulk een weg van wegneming van de zonde en van de genadige bedekking, alle deugden en volmaaktheden van God verheerlijkt worden, en hoe gewis en zeker dat is, wat Hij aan u gedaan heeft en verder doen wil. Zoals de Heere niet wilde, dat onze eerste ouders zich met vijgenbladeren bedekken zouden, maar rokken van vellen voor hen bereidde, en Zelf ze hun aantog, zo hebt u ook hier de openbaring: dat de Heere uw verdraaidheid van u weggenomen heeft, en ook daarop geen acht wil slaan, u met Zijn genade bedekt hebbende.

Versta het, hoe de Heere u bekleed heeft. Trek daar uw klederen uit, waar mensen, waar uw vlees u huldigen willen, trek ze aan voor God, in spijt van zonde, dood, duivel en wereld. Erken het, dat

Christus, naar de wil van de Vader u met Zijn gerechtigheid en heiligheid bekleed heeft, hoewel u ook niets daarvan zien mag; wanneer de nood het vordert, zult u de trouw van God ondervinden, het geloof behouden hebben. Zie van uzelf af, en op Hem! Zo zult u de lendenen omgord gevoelen met kracht, ook het zichtbare niet aanmerken, maar God prijzen. Zo zult u dan ervaren, dat God Jeruzalem bouwt, en dat de kastelen vallen, de kastelen van de vijanden, totdat u bekleed tot de Koning opgenomen wordt. Amen.

VIERDE LEERREDE²³ OVER ZACHARIA 3 VERS 5-7

Het was wel een bijzonder woord dat de vanwege gerechtigheid zo zeer in het nauw gebrachte David tot de koning van de Moabieten sprak: “Laat toch mijn vader en mijn moeder bij ulieden uitgaan, tot dat ik weet, wat God mij doen zal.”²⁴ David wist toch wel, dat hij door Samuël tot koning gezalfd was; er waren ook allerlei soort van zinspelingen daarop, en voorzeggingen daarvan uit veler mond, hem ter ore gekomen; echter zegt hij niet: laat mijn vader en mijn moeder bij u uit en ingaan tot dat ik het koninkrijk zal bezitten. Want God zal het niet gedogen, dat de vijanden de overwinning over mij zullen behalen. Hij heeft mij tot koning gezalfd, dus zal ik dan ook koning worden. Maar hij zegt tot de koning van de Moabieten: *dat hij zelf nog niet weet, wat God met hem doen zal*. Trouwens, hij zegt ook niet: ‘totdat ik weet, wat de duivel met mij doen zal’.

Zo spreekt David zijn geloof in God uit, en houdt zich aan Hem. Dood en leven, omkomen en gered worden, hij heeft het alles en zichzelf in Gods hand overgegeven. Er kome, wat komt, God doet het, en Hij is met mij op de weg, het lope dan ook uit, hoe het uitloopt.

Zo is het recht, dat men zich aan zijn God houdt, Hij ga met ons door gebaande of ongebaande wegen, de hoop blijft echter levendig. Hij zal het maken. Het rechte geloof houdt zich aan God en aan Zijn beloften; nochtans is het rechte geloof een zodanig geloof, dat wel eens met David zegt: *Ik zal nog eenmaal door de hand van Saul omkomen*.

Het valse geloof, gelooft zijn zaligheid zonder kommer, en heeft daarom nooit twijfel; het echte geloof daarentegen ziet meer op God en Zijn geboden en op de vervulling van Zijn beloften, dan op eigen zaligheid op zichzelf; daarom wordt het echte geloof gestadig aangevochten, ja hard aangevochten menigmaal. Want het ware geloof heeft niets om zichzelf te helpen, ziet ook niets dan jammer, nood en dood. Daar moet God voortdurend alles alleen doen, en het geloof, trots alle tegenkanting, ophouden, dat het geloof de weg, die aan hetzelve zo vaak de verkeerde toeschijnt, blijft behouden, en zo er van weg drage, wat aan het geloof verbonden is, en ondervinden, dat er bij de hellevaart, bij de gang langs de diepe afgronden geen gevaar van omkomen is, maar dat die juist tot de heerlijkheid voert.

Echter omdat de weg van zo’n geloof, dat al het zichtbare er aan geeft, aan het menskenkind juist niet de rechte weg die tot het doel voert, toeschijnt, en het, ongeacht al ondervindingen van de macht van de genade en van de trouwe van God, zichzelf heden niet helpen kan, met wat het gisteren ervoer; behaagt het onze trouwe Heere en Heiland, Zijn verlost niet alleen Zelf met Zijn gerechtigheid te bekleden, en, door de prediking van Zijn Bodem hen met Zijn genade te bedekken, hen te omgeven met Zijn geloof, hen te omgorden met Zijn Geest, maar hen ook voor de hele weg, welke zij af te leggen hebben, te versterken met Zijn woord, en hen bekend te maken met de wil en het gebod van de Vader, om hun dat, wat nodig is ten einde bij de verkregen gerechtigheid en heiligheid te volharden, als ter hand te stellen.

Thans zoals Hij de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde is, moet ook de Zijnen de genade van de volharding ten deel worden, en moeten zij ook daarom weten wat voor het geloof hier al weggelegd is, en wat de gelovige er aan heeft, dat hij gelooft en volhardt.

Hoe nu Christus daarbij te werk gaat en met Zijn woord tot iemand komt, is zeer liefelijk te betrachten dat wij dat dan in dit uur, met alle aandacht en waarachtige heilsbegeerte in overdenking nemen.

²³ Gehouden 28 November 1847.

²⁴ 1 Samuel 22.

TEKST

Zacharia 3: 5-7

Een de Engel des Heeren stond daarbij. Toen betuigde de Engel des HEEREN Josua, zeggende: Zo zegt de HEERE der heirscharen: Indien gij in Mijn wegen zult wandelen, en indien gij Mijn wacht zult waarnemen, zo zult gij ook Mijn huis richten, en ook Mijn voorhoven bewaren; en Ik zal u wandelingen geven onder dezen, die hier staan.

Wij betrachten:

1. De Engel des Heeren in Zijn stand.
2. De bezorgdheid van de Engel over de volharding van Josua bij het geloof.
3. De naam, die de Engel als grond aangeeft, dat Josua bij het geloof mag volharden.
4. Hoe de Engel des Heeren aan Josua de zaligheid verzekert, terwijl Hij hem de weg van de volharding aanwijst.
5. Wat in deze weg beloofd wordt.

1. De Engel des Heeren in Zijn stand

De Heere der heerlijkheid heeft toch zulk een bezigheid op zich genomen, dat Hij daarbij niet alleen de hele macht van Zijn genade openbaart, maar ook daarmee de om troost en leven bekommerde ziel in weerwil van alle schuldgevoel bekleedt en vervult met Zijn heil. Hij had Zijn Bodem bevel gegeven, om Josua, door het opzetten van de reine hoed en door het aantrekken van de klederen te verzekeren, dat hij nu voortaan met eeuwige genade bedekt, en in de volmaakte gerechtigheid en onschuld Christus gekleed was, dat hij omgeven was met Christus geloof, en gesterkt in zijn lendenen met de eeuwige waarheid van de zaligheid. Zo haalde dan Josua ruim adem in de reine lucht van de goedheid van God. Dit was nu tot innige vreugde van de Engel, de van de satan aangeklaagde Josua zo voor eeuwig gelukkig te maken. Daar was de Engel van de Heere in zijn eigenlijke stand, daar Hij de wil van de Vader doen kon om de arme Josua met Zijn klederen te bekleden, zoals eenmaal Jonathan zijn vriend David bekleedde, omdat hij met zijn ziel aan Davids ziel hing.

Josua had voor de Engel van de Heere gestaan bevend en sidderende, dood en verdoemenis verwachtende; echter was er grond om tot Hem op te zien om genade en om leven. Maar nu stond er de Engel, de aanklagende satan, die aan Josua's rechterhand gestaan had, beschaamd hebbende, met een heel leger van Zijn heiligen en engelen voor zich; die namen nu, op bevel van de Heere de buit van de satan, de brand uit het vuur gered, in hun midden op, deden de onreine klederen met hemelse vreugde van hem weg, en kleedden hem, onder het gezang van de overwinning, in de schoonste pracht, genomen uit het elpenbenen klederkabinet van de allergoedgunstigste koning en liefderijkste Bruidegom van Zijn gemeente. Dat was een Goddelijk welbehagen, een hemels vergenoegen, een ware feestvreugde, waaraan al hemelen deel moesten nemen, toen Hij Josua zo liet bekleden; zijn ogen bleven ter verlustiging er op staren. Hij wilde Zichzelf er van overtuigen, dat het alles overeenkomstig Zijn bevel geschiedde, dat er niets aan ontbrak. Opdat de duivel niet weer van nieuws aan komen kon, om Josua aan te klagen: *daarom bleef Hij er bijstaan*, evenals een moeder, die haar kind niet verlaat, totdat het geheel gekleed is. Dit is het, wat Hij gezegd heeft: *Ik zal u niet verlaten, tot dat Ik u zal gedaan hebben, wat Ik u beloofd heb.*

Machtige troost voor het verslagen gemoed! Daar staat de arme zondaar, menende te verzinken in de hel. Daar staat de satan aan zijn rechterhand en wat hij zegt is waar. Daar staan, hoog boven de mens, de duizend maal duizenden die de Heere prijzen en zich baden in het eeuwig licht, in de stroom van de zaligheid van God! Dat de arme zondaar ook daarheen kwam! Zal hij er komen? Nadat de oude slang

Hem de verzenen doorboord had, zodat Hij in het graf neerzonk is Hij opgestaan, die Engel van de Heere. Daarom blijft het daarbij: de Heere en Zijn volk boven. Hij weet niet van wankelen, noch vallen. Staan blijft Hij, tot dat Hij zijn Josua's volkomen bekleed ziet.

2. De bezorgdheid van de Engel over de volharding van Josua bij het geloof.

Maar het is de Engel des Heeren nog niet genoeg, dat Hij er bij blijft staan, totdat Hij de arme zondaren bekleed ziet. Hij wil hen ook rondom verstevigen, en hun goede grond van moed tegen al bezwaren geven; daarom luidt het verder: *Toen betuigde de Engel des Heeren Josua*. Dit "betuigen" geeft volgens het Hebreeuws te verstaan: dat, wat men gezegd heeft, telkens te herhalen, op het gesprokene bestendig terug te komen, daarbij te blijven, zodat men weer bij vernieuwing hetzelfde zegt, ten einde hij, die het hoort, volkomen bevestigd, en er in zijn hart geheel van vergewist zij, dat wat er gezegd is, wederkomen zal.

Aan zulk een betuigen had Josua behoefte, en hebben wij allen behoefte. Want is er het geloof en de gewisheid: *Ik heb al uw zonden achter mijn rug geworpen, en gedenk dezelve in eeuwigheid niet meer*. Zijn ons de klederen van het heil en de mantel van de gerechtigheid omgedaan, is ons het geloof geschonken geworden, dat wij genadig bedekt zijn geworden - *daar helpe God*, - daar maakt zich de van de Heere Zebaoth gestrafte satan benevens de wereld, zonde, nood en dood en het hele heirleger dergenen, die uit werken zalig willen worden, snel op de benen, maken zulk een geloof voor vals uit. De reine hoed zouden zij iemand graag weer afhandig willen maken. Die klederen, die de Heere hun aangetogen heeft, moeten onrein heten, en alles, wat plaats gehad heeft, moet bloot op inbeelding berusten. Wat men leert en betuigt, moet naar ketterij ruiken, en daarentegen moet van de duivel eigen gerechtigheid, *de ware gerechtigheid*, zijn goddeloze vromigheid en werken, *de ware heiliging* zijn, zodat op eenmaal de zwarigheden zo velen worden, dat men zich niet meer weet te keren of te wenden. En waarbij wel iemand het verstand zou moeten verliezen. Zo is het dan een zeer zwaar en voor het mens onmogelijk stuk om te geloven maar ook een even zo zwaar en voor het menskind onmogelijk stuk om bij het ware geloof te volharden. Trouwens, die het ware geloof niet hebben, en wie het niet om de volharding te doen is, kunnen altijd geloven en verstaan niets van de aanvechtingen, ook niets daarvan hoe zwaar het valt om bij het geloof te volharden. De oprechten daarentegen hebben voortdurend behoefte om telkens hij vernieuwing bevestigd te worden. Zij moeten het weten: dat God de Heere Zelf het met Zijn volk maken zal ter beschaming van de vijanden. Nu wil de Heere Zelf ons van de volharding verzekeren, en ons de wapenrusting aandoen tegen het ongeloof en tegen elke bedenking van het hart en, wanneer men niets dan tegenstrijdigheden voor zich heeft. Maar daar treedt Hij nu Zelf als onze bevestiging voor, ons Zijn woord gevende, zodat wij ons van Zijn trouw durven te verzekeren, en ons opdat, wat Hij gezegd en beloofd heeft, vermogen te verlaten. Echter alle verzekering van onze zaligheid kan alleen op de Heere steunen, op Zijn trouw, waarheid en goedheid. Zoals koningen handvesten en *privilegiën* aan hun onderdanen geven, zo geeft ons ook de Heere God in de hemel een handvest, dat wij er ons aan houden mogen, het ga dan ook hoe het wil. Dat is Zijn woord en Zijn eed: *waarlijk zegenende zal Ik u zegenen*. Daaruit komen wij dan ook te weten, dat niets ons zal scheiden van de liefde Gods, welke in Christus Jezus is; zoals Paulus schrijft, Romeinen 8. Het is ons behoefte, zei ik, dat te weten en daarvan verzekerd te zijn in de Heilige Geest. Want het gaat ons niet alleen daarom, dat de heilige klederen ons aangedaan zijn, maar ook dat wij deze klederen bewaren, dat wij trouw houden. Maar omdat nu alles, wat van de wereld en wat uit de hel is, daarop uit is, om ons deze klederen afhandig te maken, zo is de Engel van de Heere onzentwege Zelf bekommerd. Daarom *betuigt* en *bezweert* Hij ons allerwege door Zijn woord en door de macht van Zijn opstanding, en werkt in ons, dat wij weten, dat het goed gaat, wanneer wij menen, dat het alles verkeerd gaat, en het ons dunkt, dat, al onze levensdagen lang, de weg van het geloof niet is de weg naar Jeruzalem, dat Boven is.

3. De naam, die de Engel als grond aangeeft, dat Josua bij het geloof mag volharden.

Nu willen wij horen, wat de Engel van de Heere aan Josua betuigd heeft. Hij sprak, zo luidt het: *zo zegt de Heere der Heirscharen*, enz. Waarom spreekt Hij niet: *zo zeg Ik*? De Engel van de Heere spreekt hier juist zoals bij de Evangelist Johannes: De Vader, die Mij mijn schapen gegeven heeft, is meerder dan allen, niemand kan ze uit de hand van mijn Vaders rukken. De Engel des Heeren wist Jehovah's wil, de Zoon wist wat de Vader wilde. De Vader wil de eeuwige zaligheid van de verlorenen. Dit moest Josua weten, dit moet elk aangevochten gemoed weten: *Drie zijn er die getuigen in de Hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze drie zijn één*. Daar heeft hij dan een vaste grond voor zijn geloof, om er zich op te verlaten, dat hij er bij blijven zal tot zaligheid, en om het tot alle vertroosting van zijn ziel te weten, dat hij een genadige God in de hemel heeft. Juist waar men hem tot de werken zou willen terug drijven, om hem de kroon te ontrukken. Want op zulk een vaste grond moet de arme mens staan, dat hij met een goed vertrouwen durft te zeggen: *Ik geloof de vergeving van mijn zonden*. Juist dan, wanneer hij vanwege zijn zonden hevig aangevochten wordt. En ook trots zonde, duivel, dood en nood, van zijn erfdeel aan het eeuwige leven en van het hele genot van de zaligheid voor de Heere verzekerd zij.

Daarom sprak de Engel van de Heere tot Josua: *zo zegt de Heere der Heirscharen*. Waaruit wij te verstaan hebben: dat de Engel van de Heere daarom hier *de Engel des Heere* heet, omdat Hij van de Vader gezonden is, om ons Zijn wil te openbaren, en het ook voor ons daar te stellen, dat wij in deze wil geheiligd zijn. Christus wil niet anders dan wat de Vader wil. Wat Hij ons zegt is alles uit het hart van de Vader genomen. Hij zoekt Zijn eigen eer niet. Hij predikt ons niet: 'Mijn Vader is tegen u boos. Maar versteekt u achter Mij dan zal Ik er u wel doorhelpen, opdat de toorn van de Vader u niet vertere'. Nee! Hij wil, dat wij het hart van de Vader kennen. Zoals wij bij Johannes lezen: *de eniggeboren Zoon heeft ons God geopenbaard*. Zo had Josua de oorsprong van Zijn zaligheid te kennen; en die hebben wij ook te kennen. De Engel noemt Hem de Heere der Heirscharen. Aldus hebben wij Hem dan ons, door de Zoon, geopenbaard als degenen, die uit de noodwendige aandrang van Zijn hart zalig maakt, Die trouw bewaart, en niet laat varen de werken van Zijn handen. Als Degene Wie niets in de weg kan staan om Zijn vrije goedheid te verheerlijken; als Degenen, die algenoegzaam is, om, waar al het overige wegzinkt, de ziel te behouden. Ook als Degenen, bij wie geen schaduw van verandering is, zodat men zich op zijn geopenbaarde wil voor tijd en eeuwigheid verlaten kan. Kortom, als Degenen die, bij Zichzelf voorgenomen hebbende om zalig te maken, in dit voornemen al Zijn deugden en volmaakheden heeft willen verheerlijken en aan het licht brengen tot troost van de verloren mensen, tot beschaming van de duivel en van alle vijanden van Zijn hoog zalige en zaligende *Naam*, welke Hij op ons heeft willen leggen, zodat wij naar Zijn Naam genoemd zijn.

Aldus openbaart de Engel van God ons de Vader, de oorsprong van onze zaligheid, opdat wij zouden weten, dat zó onze zaligheid waarachtig in de hemel naar de wil van de Vader vast staat, en dat Hij niet wil, dat wij verdoemd zijn of zullen verloren gaan. Daarom noemt de Engel ook Hem, *de Heere der Heirscharen* dat is, de Heere, Wie alles tot gebied staat, die Zijn engelen voor degenen die de zaligheid beërven zullen ten dienste in bereidvaardigheid heeft, miljoenen bij miljoenen. Zodat, hoewel de hele hel en al de wereld veel macht heeft om iemand de zaligheid te ontroven, Hij nog een heel andere macht heeft, zodat het van de hele hel niet zal gelukken het geknakte riet te verbreken, het rokende lemmet uit te blussen of iemand de onderpanden, waarmee God hem omgeven heeft, te ontroven.

Zulk een openbaring van het hart, van de wil, en van de macht van de Vader tot zaligheid bekwam Josua door de Engel van de Heere. Deze Engel van de Heere betuigde en zwoer het hem op het hoogste, hoe onomstotelijk vast zijn zaligheid bij God stond, en zei hem daarom: zo spreekt HIJ. Want de Zoon is in de Vader, en de Vader in de Zoon. Zo weten wij het dan door de Zoon, dat de Vader uw zaligheid wil.

4. Hoe de Engel des Heeren aan Josua de zaligheid verzekert, terwijl Hij hem de weg van de volharding aanwijst.

Wij willen nu onze aandacht vestigen hoe of de Zoon aan Josua van Vaders wege de zaligheid verzekert. Want om dat *hoe* gaat het. Want toch, wanneer het vaststaat: wie volhardt tot aan het einde, die zal zalig worden, dan behoort bij ons levendig te zijn de vraag: maar hoe gaat dat toe, dat men volhardt? Dat kunnen wij nu van Christus leren, die ons in zekere woorden de wil van de Vader verkondigt, niet alleen dat wij mogen geloven dat de Vader ons om Zijns Zoons wil, genegen is, maar dat wij ook bij zulk geloof tot de einde toe blijven volharden. Dit zijn nu de woorden van onze Heere Christus aan Josua en aan ons: *zo zegt de Heere der Heerscharen indien gij in Mijn wegen zult wandelen, en indien gij Mijn wacht zult waarnemen.* Daaruit weten wij nu de wil van de Vader. Hij zegt ons, belooft, betuigt en bezweert het ons: *het zal alles goed gaan wanneer u in Mijn wegen wandelt en Mijn wacht waarneemt.* Vanwege zulke woorden behoort een ieder van u, wie de zaligheid van zijn ziel lief is, te zingen, te springen en te jubelen. Want wanneer zij maar recht verstaan worden, dan zijn dadelijk de honden die de mens omgeven hebben, en het boze rot, dat zich tegen hem opgemaakt heeft, van het lichaam af; elke last ligt in het zand, en de mens gaat zijn weg met blijdschap. Het is een geweldig “indien” dit “indien gij in Mijn wegen zult wandelen.”

Trouwens het wordt niet opeens zo verstaan, als de Engel het wil verstaan hebben. Veeleer verstaat men het zo, dat bij iemand al dadelijk de hele vergeving van de zonden omver geworpen wordt, zodat het in het hart is: ‘wee mij, nu ben ik nog even ver. De zonde werd weliswaar, van mij weggenomen. De reine hoed werd mij, weliswaar, opgezet; andere reine klederen werden mij, ja, waarlijk aangedaan; ik kan het niet loochenen, het is geschied, ik heb het moeten geloven. Want de Heere Zelf heeft het gedaan. Maar nu sta ik weer opnieuw als voor een geopende afgrond. *Indien gij in Mijn wegen zult wandelen, en mijn wacht houden.* Dus, dán en anders niet; wat helpt mij de hele vergeving van zonden! Hoe zal ik wandelen in de wegen van God?! Ik onmachtige die ik ben! Zal nu mijn zaligheid nog van een *voorwaarde* afhangen, welke ik nog te vervullen heb, dan zal er wel niets van de hele zaak worden; moet het nu voortaan nog van een “indien” en wel van mijn zijde afhangen, of van mijn wandelen in Gods wegen? Ja, dan kom ik er nooit door!’

Welnu, een mens behoort toch zo spoedig niet de moed te verliezen. Was het ook met dit “indien” zo bedoeld, dan was het toch altijd opnieuw een proefneming waardig. Maar wat heeft Gods “indien” met het “indien” van de duivel en het vlees voor gemeenschap? Wanneer de duivel de Bijbel voorleest, dan leest hij, “indien,” en schiet tevens deze pijl in het hart, maar dat zal u nooit gelukken. Maar wanneer de Heere ons het hart opent, dat wij Zijn woorden verstaan, dan gaat het er anders toe, dan wordt de mens opeens moed ingeboezemd.

Maar nu aangevochtene, hoor en versta, hoe het met Gods “indien” en met Zijn wegen er uitziet. Altijd waren er twee wegen een brede en een smalle. Twee wegen in Israël, één naar Dan en Bethel alwaar men de kalveren kuste, en één naar Jeruzalem, waar men de Heere diende en Zijn wacht waarnam. De ene weg trekken tien stammen op, en zijn niet in moeite; op de andere weg trekt Juda alleen, en moet zich er alleen doorheen slaan, onder gestadige aanvechting, zodat het voortdurend heten moet: *Heere, verhoor de stem van Juda!* Daar heeft het dan alle schijn, al was de brede weg de smalle, en de smalle de brede. Op de brede weg heeft Israël zijn feesten, laat zich wederkerig opsieren, en bij uitnemendheid zelfs optooien, als ging een ieder in hemelse kleding daarheen. Op de smalle weg moet zich Juda in een *ketterkleed* laten steken, en met alle duivelen beschilderd zijn. Op de brede weg schijnt God ook op te trekken men heeft daar allergele, geloof, liefde en hoop; van alle christelijke deugden en werken de volheid. Op de smalle weg gaat men verlaten daarheen, ziet zelfs geen licht en heeft zelfs geen begrip van het geloof, de liefde, de hoop en van alle christelijke deugden en werken, die men op de brede weg zo goed verstaat. De

brede weg gaat de poort in, de smalle gaat de poort uit; de brede is geplaveid, de smalle gaat door slijk en de diepste modder. Op de brede weg kan men geloven, wanneer men wil, liefhebben wanneer men wil, zingen en bidden wanneer men wil, ook meer goede werken doen, dan men zelfs nodig heeft te doen, en allerlei gerechtigheid oefenen, en het rijk van God uitbreiden in de vier winden, en komt al vooruit van heiligheid tot heiligheid. Op de smalle weg heeft men niets en kan ook niets, hoezeer men ook wil. Beide wegen liggen naast elkaar, bruggen zijn er genoeg om opeens, hetzij op de één of op de andere te komen. In de gang van de lieden is een veel betekenend onderscheid: die op de brede weg gaan naar de avond en de nacht toe, die op de smalle naar de morgen. Alleen op één van beiden gaat men zoals recht is.

Daar staat nu het zwakke kind van God, hevig aangevochten. De tien stammen zeggen hem al van de brede weg: wij beweren geloven en menen *dit is de weg*. Hij gaat een groot eind mee en doet mee. Maar vindt er echter geen rust hij, hij kan niet met de wet van God in overeenstemming komen. Onder het gewicht van de zonde valt hij neer, en ligt neer in het bloed van zijn onreinheid. Hij dorst naar gerechtigheid en vindt ze niet. Voor de troon klaagt de satan hem aan. Maar de Heere heeft zich over hem ontfermd, hem bedekt met Zijn genade, Hem bekleed met de klederen van Zijn heil. Maar daar weet hij nu niet meer weg of steg; zijn hele weg heeft hij verloren, alles is bij hem in de dood gegaan. Waarheen nu? Hoor nu naar de getrouwe Engel. 'Zo zegt Mijn Vader, Die alles in Zijn hand heeft: zou u daar de brede weg gaan, dan zou u met allen, die daarop gaan, omkomen. Maar indien u Mijn wegen gaat, en Mijn wacht waarneemt, dan heeft mijn Vader nog wat voor u weggelegd.'

Nu dan in Gods naam, die wegen gegaan, welke God ook gaat. Ja wel, daar wordt niets gezien dan hoon, smaad en spot, niets dan nood, dan lijden en dood, het gaat door dik en dun heen, er zijn allerlei bergen en afgronden. Mag ik ook menigmaal volstrekt geen uitgang zien, - zodat ik niet weet, waarop het zal uitlopen, wat mij al duivelen ook toeschreeuwen, - mijn Vader zegt het mij: *Het zijn Mijn wegen; wanneer u deze wegen gaat, dan komt u naar huis*. Dat zegt mij het Woord, dat bij God is. Naar huis moet ik; zo getroost vooruit, en Zijn wacht waargenomen, als een braaf schildwacht, moedig aangevallen een ieder, die het wachtwoord niet kent. En de Leidsman van mijn zaligheid heeft getrouwe aanwijzing gedaan van alles, wat mij, op mijn wacht, bejegt, wat ik zie, wat ik vrees, wat mij beangst maakt. *Hij zal wel zorgen en raad weten*.

5. Wat in deze weg beloofd wordt.

Ja, Hij zal zorgen voor allen, die Zijn wegen kiezen, die wegen welke alleen van God zijn, en anders niets, het ga dan ook hoe het ga. Hij zal Zijn knechten het rijke loon geven, de groten en de kleinen. Hij heeft meer dan één kroon na hete kamp in dikke duisternis. Aan het geloof wordt het gegeven; wat het geloof gelooft, wanneer het niets ziet. Want het geloof is geen vertelseltje is geen mening. Maar wat gelooft wordt, het komt. Ja, het komt van Hem, Die hemel en aarde geschapen heeft, Die wonderen doet, die doodt en levendig maakt, die ter hel afleidt, maar er ook uit opleidt, en die de hoop op Hem, de Levende, nooit of nimmer beschaamt.

Zo ook belooft de Engel van de Heere, in de Naam en uit het hart van de Vader aan Josua: "*Ook gij zult Mijn Huis richten, en ook mijn Voorhoven bewaken, en ik zal u wandelingen geven onder deze, die hier staan.*" De Engel wilde zeggen: thans bent u bekleed, zoals Ik u hebben wil. Maar nu, mijn lieve Josua, gaat het een weg op, waarop u van al het zichtbare afstand te doen hebt, een weg, waarvan het domme vlees niets verstaat, is ook voor het vlees, dat het verderf voor zaligheid houdt niet lief: maar dat zijn de wegen van de Heere, waarop men slechts tegenstrijdige dingen ziet. Trouwens nu zult u echter vooruit weten, dat het u op die weg goed zal gaan. Maar opdat ge u niet in onze wegen mistast, hebt u de waarachtige wil van uw almachtige en getrouwe Vader, wet en gebod te kennen. En Ik betuig u dat dit de wil en wet van Mijn Vader is, namelijk: dat ge u aan niets hebt te storen, wat vlees, wereld, duivel, zonde en dood u van

de wegen en wet van de Heere voorschrijven willen. Die allen zullen u zeggen: ‘indien u bij het geloof blijft zonder meer, dan bent u veroemd bij God.’ Maar Ik zeg u in de Naam van de Vader, indien u bij geloof blijft zonder meer, dan blijft u rechtvaardig voor God, zoals u rechtvaardig bent. Dit zij uw enige zorg, om slechts aan zulk geloof te blijven hangen, ondanks al het tegenstrijdige. Verlaat u daarin op Mijn woord wat Ik u in de Naam van de Vader zeg, dan zult u wel allerlei heil voor uw voeten zien opwellen, wanneer het met alle wets- en heiligings-kramers tot een beklaglijk einde zal gekomen zijn.

Zo wordt Josua hier in de eerste plaats moed ingesproken om in het geloof van Christus te blijven, dan zulk geloof ook aan de hele gemeente van Israël voor te houden, en om er nauwkeurig acht op te geven waar men tegen zulk geloof zich in de gemeente zou willen verheffen. En om met moed zulk een geloof te handhaven, verstorende alzo de aanslagen en alle hoogten, die zich zou willen opzetten en verheffen tegen de erkenning van God en alle verstand gevangen leidende onder de gehoorzaamheid van Christus²⁵. Zo zou hij alle zielsschade van de gemeente afweren. Daarbij zou het wel heet en hard toegaan; het zou er wel menigmaal uitzien, alsof alle vijanden hem zouden verslinden. Maar in zulk een weg zou hij ervaren, hoe God hem handhaven zou; ook hij. Ja, ook hij, de arme zondaar Josua, zou Gods Huis regeren evenals eenmaal Mozes, Samuël en alle profeten gedaan hebben. En dat niet alleen: *ook de voorhoven van de Heere zou hij bewaren*, de binnenste zowel als de buitenste Voorhof; dat zou God hem in zijn hand geven. Hij zou de man zijn, door wiens hand het enige offer, dat voor God geldt, volgens wet en recht geëerd bleef, ten einde de arme zondaar daarmee in het binnenste van het Heiligdom komen kon. Door zijn hand zou in de buitenste Voorhof het trompetgeschal van de Heere gehandhaafd blijven, dat het volk de ware uitlegging van de wet vernam en leerde juichen voor de God van Jakob, dat Zijn roem klonk door het Voorhof van de Heidenen heen, en zo tot aan het einde van de wereld.

En dit was de Heere nog niet genoeg. De Heere wilde hem een onzichtbaar geleide geven van degenen, Die zijn troon omgaven, en onder hen zou de vermoeide strijder uitrusten, totdat zij hem brachten in het huis, dat niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen is om alsdan het volle einde van het geloof te hebben, ten einde met allen, die voor de troon staan, het Lam te zien van aangezicht tot aangezicht.

Zie dus hier, mijn Geliefden, welk een Meester de Heere God in de hemel heeft weten te maken uit een al verkoold stuk hout, dat Hij uit het vuur gered had. Wat denkt u daarbij? Wie van u nu ook zulk een stuk hout is, en het hem bange is, of hij er wel zal doorkomen, die wete, dat er nog hoop is, en de Engel van de Heere Christus, wel raad weet. Wat Josua geldt, geldt ook u. U vraagt, aangevochtene en verlegene: wat is de weg? Vroeger kon ik in alles vooruit komen; ik deed wat ik wilde en nam toe in heiligheid, nu kan ik niets meer, weet ook niets meer, en zink al dieper ter neer. Ik ben mij nog nooit zo zondig voorgekomen als thans, en het schijnt mij toe alsof juist deze weg, de weg is van ondergang, van totaal omkomen. Ik kom mezelf voor alsof ik geheel en al wetteloos ben, geheel zonder vrucht en heiligheid, en als van God verlaten. Want nog nooit was de nood en duisternis zo erg als nu; wat is de weg?’

Daar hebt u het antwoord van de Engel. Hij zegt niet, wanneer u Mijn wegen opzoekt en deze weg verlaat. Maar indien u in Mijn wegen wandelt, als zult u dit en dat doen, dan zal ik u dit en dat geven. Gaat het u om het tegenwoordige of om het einde? Om het einde, antwoordt u. Hoort dan, dat het goed zal gaan, indien u in deze weg blijft, waarvan u vlees en bloed, duivel en wereld en alle tien stammen van Israël zou willen afdringen. Vooruit, o Juda, op de wegen, waar men niets ziet dan kruis, nood, droefenis en dood; op de wegen, waarop u niets meer in de handen hebt. U hebt het Woord van de Vader de betuiging van de Engel, die de satan te machtig is. Sta op uw wacht, de wacht van uw God, uw lendenen omgord, de Heere is uw levenskracht en uw hoop. Hem steeds onverdroten ervan aanwijzing gedaan,

²⁵ 2 Korinthe 10: 5.

wanneer men ook maar de geringste steen van zijn Paleis zou willen beschadigen, of wanneer u ook een heel leger van vijanden bemerkt. Hij hoort het gebed. Eerst dan gaat het goed, wanneer alles op iemand losstormt. Ook u, ja ook u, geringste in het Rijk van God, u zult het ervaren, uw geloof is niet tevergeefs. Uw ogen zullen het zien, dat de Heere een Waarmaker van zijn Woord is, en al uw leden²⁶ zullen het zeggen: *de Heere zij groot gemaakt tot aan alle einden van de aarde*. Wie zich met de Heere *buiten het leger* laat kruisigen, zal ook met Hem verheerlijkt worden. Wie zich met Hem laat begraven, zal ook met Hem opstaan, en wie Zijn wegen boven al het zichtbare verkozen heeft, zal ook met Hem Koning zijn. Wie zich slechts aan het Woord van de Heere houdt, hij zij dan ook in het woeste gedreven, hij komt nochtans te Hebron en eindelijk te Jeruzalem aan om het Huis van de Heere te regeren en daarin te doen en te laten naar zijn believen. Want dat is Zijn behagen, dat in het Huis des Heeren de Heere alleen geroemd en dat Zijn Naam alleen hooggeschat blijve, en vlees niets te zeggen heeft; maar dat het komt om voor zich genade te nemen zo veel het wil, *zonder geld*. Zo dan geschiedt het ook wie slechts bij het geloof blijft, moge hij ook door de satan en de wereld als een onreine en ketter uitgestoten zijn, aan geloof komt hij nochtans daarheen dat het van hem waar wordt, wat geschreven staat, Psalm 65. “Welgelukzalig is hij, die Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in uw voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goede van Uw Huis, met het Heilige van Uw Paleis.” Opnieuw staat geschreven, Psalm 92: “Die in het Huis van de Heere geplant zijn, die zal het gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods. In de grijze ouderdom zullen zij nog vruchten dragen, zij zullen vet en groen zijn om te verkondigen, dat de Heere recht is. Hij is mijn Rotssteen, en in Hem is geen onrecht.” Maar zo is het gesteld bij de Engel: de machtelooste, die zich slechts aan het geloof houdt, regeert het beste, en de armste zondaar is het meeste geschikt de Voorhoven van de Heere te bewaren, en het meeste bevoegd om een welluidend trompetgeschal voor God te zijn om het al toe te roepen: “Geef de Heere, gij geslachten van de volken, geeft de Heere eer en sterkte. Geef de Heere de eer Zijns Naams, brengt offer en komt in Zijn voorhoven. Aanbid de Heere in de heerlijkheid des Heiligdoms, schrikt voor Zijn aangezicht gij hele aarde.” En opnieuw: “Ga in tot Zijn poorten met lof; in Zijn voorhoven met lofgezing looft Hem, prijst Zijn Naam.”²⁷

Zo draagt het zich toe met de volharding van de heiligen dat de, van het zichtbare van wereld, duivel, dood en nood hevig aangevochten ziel, - in het midden van zijn groeve van de uittering, waarin hij neerligt, - het Woord van de Heere ontvangt; dan is zij ineens er uit. Dat de ellendige het Woord van de Heere bekomt midden in de duisternis, daarmee wordt het hem alles licht; dat de Engel van de Heere hem betuigt: dat is de weg dat zijn de wegen van God, welke u betreedt. Zo wordt hij tevreden met zulke wegen. En laat dan de wereld rumoeren. En zelfs zulke heerlijke toezeggingen ontvangende voor dit en het toekomstige leven, blijft hij daarop bestaan en verbeidt op zijn wacht. De morgen breekt nochtans aan. Ook hij regeert, als een machteloze, het Huis van de Heere en handhaaft in Gods voorhoven, als een arm zondaar, Gods Wet. Zodat het wel gehoord wordt, en dat een ieder, moede en mat zijnde, en een wijle zich bij hem nederzettende, er over vrolijk wordt, dat hij zo schoon de bazuin verstaat te blazen, en er over begint te juichen. Ook deze arme verlevendigt weer veel andere, zodat ook deze de juichtonen aanheffen. Daartoe geeft dan de Heere God in de hemel die wil, dat Zijn kinderen allerlei beschutting en vergenoegen hebben, zelfs menige liefelijke wandelingen met Zijn heilige Engelen. Maar deze maken dan de arme zondaar niet heilig en trots, maar zij wandelen met hem. Wanneer hij geheel moedeloos, onder allerlei last en druk ineen zinkt, dan richten zij hem weer op met menig oud woord, wat dan geheel nieuw wordt. Totdat de dood komt. Dan zingen zij hem een oud bekend wiegelied voor, totdat het kind ingeslapen is. En wanneer het dan wakker wordt, dan is het in het Paradijs. Wie het zó hebben wil die zij niet vreesachtig, maar *geloof alleen*. Amen.

²⁶ Letterlijk: gebeenten

²⁷ Psalm 96: 7-9. Psalm 100: 4.

VIJFDE LEERREDE²⁸ OVER ZACHARIA 3 VERS 8

Het is bekend, dat onze nooit volprezen Heere en Heiland, Jezus Christus, bij de profeten: “de Koning Israëls, de Koning David” heet. Zo onder andere bij Hosea 3: 5. “Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken de Heere hun God, en David hun Koning.” Een dergelijke zin lezen wij bij Ezechiël 34: 24: “Daarom zal Ik Mijn schapen verlossen, dat ze niet meer tot een roof zullen zijn. En Ik zal richten tussen klein vee en klein vee. En Ik zal een enige Herder over hen verwekken, en hij zal hen weiden, namelijk Mijn knecht David, Die zal ze weiden, en die zal hun tot een Herder zijn. En Ik, de Heere, zal hun tot een God zijn. En mijn knecht David zal Vorst zijn in het midden van hen: Ik, de Heere, heb het gesproken.” En hoofdstuk 37: 23 en 24: “En zij zullen zich niet meer verontreinigen met hun drekgoden, en met hun verfoeisen en met al hun overtredingen; en Ik zal ze verlossen uit al hun woonplaatsen, in welke zij gezondigd hebben, en zal ze reinigen; zo zullen zij mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn. En Mijn knecht David zal Koning over hen zijn. En zij zullen allen tezamen één herder hebben. En zij zullen in Mijn rechten wandelen, en Mijn inzettingen bewaren en die doen.” Zo voorzegt de profeet Jeremia 30: 7-9: “O wee! want die dag is zo groot, dat zijns gelijke niet geweest is. En het is een tijd van benauwdheid voor Jakob; nog zal hij daaruit verlost worden. Want het zal te dien dage geschieden, spreekt de Heere der Heirscharen dat Ik zijn (van de vijand) juk van uw hals verbreken en uw banden verscheuren zal. En, vreemden zullen zich niet meer van hem doen dienen. Maar zij zullen dienen de Heere hun God en hun Koning David, die Ik hun verwekken zal.”

Het heeft zeker zijn grond, dat het de Heilige Geest behaagd heeft, onze Heere en Heiland, Jezus Christus, door Zijn profeten met deze Naam te laten benoemen.

De grond ligt daarin: omdat, het Hoofd en de leden één zijnde, God, tot troost van Zijn gemeente, voornamelijk in David, de zoon van Isai, het lijden en de heerlijkheid van Zijn eniggeboren Zoon ons voorgesteld heeft. Daarom vinden wij in het leven van David allerlei troostrijke trekken, die ons de rechte Koning David, onze ons van Israëls God gegeven Koning Christus in het geheugen roepen. Uit al deze trekken zien wij ook dat Zijn Naam louter wonder is, en dat wij louter wonder zijn in en door Hem, wij, die naar Zijn Naam genoemd zijn.

Een bijzonder troostrijke trek uit het leven van David is wel deze: gedurende de tijd, dat hij met de Koning van de Filistijnen, als zijn dienstknecht, in de slag tegen Saul optrok, hadden de Amalekieten Davids stad, Ziklag genaamd, verbrand en al hun have, de vrouwen van David, die van Zijn manschappen, ook al hun zonen en dochteren met zich weggevoerd. Toen nu David door de koning van de Filistijnen teruggezonden werd, omdat hun vorsten hem niet vertrouwden en hij weer te Ziklag was aangekomen, maar zag dat zijn stad verbrand en alles, wat hem en Zijn volk toebehoorde, was weggevoerd, toen jaagde hij de vijand achterna, sloeg hen allen van de schemering aan tot de avond van hun andere dag. En dan wordt er verders vermeld: “En onder hen werd niet gemist van de kleinsten tot aan de grootste, en tot aan de zonen en dochteren: en van de buit ook tot alles, wat zij hen genomen hadden. David bracht het allemaal weer²⁹.”

Dat was een waar wonder. Die zo weer geredde vrouwen, die zo weer geredde zonen, die zo weer geredde have, het zag er alles zo uit, dat een ieder zeggen moest: *dat is van de Heere geschied, en het is een wonder in onze ogen*. Ook Davids manschappen en vrienden en David zelf moesten in hun eigen ogen als enkel wonder zijn, omdat alles zo teruggebracht was.

Mijn Geliefden! Onze nooit volprezen Heere en Heiland, Jezus Christus, heeft ook zo, en op nog veel heerlijker wijze, alles teruggebracht. Het ga ons, die Zijn Naam kennen, hoe het wil: Hij zal alles teruggebracht hebben opdat vervuld wordt wat Hij spreekt: “Zie hier Ik, en de kinderen, die de Heere

²⁸ Gehouden 5 December 1847.

²⁹ 1 Samuel 30: 19.

Mij gegeven heeft, zijn tot een teken en wonder in Israël.” Vanuit deze grond wil ik u heden bij vernieuwing uit de profeet Zacharia prediken.

TEKST

Zacharia 3: 8

Hoor nu toe, Josua gij Hogepriester! gij en uw vrienden; die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteken; want ziet, Ik zal Mijn Knecht de SPRUIT doen komen.

Wij betrachten:

1. Waarom de Engel des Heeren voortgaat met de woorden “Hoor nu toe.”
2. De toespraak: “Josua, gij Hogepriester, gij en uw vrienden die voor uw aangezicht zitten.”
3. Wat zij dan te horen kregen: “dat zij een wonderteken waren.”
4. Wat de grond was, waarom zij een wonderteken waren: “Ik zal Mijn Knecht de SPRUIT doen komen.”

1. Waarom de Engel des Heeren voortgaat met de woorden “Hoor nu toe.”

Het was de Engel van de Heere nog niet genoeg, aan Josua de orde van het heil, waarin hem de genade van de volharding was toegedeeld, voorgehouden te hebben. Josua had nog een lange en moeilijke weg af te leggen, en met hem alle treurigen van Sion, welke nu ook getroost werden, door de troost, waarmee Josua getroost was. Op deze weg zouden zich tegenstrijdigheden genoeg opdoen zodat het er wel spoedig zou uitzien, als had Josua wandelingen met alle duivelen, in plaats met alle engelen en voleindigden van de Heere. Weldra zou hij zich zo heel machteloos gevoelen, om het Huis van de Heere te regeren, en Zijn wacht waar te nemen. Het regeren van het Huis van de Heere zou hem, volgens het aanzien van de dingen, uit de handen geslagen zijn, zodat veeleer de bozen en het boze, zonde, duivel en wereld regeren zouden dan hij. Daardoor zou hij ook weldra de moed en alle kracht verliezen om de wacht van de Heere waar te nemen. Het zou hem gaan als het Abraham ging: toen de Heere vertoefde, werd hij eindelijk, moede en mat van het verdrijven en verjagen van de roofvogels, die hem de verbondsstukken wilden ontroven door een diepe slaap overvallen.

Ja, voorwaar, het gaat wonderbaar toe in het geestelijk leven. Men verliest daarin ten laatste grote en kleine tanden, zodat men eindelijk niet meer bijten kan; men verliest langzamerhand zo zeer het gezicht, dat men bijna niets meer zien kan, en er gezegd kan worden, mijn ogen zijn donker geworden. De leden worden ten laatste zo stijf, dat men ze bijna niet meer bewegen kan, en het verstand neemt zo af, dat men zeggen moet: ik weet niets meer. Trouwens, ondanks dit alles is men een heerlijke stad, van alle zijden met muren en vesten wel voorzien; echter een stad, welke van de hel een doorn in de ogen is, en zij kan geen maand rusten, zonder te beproeven die stad in te nemen en te verstoren; gaat het niet met geweld, dan te meer met list. Dan begint het van nieuws aan zeer zwaar te gaan. Uit de volharding schijnt niets te worden. Het gaat als de Apostel Paulus eenmaal schreef: “Wij zijn uitnemend zeer bezwaard geweest boven onze macht, zo dat wij zeer in twijfel waren ook van het leven. Ja, wij hadden al zelfs in onszelf het vonnis van de dood³⁰.”

Nu, hoe of het niettegenstaande alle beloften van volharding, op de weg van de volharding zelf er uitziet, dat weet de Heere wel. Voor en na zal het wel zo blijven, dat voor ons mensen de eeuwige heerlijkheid,

³⁰ 2 Korinthe 1: 8 en 9.

tot welke wij geroepen zijn, te hoog, te verheven, te weinig zichtbaar is, dan dat wij ze ook maar een enkele dag, wanneer het er om gaat, zou kunnen vasthouden. Wij laten ons maar al te snel door de tegenstrijdigheden door wat gezien en van deze wereld gehoord wordt, schrik aanjagen. Een enkel woord, een enige gedachte, menigmaal het geringste voorval, drijft ons het Huis van God uit, zet zich op de troon, en onze wacht, de wachte van God, is ingenomen: over ons hele koninkrijk smeult de vlam van een hels oproer.

Nochtans zullen wij niets verloren hebben. Maar ons telkens van nieuws af in het bezit van het geheel gesteld zien. Zo wordt het altijd vervuld, wat geschreven staat: “Want Hij zeide: zij zijn immers Mijn volk, kinderen die niet liegen zullen; zo is Hij hun geworden tot een Heiland. In al hun benauwdheid was Hij benauwd, en de Engel Zijns aangezichts heeft ze behouden; door zijn liefde en door Zijn genade heeft Hij ze verlost: en *Hij nam ze op en Hij droeg ze al de dagen vanouds*³¹.

Maar wat zal ons ook ophouden tegen al die aanvallen, tenzij de troost van deze Engel, en waar vinden wij deze troost tenzij in zijn Woord. Met zijn Woord is Hij altijd vóór en achter ons en Hij geeft ons oren om te horen. En o! hoe vriendelijk is Hij wanneer Hij iemand in de nood bemoedigt, en hoe goedgunstig is Hij, wanneer Hij iemand omgordt, aler wij nog in de nood zijn of het gevaar bemerken, opdat wij niet onderliggen, maar in Zijn Woord boven blijven en de overwinning wegdragen.

Hoort nu toe, spreekt de Engel. Het Hebreeuwse Woord heeft nog iets bijzonder liefelijks zodat het zo veel zeggen wil als: mijn waardste, u die mij zo lief zijt, zo aangenaam, zo waardig, zo dierbaar in mijn ogen. Dit “wel Mijn waardste, Mijn dierbare hoor toch toe” moeten wij ter harte nemen, - om toch geen oor te lenen aan het aanklagend geweten, aan duivel en wereld, en aan alles wat ons gestadig toevoegt: wat gij, u komt er evenwel niet door; - maar oren hebben voor de stem van de Engel, die ons het geloof in Hem schenkt, en welk geloof, ja, gewis, zijn zal uit datgene wat *wij van Godswege horen*. Maar van Godswege horen wij niets dan genade, vriendelijkheid, gelukzaligheid, ontferming; horen wij alles, wat ons moed kan inboezemen. Willen wij dat niet horen, zo blijven wij niet.

Maar de Engel van de Heere weet wel, waarvoor *wij* van nature oren hebben. Maar hoe teer, hoe vriendelijk, hoe geduldig kan Hij iemand toespreken! Hij rukt iemand niet bij de arm, deelt hem geen slagen toe, of schreeuwt hem niet hard in het oor: ‘u hebt acht te slaan op wie gij voor u hebt’; maar zo spreekt Hij: Mijn beminde, die Mij zo dierbaar bent, hoor maar toe. Dit wekt vertrouwen; want een aangevochten ziel wordt van alle kanten zo veel toegemompeld en toegeschreeuwd, dat het met hem uit en gedaan is, zodat hij als geen oor meer heeft voor de stem van de verlossing. Echter stroomt hem deze stem tegelijkertijd alle troost in. Want zij bemachtigt zich van het aangevochten hart met de tederste verschoning.

2. De toespraak: “Josua, gij Hogepriester, gij en uw vrienden die voor uw aangezicht zitten.”

Maar nu noemt de Engel Josua bij zijn naam, welke hij bij de besnijdenis bekomen had. Dit is waarlijk zeer liefelijk: *Josua* heet in het Grieks *Jezus*. Josua’s naam Jezus had hem met macht tot de rechte Jezus, die de onzichtbare, de eigenlijke Tempel bouwen zou, behoren te lokken en te brengen. Het was hartverheffend, en verootmoedigend tevens voor hem, zo bij zijn Naam genoemd te worden. Want omdat *Jezus* iemand betekent die Zijn volk zalig maakt van zijn zonden, zo mag hij wel heel en al overweldigd zijn geworden door zulk een machtige genade en liefde, dat hij, die niet anders verstond dan zichzelf en met zichzelf het volk van God te gronde te richten, zoals het zich aan zijn onreine klederen uitgewezen had, hier in deze naam de verzekering kreeg: “Gij zult uzelf zalig maken, en die, die u horen,” zoals Paulus aan Timotheüs schrijft.

Daarna noemt de Engel hem volgens zijn ambt, dat hij te bedienen had, “*gij Hogepriester*.” Door deze

³¹ Jesaja 63: 8 en 9.

toenaam ontving hij een nieuwe hartversterking, dat hij nochtans Hogepriester was, hoewel hij waardig geweest was van zijn ambt ontzet te worden, wat de bedoeling van de duivel was geweest. De Engel van de Heere, die de satan gescholden, van Josua de verdraaidheid weggenomen, en hem eindelijk de genade van de volharding toegezegd had, noemt hem hier Zelf *Hogepriester*. Zo kon dan hij en konden alle gelovigen met hem zich overtuigen, dat hij door de Engel zelf tot Hogepriester benoemd was. Deze benoeming door de Engel was juist voor zijn toekomstige toestand berekend, tot rijke vertroosting voor Hem en voor alle kinderen van Sion, wanneer het er uitzien zou, als was hij helemaal geen Hogepriester. Zij moest hem het hoofd ophouden bij alle tegenspraak van de kant van het zichtbare en van de wereld, opdat hij de bewustheid met zich omdroeg: ben ik het niet voor de wereld, zo ben ik het nochtans voor de Heere en voor Zijn volk. Want Hij heeft mij als zodanig benoemd. Daar benevens had hij en het volk van de Heere in deze benaming: “*gij Hogepriester*” een machtige bemoediging, om in alle nood en al bezwaren op te zien tot de eigenlijke Hogepriester, van Wie hij een beeld was, en door Wiens eeuwig geldende zelfopoffering, hij met het volk gerechtigheid en de overwinning hebben zou.

De Engel verklaart zich aan hem nog nader en stelt hem tot een boezemvriend. Gij, zegt Hij als wilde Hij zeggen: dit gaat u in het bijzonder aan en niet andere, u meen Ik; neem het ter harte en pas het op uzelf toe. Zo iets had Josua nodig. Het ambt, dat Josua bekleedde, was voor een mens om er van weg te lopen. Hij had eenmaal van alle zielen rekenschap te geven. Verdrukkingen zouden allerwege op hem komen aanlopen, uitwendig zou er strijd zijn en inwendig vrees. Vanwege het gewicht van het ambt zou hij zichzelf het allerm minst kunnen helpen. Het zou door eer en schande, door goed en kwaad gerucht gaan. Hij zou zijn als de onbekenden, als de stervenden, als de getuchtigden, als de treurigen, als de armen, als die niets bezitten. Dagelijks zou hij aangevallen worden, en de gehele zorg voor alles en voor allen zou op hem drukken³². Het zou hem in alle omstandigheden duidelijk worden, hoe hij de aan hem toevertrouwde schat in een aarden vat droeg en dan zou het dan ook niet kunnen uitblijven, dat hij boven anderen aan allerlei aanvechtingen blootgesteld zijn zou. Daarom spreekt de Heere het woordje “*gij*” - hoor toe, Josua, *gij Hogepriester, gij!*

Gelijk Josua, bij de besnijdenis, de heerlijke naam van Josua ontving, zo hebben ook wij een heerlijke naam gekregen bij de doop: *de naam van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest*. Daarbij zijn ook wij tot Priesters gesteld om te regeren het Huis van God, en Zijn wacht waar te nemen. Het offer, dat wij aan te brengen hebben, is: dat wij de kelk van de zaligheid opnemen, en de Naam van de Heere loven voor Zijn geweldige liefde, voor Zijn vrije goedheid en wonderbare genade. Alle beschuldigingen, en recht van aanspraak van de satan op ons zijn door het kruis van Christus vernietigd en onze verdraaidheid is van ons weggenomen, zo waarachtig als Christus voor ons gestorven is. Met de klederen van het heil heeft Hij ons bekleed, zo waarachtig als Hij opgewekt is uit de doden. En heeft ons de genade van de volharding bij de verworven zaligheid verzekerd, zo waarachtig als Hij de Geest verworven en ook Deze, volgens Zijn belofte, heeft uitgegoten over alle vlees. Dit alles is aan ons geschied, en wij hebben er deel aan, *in zo ver wij zulke weldaden met een waarachtig, dat is de Heere niets verbergend hart, in geloof hebben aangenomen.* (Zondag 23)

Maar staat het zo met de zaak, dan weten wij ook te verhalen van de bezwaarlijke en moeilijke weg, welke wij te betreden hebben om er door te komen, en hoe zeer wij ons de geringste genadebetoning van de Heere onwaardig gemaakt hebben, en ook nog dagelijks onwaardig maken.

Omdat het er doorheen komen aan een iegelijk gelovige zo bezwaarlijk wordt gemaakt zo moet hij ook weten, dat deze genadige woorden van de Heere ook hem gelden. Waarlijk, de Heere is wel gedachtig om de namen van zijn noodlijdenden en dergenen, die in zonden en ellenden zitten, te bewaren. Hij gedenkt hun wel, en weet Zijn toespraak: “vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uw naam geroepen, *gij zijt Mijne,*” wel ingang in de verslage geest van de Zijnen te verschaffen. Dan horen zij zich

³² 2 Korinthe 7: 5; 6: 8-10; 11: 28.

opeens bij hun nieuwe naam noemen, en zien zich door het woord van de Engel tot Priesters gemaakt, zij die daar nog zoeven in onreine klederen stonden. Zo maakt ons dan de Heere tot zijn boezemvrienden, zodat wij het wel weten, dat Hij ons gemeend heeft.

Zo gelden dan de woorden van de Heere aan Josua ook aan ons, zo nu als toenmaals, omdat de Engel van de Heere niet alleen Josua, maar ook al Zijn uitverkorenen tegen elke wederwaardigheid sterken wilde. Daarom sprak de Engel: “*gij en uw vrienden.*”

Josua's vrienden waren zijn medegenoten die met hem van één gevoelen en van één geest waren; alle arme zondaren, zoals hij, die al op de Heere hoopten, en uit Zijn genade alleen leven wilden. Wie van u dat ook bij ondervinding kent, dat de Heere ook hem persoonlijk Zijn vrede gegeven, en met hem een verbond gemaakt heeft: Mijn genade zal niet van u wijken; - die is noodzakelijk een vriend van Josua, hoewel Josua allang gestorven is. Want voor hem is het ook een schone feestdag geweest toen de Heere ook van hem zijn zonde wegnam. Daarom hoort en leest hij ook graag van alle Josua's, dat de Heere dat ook hun gedaan heeft. David bidt ook zeer vurig: “Laat ze tot mij keren, die U vrezen en die Uw getuigenissen kennen.” Ook zegt hij met zeer veel blijdschap: “Ik ben een metgezel van allen die U vrezen.”

Het was een bijzondere benoeming van de Engel: “*uw vrienden.*” Het Hebreeuwse woord betekent zodanigen dit in overeenkomstige betrekkingen tot ons staan, als het ene schaap tot het andere. Zoals schapen van één herder, van één weide, van één stal, zo waren Josua en zijn vrienden en zo zijn wij allen, wij, die genade kennen. Wij hebben met elkaar één Herder: Christus, één weide: het woord van genade, één stal: het koninkrijk der hemelen. Wij hebben allen één Vader: *de God en Vader van onze Heere Jezus Christus*. De ene is de Landman van de andere. Wij zijn allen uit één huis, van één moeder, van één spraak; hebben één hart, allen dezelfde weg, en één Geest; wij dragen allen enerlei kleding; zijn allen even arm en even, rijk, hebben allen dezelfde ongerechtigheid en dezelfde gerechtigheid. De één verstaat de ander; wij kennen allen dezelfde ellende, erven allen dezelfde heerlijkheid, die aanstaande is. De één leert, de ander wordt geleerd. De één troost en onderricht, de ander wordt terechtgewezen en vertroost. Waar de één valt, helpt hem de andere weer op. Één band houdt hen allen samengebonden, de band van de volmaaktheid, *de liefde*. Één staat voor allen, en allen voor één. Men heeft welbehagen de één in het welbevinden van de ander in de Heere. Allen voegen zich samen onder één herdersstaf, in één leger, om één Koning te dienen. Zo zijn zij elkaars vrienden. Maar niet vrienden van de wereld. Deze haat hen gloeiend. Maar ook zij zijn aan de wereld gekruisigd. Zulke vrienden waren Josua's vrienden. En zij woonden vóór hem, zij zaten voor zijn aangezicht zij waren voor hem tegenwoordig, zij haalden bij hem onderricht, raad en troost; zo waren zij bestendig bij hem en daar spraken zij dan samen van de weg, welke allerwege in de wereld sekte heten moet, en zongen samen met liefelijke stemmen van de wegen van de Heere en van Zijn goedheid. Zoals wij dan ook betuigen: “Ik geloof een gemeenschap der heiligen.”

Alzo gij Josua's, gij priesters van de Heere, zoeven nog omhangen met onreine klederen, maar begenadigd van de Heere, gij en uw vrienden, gij allen, Geliefden, hoort toe! De Engel des Heeren heeft u wat te zeggen. U moet weten, dat u allen samen de vrienden van de Heere bent, u die meent, dat het er met u en met uw vrienden, heel anders uitziet. Hoort toe, u moet weten, waarom het ook goed gaan zal, ondanks dat u ook ten enenmale het tegendeel ziet van al hetgeen u toegezegd is. Maar dat moet u daartoe weten, opdat niemand van u het hart ontzinkt, bij het voortwoeden van de satan. Verneemt dit dan nu.

3. Wat zij dan te horen kregen: “dat zij een wonderteken waren.”

“Gij zijt mensen van het wonder³³.” Aldus zet ik over: *hoort toe, dat u wondermensen bent*. De Engel van de Heere wil daarmee zeggen: de genade en de volharding van de genade is u ten deel gevallen, u zult er door komen. Laat er u maar niet te zeer door aanvechten, dat het alles met u door het tegenstrijdige heen zal gaan. Mensen bent u, weliswaar. U zult hierna, zowel als vroeger, op allerlei wijze van uw ellende overtuigd worden. U zult uzelf noemen, evenals Seth zijn zoon heette: “Enos.” Zoals ook Paulus heet: “ik ellendig mens.” Maar heb toch goede moed. U bent zulke mensen, in welke zich dat alles zal afspiegelen wat in Christus als in het Hoofd zal plaats hebben. De hele wereld en de hele hel zal zich tegen u opmaken, van stonde aan, dat Ik met u gesproken heb, totdat Ik u zal aflossen. Vanaf die tijd zal u *allerlei jammer wedervaren*. Daarentegen zult u ook tegen de hele wereld en tegen de hele hel gekeerd zijn, en zult *alle jammer afwenden*. Zoals het Hoofd gaan zal: Hij zal de slang de kop vermorzelen maar zij zal Hem de verzenen doorboren, zo zal het ook u gaan. De slang zal u ook de verzenen doorboren, maar u zult haar ook de kop verpletteren. Ja, dat zal uw Hoofd doen, onder uw voeten zal Hij haar de kop verpletteren.

Dit was de bedoeling van de Engel met het woord: u bent mensen van het wonder; dat is de betekenis van het Hebreeuwse woord, dat wij hier voor “wonder” hebben. En zoals het dan waar is, dat de knecht niet meer is, dan zijn meester, en dat de jongeren van de Heere in de wereld zijn moeten zoals Hij, dragen wij daarvan allerlei rijke vertroosting weg, dat niemand van ons de hitte van de verdrukking en aanvechting vreemd dunke, van tevoren wetende dat wij daartoe gezet zijn.

Er is geen andere weg dan deze: dat wij met Christus lijden, opdat ook wij met Hem verheerlijkt worden. Wat aan Christus vervuld werd, zal ook aan Zijn leden moeten vervuld worden.

Dus het woord: “wonder” betekent: “jammer lijden en jammer afwenden” “onderliggen en nochtans overwinnen.” En, u bent mensen van het wonder, wil dus zeggen: U bent mensen van het onderliggen en nochtans van de overwinning.

Dit kunnen wij gebruiken; zo is het waar voor ons allen, die op de weg gezet zijn, welke de rechte heet, welke naar Jeruzalem voert, dat boven is, naar het land, dat in waarheid van melk en honig vloeit, om daar onze kronen te ontvangen en eeuwig bij de Heere in te wonen.

“Ik ben velen als een wonder,” dit geldt van alle verlost van de Heere. En zij bekennen het uit één mond van God: “Gij zijt mijn sterke Toevlucht.”³⁴ Waar zou ik beginnen waar zou ik eindigen, om het uit de ondervinding te bewijzen, dat alle gelovigen, heiligen en uitverkorenen van de Heere, mensen van het onderliggen en nochtans van de overwinning zijn.

Ik zou moeten beginnen met het begin van alle wegen van God. Toen Hij ons aan de eeuwige verdoemenis zag toegevalen; toen Hij zag, hoe wij *onder* de macht van de duivel, van de zonde en van de dood *lagen*, en Hij uit Zijn vrije ontferming bij Zichzelf het voornemen opvatte om ons in Christus Jezus te verlossen van de dood, van de zonde en haar gevolgen, van de vloek en van de straf, en ons in Christus Jezus hoog boven alles heen te zetten op de rots van Zijn heil en van Zijn eeuwige genade - toen hebben wij *overwonnen* zonder ons.

Ik zou moeten spreken daarvan, hoe de barmhartig God en Vader in de tijd Zijn lieve Zoon gezonden en hoe Zijn heilig kind Jezus ons met zich opgenomen heeft in Zijn lichaam, aan Zijn kruis, in Zijn graf, hoe Hij met ons opgestaan en met ons met juichen hoog boven al hemelen heen opgevaren is tot de troon van Zijn Vader. Ook daarin hebben wij *overwonnen*, zonder ons, wij, die in al opzichten *onderlagen*.

Ik zou ook veel daarvan moeten melden hoe het bij onze wedergeboorte en bekering toegegaan is. Onder welke macht van de duisternis, van de dood en van de zonde *lagen* wij daar! En zodra wij begonnen deze overgang uit de dood tot het leven te doen, toen wij begonnen, het geloof gekomen zijnde en de genade

³³ In het oorspronkelijke: mannen van het wonder.

³⁴ Psalm 71: 7.

zich bij ons verheerlijkende, te getuigen van deze genade, van het nieuwe leven, - onder welke tegenstand van de kant van de wereld, van onze vrienden en familiebetrekkingen, van onze huisgenoten hadden wij niet te zuchten! Maar in de Heere hebben wij nochtans de overhand behouden. In dit alles heeft het zich wel bewezen, dat het waar is: u bent wondermensen.

Maar ik wil spreken van wat sinds die tijd is. In alle wegen moesten en moeten wij onderliggen, en hebben wij echter overwonnen en zullen overwinnen.

Aan welke woede van de zonde, van het ongeloof van het versagen, van de twijfel moet de gelovige niet vaak onderliggen, hoe menigmaal moet hij niet als Asaf, ja, als Heman klagen. Hoe menige Job moet gedurende lange, lange tijd niet weten wat hij aan zijn God heeft, en daarbij zich tevens laten plagen en kwellen van vrienden, die niets van de wegen van de Heere met de Zijnen verstaan. Hoe menig uitverkoren kind van God moet niet aan de vreselijkste nood, aan de armoede, aan de honger, aan de koude, aan totaal gebrek aan alles en allerlei lijden onderliggen, hoe menigeen aan allerlei geweldige aanvechtingen. Hoe wordt de gerechtigheid van menig kind van God niet in verdenking gehouden, benevens al zijn gangen, die de Heere hem gaf! Hoe veel duizendmaal schijnen niet nood, zonde, dood, wereld, duivel, met de hele macht van de hel overwonnen te hebben. Hoeveel waterstromen gaan iemand niet over het hoofd, door welk vuur moet menigeen niet door? Hoe menigmaal heeft het niet al voor Gods volk het voorkomen gehad, al was het nu heel verzwolgen en door de wereld en de boze heel ingenomen en bemachtigd? Aan hoe menigeen heeft het niet vaak toegeschenen, in spijt van de dierbaarste beloften van God, dat er van hem geen stuk terecht zou komen?

Een koningsvolk trekt onbekend, nochtans bekend, door deze wereld heen en zingt deze beide liederen: 'Het inwendige leven van de Christen glinstert, hoewel de zon ze van buiten verbrandt'. En: 'Lam Gods Gij en Uw heilige schaar, zijt mensen en ook Engelen wonderbaar.'

Dit volk is van de wereld gloeiend gehaat; het wordt aller afschriepel; een ieder doet er ook wat hem goed dunkt, oordeelt het naar de maatstaf van de gedachten van zijn hart en die zich wel naar buiten openbaren. Dit volk kan nergens recht bekomen, moet allerwege onrecht en verdrukking lijden. Op een onbeschaamde wijze wordt het belogen en miskend; men eet het op als brood. Het geldt allerwege maar dertig zilverlingen. Het wordt allerwege verraden, verkocht. Het moet aan het kruis; daar wordt het bespot, met smaad overloden, met edik gedrenkt. Zij zijn niet waard in het leven te blijven; zij moeten in het graf en dat graf zelf moet nog bewaakt worden.

Mensen van het wonder, mensen van het onderliggen, nochtans van de overwinning bent u allen! Ja u, in wier harten de gebaande wegen zijn, wier hart en lust zich tot Gods geboden nam en gerechtigheid uitstrekt.

Zo betuigt het de Apostel Paulus, en zo blijft het waarheid uit de ondervinding: "Maar in deze al zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons heeft liefgehad." En opnieuw: "Die in alles verdrukt worden, maar niet benauwd; twijfelmoedig maar niet mismoedig; vervolgd, maar niet daarin verlaten; nedergeworpen, maar niet verdorven." ³⁵En zo roemt ook de profeet Micha in zijn God: "En verblijd u niet over mij o mijn vijandin! Wanneer ik gevallen ben, zal ik weer opstaan: wanneer ik in de duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn. Ik zal des Heeren gramschap dragen. Want ik heb tegen Hem gezondigd; totdat Hij mijn twist twistte en mijn recht uitvoere. Hij zal mij uitbrengen aan het licht, ik zal mijn lust zien aan Zijn gerechtigheid. En mijn vijandin zal het zien, en schaamte zal haar bedekken; die tot mij zegt: Waar is de Heere uw God? Mijn ogen zullen aan haar zien; nu zal ze worden tot vertreding als slijk der straten. Ten dage als hij uw muren zal herbouwen; te dien dage zal het besluit verre heengaan." ³⁶

Daarom hoort toe, o mijn vrienden! U die naar gerechtigheid hongert en dorst naar verlossing:

³⁵ 2 Korinthe 4: 8 en 9.

³⁶ Micha 7: 8 - 11.

doorbreken zult u, in de genade zult u volharden. Want u hebt hier het Woord van uw Heiland voor u: *gij zijt wondermensen, mensen van het onderliggen, nochtans van de overwinning.*

4. Wat de grond was, waarom zij een wonderteken waren: “Ik zal Mijn Knecht de SPRUIT doen komen.”

Nu zullen wij nog in weinige woorden de grond vernemen, waarom u zodanigen bent: “*Want ziet, staat er verder, Ik zal Mijn knecht, de SPRUIT doen komen.*”

Dit: *want ziet*, enz., zijn woorden van de Heere der Heirscharen, welke de Engel des Heeren, uit Zijn mond genomen, aanvoert als de inhoud van alle beloften, gesproken door alle profeten van de aanvang van de wereld.

Dit “*ziet*,” gaat vooraf tot versterking van het geloof, opdat het zwakke hart door het zichtbare niet vervoerd worde. Wij hebben onze ogen daarop te vestigen, niet op wat de wereld, de nood, de duivel, maar op wat de Heere der Heirscharen wil laten komen. Want wat uit de mond van de Heere komt is alleen zeker, al het andere heeft ook geen macht, hoe het ook dreigt, woedt en raast.

De Engel des Heeren wilde niet zeggen: *Ziet Hij zal Mij laten komen*; omdat Hij er al met alle volheid van de genade was. Maar Hij noemde Zich Knecht van hen, zoals Hij ook in de dagen van Zijn vlees gedaan heeft, waarin Hij doorgaans zo van Zichzelf sprak, alsof Hij het zelf niet was, van Wie Hij sprak. Zo zei Hij bijvoorbeeld tot Nicodemus niet: Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Mij gezonden heeft; maar ‘dat Hij Zijn Zoon gezonden heeft’. De knecht van de Heere is dus geen andere dan de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader, onze nooit volprezen Heere en Heiland Jezus Christus.

Daarin lag nu de troost voor Josua en zijn vrienden, dat zij mensen van het wonder waren, mensen van het onderliggen weliswaar, maar nochtans van het overwinnen; daarin, zeg ik dat God “Zijn knecht” zou laten komen. Dat was nu een andere Knecht dan alle andere knechten van God samen. Want alle andere knechten waren van natuur kinderen der ongehoorzaamheid, en onder hen werd er niemand gevonden, hetzij in de hemel of op aarde, die waardig of in staat was, om de wil van God te doen. Daarom heet deze ook alleen Knecht van de Heere, Die niet weerspanning geweest is. Aldus heeft Hij gesproken “Zie Ik kom, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen, en uw Wet is in het midden Mijns ingewands.” Nu daardoor, dat deze Knecht de wil van God doen zou, zouden zij overwinnen, hoewel zij bij alles moesten onderliggen. En door deze Knecht van de Vader overwinnen wij ook en zullen overwinnen, hoewel wij ook bij alles moeten onderliggen. Want, omdat deze Knecht de wil van de Vader gedaan heeft, heeft Hij alles geërfd, heeft Hij een Naam boven alle naam, en is Hem alle macht gegeven in hemel en op aarde.

Want als Knecht van de Vader nam Hij het vrijwillig op Zich, om de door ons beledigde Majesteit van God weer tot haar recht te brengen. De door ons geschonden Naam van de volzalige God weer tot eer te brengen. En de door ons moedwillig overtreden wet van God als een wet van de Geest weer op te richten; Gode de gehoorzaamheid te bewijzen, welke wij in Adam Hem niet bewezen hebben; alzo God een eeuwige gerechtigheid aan te brengen. Door geloof God te rechtvaardigen in de Geest, ons te verlossen en vrij te kopen door *aanbrenging* van Zichzelf; onze zonden, schuld, vloek en straf, onze eeuwige dood op Zich en zo van ons weg te nemen, Zichzelf in het rijk van de zonde, van de dood en van de duivel te begeven, en door Zijn *Zich houden* aan het Woord van de Vader dit rijk te verstoren, het Koninkrijk van de eeuwige heerlijkheid op aarde te planten en tot eeuwige vrijheid en zaligheid te brengen allen, die van de zonde, de duivel en de dood bezeten waren. In één woord om een nieuwe *schepping* daar te stellen, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont, waarin Hij als Heiland en Koning, de Zijnen bij de verworven zaligheid, door de macht van Zijn opstanding, door de mededeling van Zijn Geest en geloof beschut en bewaart, als *Borg* van een eeuwig Verbond.

Daar Hij nu, als Knecht van de Heere en Zoon in het Huis, dit alles tot stand gebracht heeft, en glorieus in de hoogte is gevaren, ook alles onder Zijn voeten gezet is, zo mogen wij die in Hem geloven, al een korte tijd bij alles onderliggen; - overwinnen moeten wij nochtans. Want in de wil van God, welke Hij gedaan heeft, zijn wij Zijn heiligen, en Zijn heiligen bewaart Hij als Zijn oogappel.

Aan deze Knecht werd aldus een Naam gegeven, waarin voor Josua en voor zijn vrienden, waarin voor de hele Gemeente van God, alle grond en troost ligt, dat zij mensen van het wonder, van het onderliggen, weliswaar, maar nochtans van het overwinnen zijn.

Zemah is de naam. Dit betekent *Spruit*. Met deze naam werd onze Heere ook aan de Gemeente van God bekend gemaakt door de profeet Jesaja³⁷. "Te dien dage zal des Heeren *Spruit* zijn tot sieraad, en tot heerlijkheid, en de *vrucht van de aarde* tot voortreffelijkheid, en tot versiering desgenen, die het ontkomen zullen in Israël." Ook door de profeet Jeremia³⁸. "Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat ik David een rechtvaardige SPRUIT zal verwekken. Die zal Koning zijnde, regeren en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op de aarde." Ook bij onze profeet vinden wij deze Naam weer. Hoofdstuk 6, vers 12. "Zo spreekt de Heere der Heirscharen, zeggende: Ziet een Man wiens naam is SPRUIT, Die zal uit Zijn plaats spruiten, en Hij zal des Heeren Tempel bouwen."

De machtige troost die in deze Naam lag, is deze: Josua en zijn vrienden, dat is, de hele Gemeente van God, was toenmaals als een spruit, klein en teder. Zij glinsterde en sproot zo-even uit de aarde op, zonder macht te hebben en weerstand te kunnen bieden. Wanneer de God van de hemel die Spruit niet bewaakte, kon er niets uit worden. Want de vijanden waren velen en hun macht geweldig, en die wilden die Spruit volstrekt niet laten opkomen en allen wilden haar met voeten vertreden, hoe klein en teder zij ook was want zo deze Spruit opkwam, dan was het met hun macht en heerlijkheid gedaan. Nu troostte de Engel des Heeren Zijn bekommerden in Sion. Deze troost moeten wij ook tot ons nemen, wij die bij alles moeten onderliggen en de Heere aanroepen. Want er is wat in ons, dat overwinnen wil en moet. U bent weliswaar een tedere spruit, de voet van de zonde, van de hel en van de wereld wil u vertreden, nu het is u bang. Maar vrees niet! De Heere zal een Spruit laten opkomen, waartegen zich alle vijanden zullen opmaken; het zal hun ook gelukken, zij zullen Haar vertreden. Maar juist daardoor zal Zij Haar hoofd weer oprichten. Zo zal Zij dan zijn, als de Steen, welke Nebucadnezar in een droom zag, welke dat grote en hoge beeld neersloeg en tot een grote berg werd, zodat Hij de hele aarde vervulde³⁹. Nu, omdat deze Knecht van de Heere zulk een Spruit zijn zal, zal de voet van de vijanden u, spruiten, u die zo zwak en teer bent, ook niet kunnen vertreden. Maar u zult in de genade volharden, als mensen van het wonder, als mensen weliswaar van het onderliggen, maar ook van het overwinnen door de Spruit van de Heere.

Want "Hij zal hem doen komen." Hij, de Heere zal Hem doen komen. Nog een weinig tijd zal het zijn, en de wens aller Heidenen zal komen⁴⁰. "Want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen en niet liegen. Zo Hij vertoeft, verbeidt hem; want Hij zal zeker komen, Hij zal niet achter blijven⁴¹. Dat Zijn toekomst op een wijze zou plaats hebben zoals wij dat bij de profeet Jesaja, lezen: Hoofdstuk 52: vers 13-15 en Hoofdstuk 53: vers 1 - 4 dat kon aan Josua en zijn vrienden niet onbekend zijn. Want hoe zou hij en de Gemeente van God ooit rust kunnen gehad hebben, zo zij niet geweten hadden, Wie hun zonde op Zich genomen, hoe Hij dat gedaan had? En hoe Hij alle vijanden van de gerechtigheid en van het Rijk van God neer zou storten?

³⁷ Jesaja 4: 2.

³⁸ Jeremia 23: 5. Jeremia 33: 15.

³⁹ Daniel 2: 35.

⁴⁰ Haggai 2: 7 en 8.

⁴¹ Habakuk 2: 3.

Mijn Geliefden! Jezus Christus, onze Heere, Die in vlees gekomen is, komt nu nog, en zal komen. Laat ons toehoren naar wat deze Engel van de Heere spreekt. Dat wij niet het oor lenen aan wat de duivel ons toegrimt, waarmee wereld, vlees en bloed ons bedreigen. Dat wij toch niet luisteren naar de zonde, die ons van het bloed van de heiliging af wil houden. U, u wordt gemeend, u en uw medegenoten, u, aan wie de zonde het priesterlijk gewaad onrein gemaakt heeft, aan wie de satan wederstaat. U, u die hongert en dorst naar allerlei gerechtigheid van God. Behoud het toch goed in het geheugen en merkt er op: ellendige mensen zijn wij; echter mensen van het wonder. Hoewel wij ook onderliggen, de Knecht van de Heere, de Man, Spruit, ons niet laten ontrukken! Overwinnen zullen wij nochtans en in elk opzicht. Ik sluit met de bekende verzen:

*Wij wandelen op aard, en leven in de hemel,
Wij zijn, schoon machteloos der wereld tot een schild;
Wij smaken waren vreë bij onrust en gewemel,
En de armste zelfs verkrijgt al wat hij heeft gewild;
Wij gaan vaak zuchtend heen in allerhande lijden,
En blijven evenwel ons heel den dag verblijden;
Wij schijnen gans gedood voor de uiterlijke zinnen,
Maar het leven des geloofs dat leeft bij ons van binnen.*

*Als Christus, 't Leven Zelf, Zich eens zal openbaren,
Als Hij, gelijk Hij is, alom gezien zal zijn,
Zal al wat wereld heet dan niet verwonderd staren
Wanneer zij ons zal zien, nu zo veracht en klein,
Als heren dezer aard naar 't Godlijk woord regeren,
En eeuwig heerlijk zijn in het bijzijn van den Heere,
Den hemel sierende als schitterende lichten?
Dat zal een vreugde zijn waar alles voor moet zwichten.*

*O, Jezus, eeuwig heil en van ons zielenleven!
Gij Sieraad van het hart dat door U heerlijk is,
Wil Gij ons vasten tred in Uwe wegen geven
Ondanks onze afkeer van des kruises ergernis!
De wereld noemt ons kwaad en wil ons niet erkennen,
Geef Gij dat wij ons hier aan Uwen smaad gewennen;
Dat we in den Vader hier verborgen met U leven,
Om eenmaal ginds met U voor aller oog te zweven.*

ZESDE LEERREDE⁴² OVER ZACHARIA 3 VERS 9.

Toen de Engel van de Heere aan Gideon, die Hij ter verlossing van Israël uit de hand van de Midianieten verkozen had verscheen, kon Gideon, bij al verzekeringen dat de Heere met hem zijn zou, dat echter niet zo voor zeker houden, aleer hij er de overtuiging van had, dat Hij, Die met hem sprak, de Heere Zelf was. Daarom sprak hij, volgens Richteren 6 “Indien ik nu genade gevonden heb in Uw ogen zo doe mij een teken, dat Gij het zijt, die met mij spreekt.” Gideon meende: dat indien de man, welke hij voor zich had, het spijsoffer van zijn hand zou aannemen, hij het daaraan weten zou. De Heere veroorloofde Gideon Hem het spijsoffer te brengen. Maar toen hij het Hem uitbracht onder de eik, toen sprak de Engel van God tot hem: “Neem het vlees en de ongezuurde koeken, en leg ze op die rotssteen en giet het sap uit, en Gideon deed also.” Toen nu gaf de Heere hem een bewijs, dat HIJ het was, zoals Hij wel voor Gideons gemoed boven bidden en danken zal geweest zijn. Want “de Engel des Heeren” zo luidt het “stak het uiterste van Zijn staf uit, die in zijn hand was, en roerde het vlees en de ongezuurde koeken aan, toen ging er vuur op uit de rots en verteerde het vlees en de ongezuurde koeken; en de Engel des Heeren bekwam uit zijn ogen.”

Liefelijke lering voor Gideon en voor ons. De Heere, Die ons wel een Rots zijn moest, waaraan wij allen, vanwege onze zonden en onze ongerechtigheden, geheel aan stukken vielen, wil ons een Rots ter eeuwige redding zijn. Op zich wil Hij ons spijsoffer, onze hele dood nemen; want wat is het spijsoffer anders, dan een belijdenis: “Ik ben dood, en dat ik nochtans in het leven blijf en de volheid heb, *dat bent U*. Ik breng U mijn dood, en haal bij U mijn leven.” Op zich wil Hij onze hele dood nemen en daarbij al onze zonden, om wier wil wij het leven verbeurd hebben en uit Hem onze Rots komt een vuur van de liefde voort, dat onze hele dood verslindt.

Maar zoals het Gideon, ondanks de verschijning en de troostrijke woorden echter nog bang was, dat hij vanwege zijn dood en Zijn machteloosheid de beloofde verlossing niet zien zou, zo is het ook met iedereen die van harte Gods belofte geloofd, maar vanwege de grootheid van de zaak, menigmaal zo bang is, dat hij wel vol van vrezen vraagt: ‘hoe het dan mogelijk zijn kan, dat hij met en door het beloofde er zal doorkomen.’ Want hij ziet op zijn dood, op de macht van zijn vijanden, op zijn eigen verdraaidheid; daarom heeft hij voor en na grote behoefte om te weten dat hij zijn grond van toeverlaat van God heeft.

Is de grond van toeverlaat, waarop wij bouwen, ons van God gegeven? Is het die grond waarop wij ons, met al onze last, zonden, nood en dood, aldus kunnen neerlaten, dat het ook in Gods ogen welgevallig zijn zal? Is het die grond, waarop wij overwinnen, in waarheid zullen overwinnen? Is het God Zelf, Die onze ongerechtigheid van ons weggenomen heeft? Is dientengevolge onze toeverlaat een wezenlijke toeverlaat in de ogen van de heilige God? Dit zijn vragen, welke een ieder van ons zich wel mag voorleggen, en waarop het voor hem behoefte is antwoord te krijgen.

De troost, die in overeenstemming met de behoeften van onze harten is, kunnen wij alleen uit het woord van God putten. Daardoor onderwijst ons de genadige God, welke de ware Toeverlaat is, ook dat hij van God is, ook waartoe hij ons van God geworden is, en eindelijk hoe het God Zelf is, Die voor onze zaligheid instaat. De bedachtzame kent de valse gronden, waarop hij vaak gebouwd heeft. Hij kent de macht van de vijanden, hij kent en belijdt zijn eigen verdraaidheid; het er doorheen komen is voor hem menigmaal als een afgesneden zaak. Het is hem, als zag hij in Christus geen macht; zonde en vijanden en allerlei verkeerdheid worden in zijn ogen reuzengroot. “Zal aan het einde uit de heerlijke zaak van God met mij nog iets worden; zal het de Man, Spruit, eindelijk bij mij ook nog gelukken?” zo vraagt hij. En wél hem, die zo vraagt; ook wél degenen die zijn verzekerdheid nog steeds graag gewisser gemaakt ziet. Hem geve de prediking van deze dag een riem onder het hart.

⁴² Gehouden 12 December 1847.

TEKST

Zacharia 3: 9

Want ziet, aangaande dien steen, welken Ik gelegd heb voor het aangezicht van Josua op dien enen steen zullen zeven ogen wezen; ziet Ik zal zijn graveersel graveren, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op één dag wegnemen.

Nadat de Engel van de Heere in het voorgaande vers Josua en zijn vrienden, die uit Zijn mond de troost van het Evangelie zochten, volgens Maleachi 2: 7: “Want de lippen van de priesters zullen de wetenschap bewaren, en men zal uit zijn mond de wet zoeken, *want hij is een Engel des Heeren der heirscharen,*” daarmee gesterkt had tegen de lange en bezwaarlijke weg, die zij nog zouden hebben af te leggen, dat zij mensen van het onderliggen maar nochtans van het overwinnen zouden zijn, en hun daarvan de grond had aangegeven namelijk: omdat de Heere, Wie alles ten dienste staat, Zijn Knecht zou laten komen, door Wiens arbeid van de ziel alles zou hersteld zijn uit God tot God; - nadat de Engel des Heeren hun, tot een krachtige vertroosting, genoemd had de Naam van deze Knecht van God, namelijk de voor hun toestand zo zeer geschikte naam, Spruit, opdat zij wisten, dat door Zijn vertreden-zijn en opkomen, zij in spijt van alle wederwaardigheden opschieten zouden; - leidt de Engel van de Heere, Josua en het gehele volk van de Heere, alle bekommerden in Sion nu geheel in de verborgenheid van de raad van God in Christus in, welke raad God bij Zichzelf voorgenomen heeft, tot gewisse en onfeilbare zaligheid van hun zielen.

Josua had nu wel zo eel verstaan, dat hij bij het geloof aan loutere genade, zoals ze hem ten deel was geworden, vermocht te volharden, dat alle beloftenissen ten leven en tot alle God behaaglijke wandel daarin lagen opgesloten, dat hij zich aan het geloof aan de vrije ontferming hield. Hij had het verstaan, dat, wanneer hij dat deed, hij een vrolijke in- en uitgang hebben zou in deze genade, hij zich ook voortdurend in het gezelschap van de triomferende en volmaakte Gemeente in de hemel ook bevinden zou. Hij had het ook verstaan, dat hij en zijn vrienden, tegen al het spel van de tegenstrijdige dingen onverwikt vermochten te blijven bij de Genade, en ook volstandig zouden blijven en de zegen er van wegdragen. Hem was de rechte Man aangewezen geworden, en Zijn Naam was hem genoemd, in Wie door Wie en om Wiens wil alles geschieden zou. Voorwaar het is zo dat hij het verstaan heeft van Christus, dat Hij door lijden tot heerlijkheid zou gevoerd worden, en hij, Josua, en de hele Gemeente van God met en in Hem. Maar hoeveel bleef hem en zijn vrienden nog bedekt! Hartberoerende bedenkingen moesten bij hem, zowel als bij zijn vrienden, nog wel opkomen. Ik zal slechts van vier dusdanige bedenkingen gewagen:

1. Zal dan deze Spruit werkelijk zulke wonderen doen, dat het ons in Hem zal gelukken?
2. Indien dit zo is, hoe is Hij dan toebereid, dat onze zaligheid werkelijk voor God in Hem zeker is, en hij God welbehagelijk is?
3. Is onze, door Hem daargestelde zaligheid, waarlijk in overeenstemming met het heilige Wezen van God?
4. Zal onze gestadige dagelijkse en zich steeds van nieuws weer openbaarmakende verdraaidheid God niet in de weg staan, om ons de verworven zaligheid ook te doen beërven?

Deze vragen en bedenkingen hebben voor en na elk oprecht gemoed bezig gehouden. En niemand kan rust in God hebben, tenzij hij op die vragen een duidelijk en bepaald antwoord heeft. Daarom zullen wij met elkaar in alle aandachtigheid betrachten: welk antwoord de Engel van de Heere aan de Gemeente

van God op deze bedenkingen geeft.

1. Zal dan deze Spruit werkelijk zulke wonderen doen, dat het ons in Hem zal gelukken?

Op de eerste vraag geeft de Engel van de Heere een zeer troostrijk en bevestigend antwoord. Om het ons duidelijk te maken, hoe deze Spruit alle vertrouwen waardig is. En hoe zeker wij in Hem de overwinning over alle tegenstand verwachten kunnen houdt Hij ze ons uit de mond van de Heere, onder het beeld van een *steen*, en weliswaar van een *bouwsteen*, voor. Daarom spreekt de Engel in de Naam van de Vader *“Want ziet, aangaande die Steen, welke ik gelegd hebbe voor het aangezicht van Josua.”*

Dit: *want* dient tot overgang op de nadere oorzaak, waarom deze *Spruit* de wasdom en de overwinning van het Volk van God zijn zou. Dat *“ziet”* wekt op de opmerkzaamheid op wat gezegd wordt, en de ogen van het verstand worden er ook geopend, zodat de Gemeente getroost durft te zeggen: die niet ons zijn, zijn meer dan die tegen ons zijn. Daarop laat dan de Engel aan Josua op eens zien de Spruit als de *steen*, waarop de nieuwe tempel gegrond werd; opdat de Gemeente die zwakke Spruit welke zo veel wonderen doen zou, op eens geheel in het gezicht mocht hebben als een genoegzame, eeuwige onbeweeglijke, onverzetbare grondslag en vaste en onwrikbare Drager van haar heil.

Dat wij hier niet aan de zichtbare steen waarop de toenmalige tempel gebouwd werd, te denken hebben veel minder nog aan het tinnen gewicht of schietlood, Hoofdstuk 4, vers 10, ook niet aan de tempel zelf; maar aan de geestelijke Hoofd- en Grondsteen, is zo klaarblijkelijk uit de hele rede van de Engel, dat dit van alle goede uitleggers, en die enige naam hebben vanouds her buiten alle twijfel is gesteld.

Maar het behaagt God Zich van het zichtbare te bedienen, om het Zijn kinderen ten beelde van Zijn onzichtbare dingen te doen verstrekken ten einde in het zichtbare het onzichtbare en het onbedrieglijke van Zijn heil te aanschouwen.

Zoals oudtijds de tabernakel een uitdrukking in beeltenis geweest was van de grote verborgenheid dat God geopenbaard is in vlees, en zoals de tempel van Salomo een beeld geweest is van Christus de Koning van de vrede en van Zijn gelukkig volk, zo was ook de tweede tempel een beeld van de alles wederbrengende Christus en van Zijn gelovigen, die met Hem één Lichaam uitmaken.

Zodra het Huis van Jakob, aan de wateren te Babel, alle beloften van Mozes en de Profeten aangaande de toekomst van Christus en Zijn zaligheid in en door Hem weer begon te geloven werd het ook door de Heilige Geest opgewekt, om zich weer naar Jeruzalem op te maken, de tijd nu vervuld zijnde. En het kon wel aan dit Huis, door dezelfde Geest geleid, niet anders toeschijnen en zijn dan dat zij deze beloften in de zichtbare tempel zouden verwezenlijkt zien.

Het Huis van Jakob, Josua en zijn vrienden; konden aan het zichtbare niet blijven hangen. De zichtbare tempel diende hun slechts tot bewijs en onderpand van het onzichtbare. Maar tot de zichtbare tempelbouw moest er genade en geluk zijn, zou zij gewisheid van het onzichtbare hebben. Het zichtbare en het onzichtbare was voor hen in dien verstande één en hetzelfde.

Daarom houdt de Engel van de Heere aan de Gemeente de hoofdbouwsteen voor. God had deze steen voor Josua's aangezicht gelegd. God had het gedaan ten spijt van alle tegenstand. Hij had het gedaan voor Josua's aangezicht, zodat Josua, bij het leggen van deze steen, door God als Hogepriester was erkend geworden. Daar lag dan deze steen; zou nu werkelijk deze steen tot hoofdsteen blijven? Zou de bouw van het Huis daarop voltrokken worden? Zou deze steen dat alles dragen? Zou hij niet weggenomen worden? Het antwoord was God heeft de hoofdbouwsteen gelegd, dus zal hij ook wel houden. Hij heeft hem gelegd, om de tempel daarop op te halen; dus zal hij ook wel volbracht worden. God heeft deze steen voor Josua's aangezicht gelegd, dus zal Hij ook Zijn Josua niet verwerpen: want God laat een troosteloze geen eeuwige troost aanschouwen, zonder hem ook een eeuwig heil in deze troost toe te delen.

De Gemeente van God nu, het zichtbare als onderpand en beeld van het onzichtbare opvallende, moest,

terwijl de Engel haar op de zichtbare bouwsteen wees, zoals God deze voor Josua's aangezicht gelegd had, wel daardoor onderwezen en verzekerd worden, dat deze Spruit het zou tot stand brengen, en het haar in Hem gelukken zou.

Onder het beeld van een steen kende de Gemeente Christus al uit de 118^e Psalm, en ook uit het 26^e Hoofdstuk van de Profeet Jesaja. Hoe liefelijk werd dientengevolge de Gemeente getroost, dat zij zich Christus voorgesteld zag van de zijde van Zijn macht en algenoegzaamheid.

De steen was van God gegeven opdat zij daarop bouwden: dus was hun dan Christus van God gegeven, opdat zij zichzelf op Hem opbouwden.

De steen was gegeven voor Josua's aangezicht; zo kon dan Josua zelf getuige zijn, dat hij van God niet verworpen was, maar dat Josua er ook toebehoorde, wanneer God Zijn Christus gaf.

Nu kon de Gemeente betrachten aan de bouwsteen, welke zij voor zich had, of de aan haar beloofde Spruit zulke wonderen zou kunnen doen, en of het haar in Hem gelukken zou; ja, of nee?

Daar zij de steen zagen en nu hoorden: die heeft God gegeven, zo vernamen zij opeens, dat de Christus op Welke zij zich verlieten, de Rechte was, omdat Hij hun van God gegeven was. Omdat Hij hun van God gegeven was, moest God hun ook wel goedgunstig zijn, daar zij anders hem niet van God zou verkregen hebben. Omdat zij hem van God gekregen hadden, zo was hij een in Gods ogen aangename, kostelijke en uitverkoren Steen; omdat hij in Gods ogen uitverkoren was, zo hadden zij een grond voor hun heil voor God aangenaam. Omdat de grond, welke God Zelf voor hen gelegd had, God ook aangenaam zijn moest, zo konden zij daarop rustig voortbouwen. Aan de steen zagen zij Christus in Zijn onbeweeglijkheid, zo lag de grond van hun heil vast; zij zagen dat het hele gebouw van hun zaligheid een eeuwige, Gode behaaglijke, door God Zelf gelegde grondslag had en zo werden zij getroost, dat hun grond niet wankelen kon. Zij zagen in de Steen, de Spruit in Zijn eeuwige macht, vastheid en algenoegzaamheid. Zij zagen zich in Zijn macht beschut, in Zijn vastheid en algenoegzaamheid behouden: zij zagen zich met Hem, samen als één plant opwassen met Hem opgebouwd als één huis. De plant is van Gods genade, het huis is van Gods genade, evenals de grond van Gods genade. God zelf heeft de grond gelegd, God zelf bewaakt deze plant, dit huis.

Eenvoudig maar des te klaarder, was de troost welke het huis van Jakob kreeg dat de Spruit zulke wonderen doen, en het hun in de Man, Spruit, gelukken zou. Want zij vernamen het: de hele wereld bouwt voor God, nu, gij bouwt ook voor God. De hele wereld en de hel zegt, dat u niet goed bouwt dat u moet bouwen als zij. Dan moet God toch gekomen zijn, om de Hoofdsteen gegeven te hebben; alleen Die de ware Hoofdsteen heeft, kan maar goed bouwen. God heeft u deze steen voor uw aangezicht gegeven, dan hebt u dus de juiste Bouwsteen, die wordt nu al door de wereld bespot, omdat uw bouwen zo langzaam voortgaat. Echter dit is het wonder, dat deze Steen doen zal: wanneer alle andere gebouwen zullen ineensinken, ja, dan blijft deze Steen staan, en u op Hem.

2. Indien dit zo is, hoe is Hij dan toebereid, dat onze zaligheid werkelijk voor God in Hem zeker is, en hij God welbehagelijk is?

De eerste bedenking is opgeruimd. De tweede vraag wordt nu ook uit de weg genomen. “*In één steen zeven ogen*” spreekt de Engel uit de mond van de Heere. Dit is een verkorte wijs van spreken voor: *in één steen zullen zeven ogen wezen*. Hoe Josua en de Gemeente dit volgens het zichtbare, mogen verstaan hebben, wilde ik graag uit de oudheid tegen elke tegenspraak handhaven⁴³. Ik meen dat boven op een

⁴³ Josephus Antiq. XV, II, 3, bericht, dat Salomo de heuvel waarop de tempel gebouwd werd, van onderen met zeer grote hardsteen, die met lood aan elkaar waren verbonden, opgehaald heeft, van buiten had de grootte der stenen een verwonderingwaardige aanblik geleverd, “terwijl het binnenste, door ijzer onder elkaar bevestigd, de voegen onbewegelijk voor altijd tezamen hield.” Vergelijk ook: Vitruvius de Architectura VIII, 2. Goguet de l'Origine des Lois, des Arts et des Sciences,

bouwsteen een gat was, dat in het Hebreeuws “oog” heet en dat dit gat diende om er een pen, klam, nagel of anker in vast te maken. En dat verder in de stenen, welke nevens en op een, hetzij grond of hoofdsteen, gelegd werden, ook een gat gehouwen was, en dat zo door die klinken, klammen of ankers de nevenstenen met de hoofdsteen, als aan elkaar gesloten en evenals in elkaar gevoegd werden. Maar wanneer zulk een steen in plaats van één, zeven gaten had, zo moesten de stenen, welke nevens en op de hoofdsteen kwamen wel onafscheidbaar en als zevenmaal vaster met dezelve verbonden zijn.

Maar wanneer het nu heet “In deze ene steen zeven ogen,” dan is de vraag: *hoe hebben wij dat van Christus te verstaan?*

Enigen menen dat zeven hetzelfde als “vele” is, en dat het zou betekenen: vele ogen van de gelovigen zullen op Hem zijn; zodat zij op Hem alleen zien zouden, als op zulk een, van wie zij bekennen en roemen in de Heere heb ik gerechtigheid en sterkte. De meeste vroegere Theologen verstaan het van de volheid van de Geest van God welke op Christus zijn zou. Dat zou mij wel het meeste overeenkomstig de waarheid voorkomen. Maar om nu aan de natuur van het beeld te beantwoorden, zal wel niets geschikter zijn dan het te verstaan van *de zevenvoudige verwonding, welke de Heere aangedaan werd*. Gelijk namelijk de hoofdbouwsteen hier voorgesteld wordt met zeven gaten tot troost van de gelovigen, dat zij als levende stenen, een zevenvoudige sterke houvast in deze ene steen hebben, zo hebben wij van het beeld op het wezenlijke overgaande, toch wel vóór alle dingen dat in acht te nemen, wat de eenparige stem van de Profeten is: “Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.” De zevenvoudige verwonding: door de geseling; door de bespotting met de doornenkroon; door de doorboring van Zijn beide handen en voeten; door de opening van Zijn zijde, is door de Profeten, met name ook door de Profeet Zacharia allerwege zo in het daglicht gesteld geworden dat ik denk dat wij er goed aan zullen doen, om de “zeven ogen”, van Christus zevenvoudige verwonding te verstaan. Wat is toch aan Christus gedaan geworden, dat onze zaligheid werkelijk in Hem voor God vastligt en God aangenaam is? Is Hij niet toebereid geworden door Zijn lijden! Zoals de hoofdbouwsteen zo toebereid werd, dat door een sluitnagel of anker die stenen, welke op Hem gebouwd werden, in Hem bevestigd waren. Zo is ook Christus toebereid, dat wij als levende stenen door het geloof onafscheidelijk in Hem ingevoegd zijn en aan Hem gehecht blijven. Maar Hij is door lijden zo toebereid; daarom ligt onze zaligheid werkelijk vast in Hem voor God en is God aangenaam. Want het is door de genade van God geschied, dat Hij door lijden zo toebereid werd, dat wij door het geloof in Hem ons eeuwige behoud hebben zoals ook Paulus aan de Hebreëen schrijft: *dat Hij door de genade van God de dood voor allen smaken moest*. De aangevochtene vraagt naar een vaste grond waarop hij zich met al zijn zonden kan laten zinken, in het bewustzijn dat hij niet beschaamd zal worden. En daar wordt hem Christus voorgehouden als de hoeksteen, waarop hij zich rustig en zeker kan neerlaten. De aangevochtene vraagt naar een houvast waaraan hij zich met al zijn verderf mag vasthouden in het bewustzijn: van dit houvast kan mij niets scheiden, hoe ook de golven van toorn en gericht van vloek en verdoemenis hoog om mij heen slaan; en dit houvast heeft hij in Christus wonden door het geloof, evenals de op de hoofdsteen opgebouwde stenen door een nagel, pen of anker, hun bevestiging in de gaten of ogen van die hoofdsteen hebben. Maar de waarlijk aangevochtene gaat het daarom, dat hij weet, niet of dit houvast zeker genoeg is tegen duivel, zonde en dood op zichzelf, maar voornamelijk of God met dit houvast tevreden is, of hij zelf God aangenaam is, zich daaraan houdende. Hij moet weten of hij zich van Godswege overeenkomstig wat gerechtigheid bij God is, daaraan mag houden, en dat dus niemand hem van dit houvast zal vermogen te scheiden.

En daarop wordt hem hier antwoord gegeven, wanneer het heet: *In deze steen zeven ogen*. Want toch, dat is met andere woorden gezegd: ‘Ik de Heere zeg het u, dat Ik zelf uw eeuwige Behouder zó zal laten

toerichten, dat u als levende stenen daarin, naar Mijn welbehagen, een zeker houvast hebben zult. Hij zal zó toegericht zijn, dat Hij u met zevenvoudige zekerheid in Zich zal invatten en vastsluiten, zodat u onafscheidelijk met Hem verbonden zijn zult door het geloof, en als één steen met Hem zult uitmaken.’

Dat nu zulke gerechtigheid voor God, en Hem ook aangenaam is, dat deze Steen Christus zó door lijden toebereid werd; dat wij die geloven onafscheidelijk door het geloof in Hem verenigd zijn, en zo in Hem de zegen daarvan wegdragen, is openbaar, wanneer wij betrachten, wat wij van nature en op onszelf zijn. Want toch, ten opzichte van ons is er niets dan zonde, vloek en verdoemenis bij ons aanwezig, en dientengevolge kan de gerechtigheid van God ons niet tot zich laten. Maar omdat onze zonde, vloek en verdoemenis op deze Steen gelegd werd, zoals er ook geschreven staat: “De Heere wierp al onze zonden op Hem⁴⁴” zo is daardoor de gerechtigheid van God voldaan, en mogen wij met onze zonde, vloek en verdoemenis in Hem ons insluiten ter opbouw in Hem, ja, om opgebouwd te zijn uit Zijn gerechtigheid, zegen en leven. Zodat wij enkel gerechtigheid, zegen en leven voor God in Hem zijn, en Zijn wonden zo onze heilswoningen geworden zijn.

En omdat alle lijden op Hem gekomen is, zo kan en wil Hij ons, als een barmhartige grondsteen ook dragen met al onze zonden, last en nood, want waarin Hij verzocht geworden is, kan Hij degenen helpen en zal het ook doen, die verzocht worden.

En omdat wij in Hem enkel gerechtigheid, zegen en leven zijn, - wij die geloven, - zullen wij ook wel enkel gerechtigheid, leven en zegen blijven, en de overwinning er van wegdragen, hoewel ook nog heden voor een tijd het masker van Zijn kruis ons voor het oog van de wereld misvormen mag.

En omdat Hij juist daarom, dat Hij voor ons de dood gesmaakt heeft, God aangenaam is, zo hebben duivel, dood, zonde en vloek aan Hem hun macht verloren, en zal Hij door God als de enige Borg van onze zielen wel gehandhaafd worden en alle andere hoofd-bouwstenen zullen voor Hem verdoemd moeten zijn.

Ik zeg alle andere hoofdbouwstenen want Hij is het alleen. Daarom zegt ook de Engel: IN EEN STEEN. Want er is geen andere Naam gegeven, noch in de hemel noch op aarde, waardoor wij zalig kunnen worden, dan deze Naam. Hoewel Hij van mensen verworpen is, God heeft Hem tot de hoeksteen van Zijn Huis gemaakt; daarom is Hij ook kostelijk en dierbaar in de ogen van degenen wie het om gerechtigheid voor God en hulp ter doorkoming gaat.

Christus is dus door Gods genade, door lijden zo toebereid, dat onze zaligheid bij God in Hem vastligt, als in de enige Borg, en Hij is dientengevolge God aangenaam.

3. Is onze, door Hem daargestelde zaligheid, waarlijk in overeenstemming met het heilige Wezen van God?

Wat nu verder volgt, geeft niet minder geruststellende beantwoording op de derde vraag.

Het antwoord is: *Ziet Ik zal zijn graveersel graveren, spreekt de Heere der heirscharen.* In het beeld van een steen, welke het huis van Jakob voor ogen had, werd het hun op de volgende wijze duidelijk. Wanneer een gebouw klaar was, pleegde de Bouwmeester de stenen, in het bijzonder de hoeksteen, met allerlei graveerselen te versieren; men zag alsdan op de hoeksteen hetzij inschriften of allerlei bloemen en vruchten ingebeiteld. Voor Josua nu en voor de hele Gemeente was het, bij het gevoel van hun zonden, een grote troost, dat de Heere daarom het werk van Zijn handen niet zou laten varen; dat Hij het Zelf was, die voor hen de tempel niet alleen zou laten opbouwen, maar ook de laatste hand aan het werk leggen zou. En tot bewijs hoe aangenaam het Hem was, zou Hij de Hoeksteen, waarop de tempel gebouwd was, heel heerlijk en prachtig door graveersel van Zijn eigen hand versieren met inschrift bloemen en vrucht.

⁴⁴ Volgens de overzetting van Luther.

Wanneer de Heere hier bij vernieuwing zegt “*ziet*” zo hadden zij alleen op Hem, hun oogwit, hun ogen te vestigen. Wanneer Hij spreekt “*ziet Ik ben het,*” benam Hij hun daarmee alle vrees, stroomde hun vertrouwen in, dat Hij het om Zijns Zelfs wil deed. En wanneer Hij zegt: “*Zo spreekt de Heere der Heirscharen,*” zo wisten zij uit zodanige uitspraak, dat de Heere Zijn voornemen niet berouwen zou, dat ook geen macht in de hemel, op aarde of in de hel het Hem zou kunnen beletten.

Maar omdat de gelovigen door deze beeldrijke toespraak de ogen geopend werden om te zien hoe de zaak voor hen bij God stond, kregen zij daardoor tegen elke aanvechting een machtige troost, dat hun in de hoeksteen vastliggende zaligheid in overeenstemming met het heilige Wezen van God was.

Trouwens dit is het juist wat de gelovige en aangevochtene weten moet. Hij kan zich met geen Jezus-geloof vergenoegen en daarbij geen rust hebben, zolang hij niet weet, dat datgene, wat hij van Jezus gelooft, in overeenstemming met het heilige Wezen van God is. Eerst dan kan hij weten, dat hij niet zal omkomen, maar de overwinning zal wegdragen, hoe naar het er ook volgens het uiterlijk voorkomen mag uitzien; hoezeer hij ook een mens van het onderliggen is. Want met de zonde kan niemand, die de heiligheid van het Wezen van God kent, lichtvaardig omspringen. Maar zij maakt hem voor en na bekommerd, zodat hij er zeer beangstigd over wordt. En hij heeft voor en na zonden, welke hem grote nood veroorzaken.

Nu spreekt God, zoals Hij vroeger van het lijden van Christus tot troost van de Gemeente had laten voorzeggen, hier van de heerlijkheid welke Hij Hem zou laten erven. Nu is dat in overeenstemming met het heilige Wezen van God, dat Hij degene, Die om onzentwil geleden, en daardoor Zijn wil gedaan heeft, ook tot eer en heerlijkheid gebracht heeft. Zoals wij dat ook in de brief aan de Filippensen lezen: “Daarom heeft hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn. En alle tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid Gods des Vaders.” Dit is het wat God zegt: “Ik zal Zijn graveersel graven.”

De heiligheid van God wil niet dat zonde, dood en vloek heerst; ook wil zij niet, dat ergens enige andere vijand van onze zaligheid heerst. Daarom heeft zij, nadat haar door de onschuld van Christus genoeg gedaan is, en Hij de wet bewaard, en door Zijn dood, onze vuilheid en onreinheid van ons genomen heeft; dezelfde Christus verhoogd tot de enige Mens in de genade, tot de Levensvorst, tot de Uitdelers van zegen, tot de overste Leidsman van onze zaligheid. En heeft tot Hem gezegd: “Zit aan Mijn rechterhand, totdat ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten.” Zoals ook de Apostel Paulus zegt: “Dat Hem alles onder zijn voeten gesteld is en dat Hij tot een Hoofd gegeven is aan Zijn gemeente, dat zij in Hem onberispelijk is zonder vlek of rimpel.” Zo heeft Hij haar geheiligd en gereinigd, en is door God verhoogd om haar als zodanig te handhaven en te bewaren.

Het inschrift, dat God zelf op onze Hoeksteen ten sieraad ingegraveerd heeft, is daarom dit: “*De Heere kent die de Zijnen zijn.*” En de bloem en vrucht aan Hem is onze bloem en vrucht, als wij in Hem geloven, en onze door Hem daargestelde zaligheid is daarom in overeenstemming met het heilige Wezen van God, omdat God Zelf het bewezen heeft, dat aan Zijn heiligheid genoegdoening geschied is. Anders zou de Vader Christus niet met lof en eer gekroond hebben; noch Hem boven allen verhoogd hebben dat Hij de enige Hoeksteen blijft van zijn, door Hem van haar zonden verlost en vrijgekochte Gemeente.

4. Zal onze gestadige dagelijkse en zich steeds van nieuws weer openbaarmakende verdraaidheid God niet in de weg staan, om ons de verworven zaligheid ook te doen beërven?

De genadige woorden van de Engel uit de mond van de Heere: “*En ik zal de ongerechtigheid van dit land op één dag wegnemen,*” lossen wel volkomen de bedenking op van deze vraag op.

Bij alle genade, welke Josua en de Gemeente ten deel geworden was moest hij zich toch bekommeren,

moesten ook zijn vrienden zich bekommeren, bij zichzelf voortdurend nog zo veel verdraaidheid te vinden. Dat niet alleen, het volk voor wie zulke grote daden geschied waren, aan wie zulke kostelijke beloften gegeven werden, dat volk van God lag op zichzelf in een verdraaidheid, welke Josua diep neer moest drukken; welke ten Hemel riep. Deze verkeerdheid, deze verdraaidheid ach, aan het getal was geen einde! Welk oordeel hadden zij voor en na over zich zien losbreken! Zou vanwege zulke verdraaidheid, God niet eindelijk nog het land met de ban slaan? Zouden zij de verworven zaligheid niet weer verliezen? Zou God zich niet omwenden en spreken: 'Ik heb het wel uitdrukkelijk gezegd. Maar uw verdraaidheid is te hemelsgierend dat Ik van nu aan zweer: Ik zal u allen evenwel verwerpen? Zou het ook waar worden, dat zij lieden van het overwinnen zouden zijn, zij die zo vol van verdraaidheid waren?'

Daar spreekt nu God: 'Ik weet wel dat u zich over zulke verdraaidheid bekommert, beangstigt en verlegen maakt. Ik weet wel dat dit land geheel in zonde en schuld steekt. Ik weet wel, dat Ik in geen stuk met u vooruit kan, dat u allen van mijn genade, liefde en trouw geen rechte en ware gedachten voedt dat u allen naar het zichtbare grijpt. Ik weet het wel, dat u Mij in het aangezicht slaat met uw kwade gedachten aangaande mij; dat een ieder van u op datgene uit is, wat van hem is, niet wat van Mij is. Maar zie dit land hoe geheel en al het ook in verdraaidheid steekt ziet uzelf hoe u, ook heel het omgekeerde bent van zoals Ik u hebben wil. Bent u daarom bekommerd, hevig aangevochten; meent u dat het Mij toch eindelijk, wegens zulke verdraaidheid, onmogelijk zijn zal u de zaligheid, het heil, dat Ik u beloofd heb, ook te laten beërven, omdat Ik niets in u vind, waarom Ik het zou kunnen doen? Ik hef mijn hand op, strijk ze over uw wonden dat ze genezen zijn. Ik hef Mijn hand op en wis de hele verdraaidheid opeens weg, dat er niets meer van gezien wordt. Dat doe Ik, Ik God, Ik de Heere van de Heirscharen. Ik zal er niets voor uw ogen meer van overig laten blijven. En Ik zal het niet langzamerhand doen, maar ook de verdraaidheid van dit verdraaide land, Ik neem ze op één dag weg.'

Wanneer nu God door een vrijwillige daad van Zijn macht de verdraaidheid wegneemt dan is met Zijn woord, waarin Hij dat bekend maakt, dat Hij het doet, ook de bedenking weggenomen als kon alle en de zich steeds dagelijks bij vernieuwing openbaar makende verdraaidheid Hem in de weg zijn om aan degenen, welke Hij zo grote belofte uit vrije genade, uit loutere goedheid, uit gronden welke in Zijn barmhartigheid liggen gegeven heeft, de verworven zaligheid te doen beërven.

Wanneer nu God verder zegt, dat Hij dat op één dag doen zal, zo is daarmee de hele bodem ingeslagen aan die leer, welke meent, om de zich al weer dagelijks openbaar makende zonde, door dagelijkse boete te kunnen verzoenen of die daartoe een andere grond aangeeft, dan de enige grond Christus. Wij hebben hier *één Hoofdbouwsteen*, en *één dag*. Naar Gods uitspraak is de verdraaidheid weggenomen in één dag: dus is er daarvoor geen tweede dag. Maar deze ene dag is de dag van het heil, van de gerechtigheid en van het leven, welke begonnen is met de geboorte van de Messias en eindigde met de uitgieting van de Heilige Geest: In deze tijdruimte is de verdraaidheid van het volk van God door God Zelf weggenomen geworden.

Dit is nu een zeer heerlijke dag, waarop God dat gedaan heeft. Waarom wij deze dag hoog in eer en in gedachtenis te houden hebben, en deze zeer te vieren, en uit te rusten van al onze zure arbeid om zelf de verdraaidheid weg te nemen. Want in één dag is ze weggenomen.

Zulke woorden mogen de hel wel een schrik aangejaagd hebben, zodat zij niet geweten heeft, wat nu verder aan te vangen. Zij zal echter met haar list niet ophouden ons deze bedenking in het hart te werpen: "zal uw verdraaidheid eindelijk God niet in de weg staan om u bij Zich op te nemen?" Maar daar hebben wij dan ook tot dit woord onze toevlucht te nemen. Want dit woord gaat elke bedenking als ook de moedigste verwachtingen te boven. Want daar God Zelf nu op één dag de verdraaidheid met eigen hand weggenomen heeft, en dientengevolge God niets in de weg staat, zo kunnen duivel, dood, vloek en verdoemenis niets daartegen inbrengen, maar moeten God het Zijne laten. Zijn woord en Zijn daad zijn geweldiger dan alle macht, welke zich daartegen zou willen opzetten.

Maar wie behoort nu tot het land, welks verdraaidheid God zelf heeft uitgewist? Zo schrijft de Apostel Johannes: "Hij is een verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de hele wereld." Dat is nu een groot en uitgestrekt land, welks verdraaidheid God op één dag uitgewist heeft. En omdat God ze heeft uitgewist zo heeft voor de ogen en het gezicht van God dit geheel geen verdraaidheid meer, hoewel het op zichzelf ze ook nog heeft en voelt of niet voelt.

Zulk een Evangelie uit de mond van God heeft wel de schijn, als sprak het wat te overmoedig, te vrij, te algemeen. Maar wie zal het doen, wanneer God het niet doet, en wie zal naar ontferming vragen, wanneer God Zich niet ontfermt? Wie een hond is, zal bovendien er niet lang aan bijten. En wie een zeug is zal wel spoedig haar snuit tot een andere kost uitstrekken. Het geldt de *arme* zondaren. Alleen deze hebben daaraan troost en vrucht, die waarlijk hun eigen verdraaidheid uit hun hart en uit hun huizen willen, geworpen hebben, en wier leven naar God toe is dat zij voor Hem in waarachtige heiligheid en gerechtigheid gevonden zijn.

Aan de overigen blijft zulk een Evangelie bedekt en zij gaan allen met hun geloof verloren. Zulk een Evangelie geldt die uitverkorenen niet, die van het Evangelie naar de kan en naar de wereld kunnen grijpen. Maar de volgens het voorkomen van God verstotenen en door de mensen vertredenen en veroordeelden, die in hun nood tot God schreien om te hebben een grond bij hun wegzinken, om overwinning bij hun vertwijfeling om eeuwige verlossing van de verdraaidheid, waarover zij leed dragen. Deze bekomen een Geest, waardoor hun ruimte gemaakt wordt, en waardoor zij de zegen en troost van dit Evangelie ook laten komen over de anderen, die er nog niets van verstaan. Amen.

SLOTREDE⁴⁵ OVER ZACHARIA 3 VERS 10

Josua en zijn vrienden mogen zich wel, vernemende die liefelijke en troostrijke woorden van de Heere: “Ik zal de ongerechtigheid van dit land op één dag wegnemen” hoogst zalig en van alle volheid van God vervuld gevoeld hebben. Heeft iemand naar troost gesmacht, en kan hij tot de Heere zeggen: “Gij hebt U van mijn ziel zeer heerlijk aangetrokken, gij hebt mijn ziel verkwikt,” dadelijk is dan de liefde van God en van de naasten in hem vervuld, en hij moet het ook aan anderen bekend maken, welk een volheid van de rijkdommen van genade in de Heere is, welk een algenoegzaamheid in Hem tegen elke nood, tegen alle smart. Wie zelf ervaren heeft, welk een nood de zonde hem veroorzaakt heeft; wat het is in de dood te liggen, in zijn verderf verzonken te zijn; wie het ervaren heeft, welk een verschrikkelijke toestand het is ter neer te liggen op de onderste grond van de verlorenheid zonder God, zonder leven, zonder troost, zonder licht; in het oor de donder van Gods wet, in het hart angst en jammer, en alles rondom zich heen een verterend vuur en een verschrikkelijke duisternis, en hij juist in zulk een toestand zich in eens opgeheven gevoelt uit het graf, waarin hij niet staan kon, door armen van eeuwige liefde, en bekomen heeft de kus van de vrede, de toedeming van het eeuwig leven van de Almachtige, die Zijn goedheid verheerlijken wil in het midden van onze dood. - O, die moet de banier opheffen, de banier van de Nnaam van Zijn God, dat allen, allen, wie het ook bang is vanwege hun zonden allen die ook liggen onder het gewicht van de zonde, van de toorn, van de verdoemenis, deze naam zien met hun eigen ogen, voor zichzelf aanroepen in hun nood en ook de vrolijke dag mee genieten, welke de Heere Zelf hen bereid heeft volgens de gerechtigheid, welke voor Hem geldt.

Toen dus Josua en zijn vrienden van een dag vernamen, waarop de Heere der Heirscharen ook de verdraaidheid van het zo diep in zonden en schuld verzonken land, met de lichtste beweging van Zijn hand, zou wegnemen, hebben zij dat ook weldra het land kunnen aankondigen en aan alle bekommerden in Sion vreugde bereiden, met zulk een boodschap uit de mond van de Heere.

Alvorens zij zich daartoe aangordden, zouden zij nog wat uit de mond van de Engel in de Naam van de Heere vernemen, dat hun moed zou geven; om voor de Naam van God zowel als voor zichzelf en anderen zo treffelijk van de eeuwige genade, uit de mond van God te getuigen: de Heere wist de verdraaidheid van ons weg en Hij zal ze wegwissen.

Trouwens dat was helemaal geen lichte zaak om er van te getuigen. Hij heeft mijn verdraaidheid weggewist. Hij wist uw verdraaidheid weg. Want heeft een mensenkind dat voor zichzelf vast te geloven en heeft hij het ook aan anderen mede te delen, zo zal zich juist daarbij de verdraaidheid eerst recht tonen, hoe zijn verdraaidheid is, en zal er zich wel hevig tegen opzetten. Ja, toch, zij zet zich er wel zo zeer tegen in, dat, indien het niet luidde: *Zo spreekt de Heere der Heirscharen*, en het dientengevolge ook niet een almachtige hand was, die het doet, de verdraaidheid juist dan ons zou wegvagen wanneer zulk woord van wegnemen zich maar zacht deed horen.

Hoe dan nu Josua en zijn vrienden moed ingeboezemd werd, en hoe ook ons, die naar gerechtigheid hongeren, moed ingeboezemd wordt, om vanwege de Naam van de Heere volstandig te blijven bij het geloof, aangaande onszelf en ook voor anderen, en er van te getuigen: *de Heere neemt waarlijk onze overtreding weg, Hij heeft ze achter Zijn rug in de diepte van de zee geworpen*, dit willen wij nu in dit uur betrachten.

⁴⁵ Gehouden 19 December 1847.

TEKST

Zacharia 3: 10

Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zult gijlieden een iegelijk zijn naaste nodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgenboom.

Mijn Geliefden.

Het is openbaar, dat in deze woorden de genieting van een grote vrede bij God door Jezus Christus uitgesproken wordt welke genieting een ieder niet geheel alleen voor zichzelf zou kunnen behouden. Maar aangedrongen zou zijn ter uitnodiging van zijn naaste, om met hem het volle genot van deze vrede te kunnen delen. Maar waar de één de ander daartoe zal uitnodigen, daar moet de uitnodiger goed weten wat hij heeft; opdat de andere bemoedigd wordt om tot hem over te komen, en met hem te genieten van dat, wat hij bezit, ten einde de een met de ander zich lave, verkwikke en verzadigd worde. En daartoe dient nu deze voorzegging. Het beeld, waarin de laatste ingekleed wordt, is weliswaar van de uiterlijke welstand genomen, zoals wij deze vermeld vinden 1 Kon. 4, waar het heet: “Salomo had heerschappij over al dat op deze zijde van de rivier was. En hij had vrede van al zijn zijden rondom. En Juda en Israël woonden zeker, een iegelijk onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom.”

Echter uit de samenhang van het hele hoofdstuk, en bijzonder uit de samenhang met het vorige vers, is het te duidelijker, dat hier sprake is van het Koninkrijk der hemelen, van het rijk van de genade en van de vergeving van de zonden in welk rijk Christus Koning is. En dat dientengevolge de voorzegging inhield: “Te dien dage, waarin de Heere de zonde van het land zou uitwissen, zou een ieder, die daarin thuis hoorde, onder de volle verkwikking en bedekking van zulke genade wonen, en onder dezelve een volle vrede genieten, en tot de genieting van deze genade en deze vrede zou een ieder de andere uitnodigen.”

Trouwens met zulke voorzegging werd Josua en zijn vrienden moed ingeboezemd, ten einde des te meer van de genade van de komende Gezalfde welke hun wedervaren was vergewist te zijn. Namelijk: dat zij zelf in deze genade alle volheid hadden en voor de eeuwigheid geborgen waren, en ook andere met alle vrijmoedigheid mochten uitnodigen om er allen genot en de volheid van te ontvangen. “Met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid en met de mond belijdt men ter zaligheid,” schrijft de Apostel Paulus. Nu behoort er een buitengewone moed toe om met de mond ter zaligheid te belijden. Zeker deze belijdenis is niet minder een werk van de almachtige God dan al het andere. Want, “ik geloof, daarom spreek ik, maar ik ben zeer geplaagd,” schrijft David. Nu zeer geplaagd zijn en nochtans geloven en uit geloof spreken van heerlijkheid, terwijl men slechts ellende voor zich heeft, dat kan niemand doen dan door de Heilige Geest. Alzo werd deze Geest, met alle vrucht van de gerechtigheid, welke Hij met zich brengt, hier beloofd.

Een voorsmaak van deze belofte hebben de armen en elendigen die toenmaals op de Heere hoopen gehad; zij hebben, als in een voorgenot, elkaar onder de wijnstok en onder de vijgenboom uitgenodigd ten dage, waarop Ezra hun de wet voorlas. Toen zij de wet het eerst hoorden, begonnen zij te wenen, en het werd hun zeer bang. Maar als het hun nader verklaard en gezegd werd: dat zij niet zou wenen, dat de vreugde in de Heere hun sterkte zijn zou, en zij zo de prediking van Christus vernamen, toen werden zij vrolijk zodat zij aten en dronken en elkaar geschenken zonden, en zich onderling zeer verheugden en het overluide deden horen dat zij begonnen in loofhutten te wonen, zoals wij dat hij Nehemia in het 8^e hoofdstuk lezen kunnen.

Maar omdat het God behaagd heeft, de hele vervulling van deze belofte eerst op de kerk te laten komen sinds de uitstorting van de Heilige Geest, en dus ook op ons, opdat degenen, welke vóór die tijd geleefd hebben, niet zonder ons zouden voleindigd worden; zo hebben wij alle redenen om die genade, welke

ons volgens deze tekstwoorden ten deel zijn geworden, ter harte te nemen.
Want wij zien er uit:

1. Dat de tijd (de dag), welke wij beleven, de tijd van de vergeving van zonden, en voor ons een eeuwige tijd van de Vader aller genade is.
2. Dat een ieder van ons, die gelooft, een wijnstok en vijgenboom heeft, waaronder hij mag wonen en waarvan hem een overvloed van genot geschonken is.
3. Dat God zeer verheerlijkt wordt, wanneer wij onder deze wijnstok en vijgenboom onze naaste nodigen, en dat wij dat ook niet kunnen nalaten.
4. Dat onze genadetijd onze wijnstok en vijgenboom, als ook dat wij andere daartoe uitnodigen, en zo daaronder samenkomen en samen daarvan genieten onder de bijzondere gunst, trouw en beschutting van de Heere staat.

Dat de tijd (de dag), welke wij beleven, de tijd van de vergeving van zonden, en voor ons een eeuwige tijd van de Vader aller genade is.

“De tijd, welke wij beleven, is een tijd van vergeving van zonde, en voor ons een eeuwige tijd van de Vader van alle genade.”

Wij lezen in onze tekst: *“Te dien dage”* dat is dezelfde tijd, welke in het voorgaande vers een dag genoemd wordt. Deze dag of deze tijd is de dag of de tijd van Christus, dat is de dag of de tijd van Zijn regering, waarin Hij als Koning regeert. Deze tijd is nu al achttien eeuwen. Zolang staat al het rijk van Christus, al zolang is Hij Koning over het huis van Jakob; al zolang heeft Hij er zich ook bezig gehouden, om Zijn volk zalig te maken van hun zonden.

Van deze tijd hebben van oudsher al profeten heerlijke dingen voorzien, onder andere het volgende: God Zelf zou deze tijd laten komen; dan zou Hij weer een welbehagen in mensen nemen. Hij zou hun een Kind, een Zoon doen geboren worden, die zou de door mensen verspilde heerschappij weer op zich nemen. Alles, wat door de mensen verloren was, zou Hij terugbrengen. Hij zou hun vlees en bloed aannemen. De Heere zou alle zonden van het volk op Hem werpen. Hij Zelf zou, als een onschuldig lam, al hun zonden, hun schuld en hun straf op Zich nemen, Hij zou er voor lijden en sterven. Met Zijn bloed zou Hij in het Heilige van de hemelen gaan, een eeuwige gerechtigheid aanbrengen, een eeuwige verzoening voor het hele volk. Hij zou zo hun gevangenschap wenden, hen vrijkopen van alle vijanden, hen vrijmaken van het dwangjuk van de wet, en van alle vloek, en van de verdoemenis, welke anders op de overtreiding volgen moest. Hij moest voor hun dood een vergif, en voor de hel een pestilentie zijn. Uit alle nood, van hoedanige aard ook zou Hij hen redden; alles zou Hij voor hen weer goed gemaakt hebben. Zij hadden zich volstrekt voor niets vervaard te maken. Want Hij zou hun Heiland en hun Redder zijn, en zou voor alles instaan. Alle ellendigen zouden eten en verzadigd worden. De poorten van hun haters en vijanden bezitten, in zijn stad eeuwig wonen, in Zijn tegenwoordigheid, en Hij in hun midden als hun God hun Zondenuitdelger en Beschermmer. Zij zouden een open en vrije fontein hebben tegen de zonden en overtreiding. Het Verbond van de genade met hen gemaakt zou niet wijken, wat ook wijken mocht. En het Verbond van vrede zou geen einde hebben. Dat zou veel vaster staan dan de ordening van dag en nacht; nooit of nimmer zou Hij op hen toornen of op hen schelden. Hij zou veeleer hen allerwege vrije baan maken, dat zij het goed hadden, en voor Hem in grote vrede leefden te allen tijd. Hij zelf zou hun Gerechtigheid zijn; in Hem, de getrouwe Verbondsgod, zouden zij gerechtigheid en sterkte hebben, tot Hem de toevlucht durven nemen, wat ook komt, wat ook mocht bezwaren. Zij zouden maar altijd goedsmoeds zijn, al ging het ook door vuur en water. Want allerwege zou Hij de Held met hen zijn, zou elke vijand voor hen vellen en zij zouden met Hem in de hoogte wonen, ja, bij Hem eeuwig geborgen en zalig zijn. Hij zou Zijn heerlijkheid op hen leggen en hen eeuwig heerlijk gemaakt

hebben; zodat zij allen met Hem er de overwinning van zouden wegdragen en vrucht, leven en overvloed hebben in Hem. Wat God van de vroegste tijden af door Zijn profeten gesproken heeft is alles vervuld, en Hij handhaaft Zijn trouw bij Zijn ellendigen en armen, die op Zijn genade hopen. De dag, waarop God de zonde uitgewist heeft, beleven wij. De zonde heeft Hij eigenlijk uitgewist op de dag, toen onze getrouwe Heiland aanving te regeren. Want toen is Hij met Zijn dierbaar bloed voor God gekomen, en heeft een volle betaling gebracht voor onze schuld, het volle losgeld, zodat wij van toorn en gericht vrijgekocht zijn. Maar volgens de Geest, waarin de profeten zich uitdrukken, kunnen wij zeggen, dat deze dag nog heden voortduurt, en dat de wegneming van onze zonden geschied is op de morgenstond van de dag, welke ook wij beleven. Want volgens de profeten is de hele tijd van het Rijk van Christus één dag, een dag, op welke geen nacht meer volgt. Trouwens de Geest van de genade weet eigenlijk van tijd noch ruimte. Zo is dan onze verdraaidheid uitgewist, onze zonde weggenomen en gedragen door het lichaam van Christus op het hout. Daarom laat God het nu prediken: “Ik, Ik delg uw zonde uit om Mijnentwil, en gedenke dezelve niet meer; Ik heb ze achter Mijn rug geworpen in de diepte van de zee.” Hij laat het ons verkondigen, dat Christus gestorven is voor onze zonden; dat het handschrift, dat tegen ons was, uitgedelgd is, dat God met ons verzoend is door de dood van zijn Zoon. Daarbij schenkt Hij zijn Heilige Geest, dat zulk een prediking geloofd wordt, en dientengevolge het woord van aflaat van zonden in het verslagen hart post grijpt. Zodat de arme zondaar het ook werkelijk gelooft: door het geloof rechtvaardig te zijn, en zo een grote vrede over hem voelt komen, vrede bij God door Jezus Christus. Zodat het hart er vol van wordt, God door Zijn genade het gebeente helende, dat Hij verbrijzeld had. Maar omdat wij deze dag beleven, zoals dan ook de Apostel Paulus het betuigt: “Ziet nu is het de welaangename tijd, nu is het de dag van de zaligheid,” zie een ieder, die met zijn God, tot nu toe, nog niet in het reine gekomen is, voor zichzelf toe, dat hij de aangebrachte genade niet langer versmaadt. En een iegelijk, die met zonden bezwaard is, hoe diepgeworteld, hoe gruwelijk, hoe afschuwelijk ze ook zijn mogen, moet weten dat hij alle oorzaak en ruimte heeft om te geloven, dat God zijn zonden uitgewist heeft en ze niet meer gedenkt; dat toorn, vloek en verdoemenis van hem afgenomen en genade, vrede en vreugde voor hem voorhanden is en gehele verlossing; dat zonde, dood of duivel hem nooit of nimmer verslinden zullen; dat een eeuwig recht voor hem besteld geworden is van de Heere, en een eeuwige gerechtigheid van de Vader van alle genade door Jezus Christus; dat hij nooit of te nimmer zal omkomen. dat alles mag hij voor waar en zeker houden, omdat Gods beloften *Ja en Amen zijn* in Christus Jezus onze Heere, *en Hij dat gesproken heeft*.

2. Dat een ieder van ons, die gelooft, een wijnstok en vijgenboom heeft, waaronder hij mag wonen en waarvan hem een overvloed van genot geschonken is.

Het is hoogst zalig zich de Heere gesteld te hebben tot zijn toevlucht, tot Hem te komen, hoe men zich dan ook mag bevinden, tot Hem te gaan, al wordt het hart ook door menige storm van allerlei hartstochten bewogen, onder welke bezwaren iemand ook gebukt daarheen gaat. Welgelukzalig hij die tot de Heere komt, zij ook het hele lichaam bedekt met melaatsheid, zij ook het hart zo hard als steen, vindt men ook in zich niets anders dan louter verkeerdheid en verdraaidheid, ja, al was het iemand ook zo, als van alles overweldigd te zijn. Komt men tot de Heere, legt men Hem alles open verheelt men voor Hem niets: weldra zal het hart wel breken, de ogen zullen wel overlopen, en men zal wel spoedig bespeuren hoe Zijn machtige hand alle last, waaronder men zo diep gebukt ging, weet af te wentelen zo dat iemand ook niets meer drukt. Dat noem ik geloven, niet dat iemand zegt: ik mag stelen, ik mag moorden, ik mag een afgodendienaar, dat is een gierigaard zijn, ik ben nochtans geborgen. Ook niet, dat iemand zegt en in zijn hart denkt: God is mij genegen, want ik doe Zijn wil, daar toch het ware geloof veeleer van alle doen afziet, en slechts in de genade van Christus rust vindt.

Maar dit noem ik geloven: wanneer iemand gestadig allerlei verkeerdheid en verdraaidheid in zich

bevindt, wanneer hij zich voortdurend van allerlei bezwaard gevoelt, en zulke verkeerdheid hem een zware last is, waarvan hij begeert verlost te zijn en elk bezwaar in waarheid een bezwaar bij hem is, van welke God alleen hem kan ontheffen. Of, wanneer hij belijdt dermate in de grond verdorven te zijn, dat hij in zichzelf volstrekt geen goed vindt, al had hij ook het werk van alle engelen gedaan; en wanneer hij dan, juist omdat hij zodanig één is, in welke volstrekt geen goed woont, al opnieuw telkens tot de Heere om ontferming gaat, om genade voor zich, om goedertierenheid; wanneer hij zich voor zijn God wegwerpt zichzelf aanklagende, in zijn hart zichzelf in oprechtheid voor God veroordelende, en om genade aanhoudt, als om nieuwe genade, als had hij nooit genade gekend.

Een ieder van ons, die zó gelooft, die zal ervaren, dat hij een wijnstok en vijgenboom heeft waaronder hij wonen mag. Want wie tot God gaat, op grond, niet van zijn eigen gerechtigheid maar van de aangebrachte gerechtigheid van Christus, die zal tot de bewustheid komen, dat hij onder de bedekking van de genade leeft, en dat hem allerlei vrucht van de gerechtigheid rijkelijk toegebracht wordt. Allerlei heerlijkheid van de gerechtigheid zal hij voor zichzelf aan de Heere aanschouwen, en met allerlei vrede van God zal hij zich vervuld vinden, zodat hij het ook zal bekend maken, wat geschreven staat: "Hij voert mij in het wijnhuis en de liefde is Zijn banier over mij. Ik heb grote lust in Zijn schaduw en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet." De Heere is boven de Zijnen, boven Zijn bekommerde kinderen; "eet, drink, wordt dronken, o Mijn liefste." Dit is zijn woord aan de moeden ter rechter tijd. Hij zal wel zorgen, dat wij het goed hebben onder Zijn genade; gelijk de most van edele druiven voor een zwakke een levenwekkende, zoete reuk is, zo is ons Zijn Naam. En gelijk de wijn een treurige vrolijk maakt, een machteloze opricht en hem allerlei moed geeft, zo heeft onze God in de schat van de troost van Zijn Evangelie duizend ware en troostrijke woorden voor één, om de treurige Sionskinderen vreugde in alle harteleed te geven, hen met macht te omgorden in alle machteloosheid, hun moed te geven tegen de heetste kamp, en hen volop te laten smaken de krachten van de toekomstige wereld; zodat zij menig iets inademen van de zaligheid, welke nog niet geopenbaard is. De Heere is boven de Zijnen, boven Zijn bekommerden in Sion. En zoals de vijgen de honger en de dorst stillen dat de ziel wederkeert, wanneer ook iemand na drie lange, bange dagen en nachten noch gegeten noch gedronken heeft, zo heeft Hij ook genoeg hemels brood, om de hongerige en dorstige naar gerechtigheid te spijzigen, dat de ziel in hun wederkeert, terwijl hij meende: "*nu kom ik om.*"

U gevoelt het, de wijnstok en de vijgenboom beduiden allerlei troost van de gerechtigheid en van de vrede bij God, door Jezus Christus onze Heere, welke troost de Heere een iegelijk, die tot Hem komt, laat toestromen. Want het is de Heere niet genoeg geweest, de gerechtigheid en de zaligheid voor ons daar te stellen. Hij bekleedt ook in de tijd ieder heilbegeerige met deze gerechtigheid, en zet hem in deze zaligheid. Dit niet alleen, maar Hij vervult ook een arme en ellendige, zo voor als na, met de troost van de Heilige Geest, in dier voege, dat een aangevochtene zulke troost en de nabijheid van de Heere bespeurt; dat hij bemoedigd wordt, om met een goed geweten dood, duivel, zonde en wereld onder de ogen te treden en hen te trotseren.

Want de Heere heeft niet zulk een zaligheid voor de Zijnen daargesteld, waarbij zij hier dor en ledig blijven zouden. Maar dat zij reeds hier de eerstelingen er van in alle volheid genieten zouden. De Heere weet wel, wat Zijn armen hier door te maken, wat zij te lijden hebben; hoe zwak, hoe weerloos zij zijn, hoe onverstandig en blind van harten. Hij weet wel, hoe wij volstrekt niet vooruit komen kunnen, altijd blijven liggen, de moed verloren geven. Hij kent de macht en de list van onze doodsvijanden; wij moeten door deze wereld heen. Wie zal er ons doorhelpen, zo de Heere het niet doet? Wie zal ons troosten en onze zielen in het leven behouden, daar wij voortdurend van alle kanten omsingeld worden, en alles, wat Gods gerechtigheid haat, ons de dood gezworen heeft? O zeker, de Heere vermag het alleen. Maar zoals Hij gezegd heeft: "Predikt van de rechtvaardige dat zij het goed hebben," heeft Hij er ook voor gezorgd dat zij het goed hebben. Hij heeft ons een heerlijke hof gegeven dat wij daarin wandelen en bij tijden de ellende van dit leven helemaal vergeten zouden, en ons verzadigen met de genietingen van de edele

vruchten die Hij voor ons laat groeien. Daar kunnen wij weer tot ons verhaal komen van alle strijd, van moeite, harteleed en zorg, van alle aanvechting, van alle lijden. Het hart wordt bevredigd en gesterkt, wij verkrijgen nieuwe levenskrachten. De tranen worden afgedroogd, de liefde wordt wakker, het geloof bij vernieuwing verlevendigd, en de ogen van de hoop worden helder. Onder de schaduw van de algenoegzaamheid van God wordt het hart geheel vrolijk, alle leed is weg, en met zijn druiven gelaafd zeggen wij in onszelf: “Ik loof U op de harp; U bent de hulp mijns aangezichts en mijn God.”

Zoals God de wijnstok en de vijgenboom beloofd heeft, zo is Hij daar aanwezig, deze levenonderhoudende zielverkwikkende, gestadig in het hart nieuwe moed, gerechtigheid en sterkte mededelende planting van de hand van de Almachtige. Wij mogen onder deze wijnstok en vijgenboom wonen, wanneer wij bang zijn, en daaronder verblijven, ja, ons ook daaronder verborgen houden, als ons de nood bezwaart, als wij door honger en dorst gedrongen worden, wanneer de ziel van ons wil uitgaan.

Dit nieuwe Paradijs, met louter levensbomen, heeft God Zelf achter Zijn Huis aangelegd; opdat alles wat verwond, wat mat en ziek is, wat honger en dorst heeft, wat een lommer zoekt, zich daaronder bergen kan, in deze hof wandelingen heeft, zich daarin nederzette en neme van de vruchten welke de Heere voor hem aldaar heeft laten groeien, zo veel hij wil. Hij behoeft niet te vragen: *is het voor mij?* Hij neme zo veel hem gelust. Een vloed van genot is hem geschonken. Want hun, wier ogen van doodsnood willen breken, de ellendigen, de hongerigen, de dorstigen, de machtelozen, de armen, de zieken de noodlijdenden, de versaagden van hart, zal het gepredikt worden: “Vrees niet gij liefelijk land, maar zij getroost en vrolijk. Want de Heere kan ook grote dingen doen. Vreest niet gij dieren op het veld. Want de woningen in de woestenijen zullen groenen en de hoornen hun vruchten voortbrengen, en de vijgenbomen en wijnstokken zullen volop dragen. Ik zal u de volheid doen toekomen, zodat gij er genoeg aan hebben zult en Ik zal u niet meer te schande laten komen. U zult genoeg te eten hebben, en de Naam van de Heere uws Gods prijzen die wonderen onder u gedaan heeft, en Mijn volk zal niet meer te schande worden. En u zult het ervaren, dat Ik midden onder Israël ben, en dat Ik de Heere uw God ben, en niemand meer.”⁴⁶

3. Dat God zeer verheerlijkt wordt, wanneer wij onder deze wijnstok en vijgenboom onze naaste nodigen, en dat wij dat ook niet kunnen nalaten.

Dat God daardoor zeer verheerlijkt wordt, zien wij uit de belofte zelf. Want God zou niet gezegd hebben: “Een ieder zal zijn naaste nodigen onder de wijnstok en onder de vijgenboom” indien dat niet geschieden zou tot roem en prijs van de Heere en van Zijn grote goedheid. Maar wanneer hier God dat belooft, dan kondigt Hij daarmee iets aan dat Hij zelf zou daarstellen. Want dat is een groot en machtig werk, en op zichzelf een zware last, ja, een onmogelijke zaak zijn naaste te nodigen onder de wijnstok en vijgenboom. Echter, dit moet naar de aard en de wijze van het Evangelie verstaan worden. Daar toch worden andere lieden genodigd, dan diegenen zijn, welke de Farizeeërs nodigen onder hun wijnstok en vijgenboom. De Farizeeërs nodigen diegenen tot zich, welke met hen aan dezelfde strik van de ongerechtigheid trekken, en hebben de planting van hun eigen handen die zij Gods planting heten. Trouwens, degenen, die onder de wijnstok en vijgenboom wonen welke God hun geplant heeft worden merendeels bestreden, of het de planting van God wel is waaronder zij wonen en hebben volgens de aard van het Evangelie, blinden, kreupelen en lammen te nodigen en lieden uit de hoeken, en de heggen. Maar wanneer zij daar beginnen te nodigen, dan maakt zich de duivel en de hele wereld op de been, omdat deze zich door zulk een uitnodiging verworpen en uitgesloten gevoelen, en deze zou de boom van God en zijn wortel graag uitgeroeid zien. Want wat niet uit God is, wil volstrekt zelf verheerlijkt zijn. Maar de nodiging volgens de wijze van het Evangelie, is een zodanige waarbij God alleen verheerlijkt

⁴⁶ Joël 2: 21, 22, 19, 26 en 27.

wordt. Daarom zeg ik, het is een zware arbeid, en een bijna onmogelijke zaak met zulk een nodiging. Maar Hij, Die het beloofd heeft, brengt het Zelf tot stand, wat ook vlees en bloed en de duivel daartegen inbrengen mogen. God geeft zulk een genade, welke niet ijverzuchtig is. Waar genade komt, daar komt leven, en waar leven komt, daar is de liefde, en maakt milddadig, dat niemand iets voor zichzelf alleen houden kan, maar de naaste moet alles daarvan ook hebben en het heet: “Komt, laat ons gemeenschappelijk Zijn Naam groot maken. Ik wil u vertellen, wat de Heere aan mijn ziel gedaan heeft. Ik riep Hem aan in mijn jammer en in mijn nood, en Hij verhoorde mijn smeken. Zie op Hem, en u wordt niet te schande.”

Deze belofte is dus een prediking van de macht van de liefde van de naasten en van de broederliefde. Die is ons van nature niet eigen. Van nature zijn wij haters van God en haten elkaar; van nature wil een ieder slechts voor zich ruimte hebben, de druiven en vijgen alleen eten, ook wil van nature een ieder alleen de man zijn. Maar waar deze belofte tot leven wordt, daar is de Wet van de liefde van God en van de naasten opgericht in het hart, daar heeft het met de ongerechtigheid van de zelfzucht een einde, en daar gloeit de liefde voor het heil van de naaste.

Zeker, wie het smaakt dat de Heere goed is, kan het helemaal niet nalaten om ook zijn naaste tot zulke goedheid te nodigen. Hij doet zoals David, die, nadat de Heere hem getroost had over zijn schandelijke echtbreuk en moord, en hij nu onder de wijnstok en vijgenboom dronken en vol werd, dadelijk een uitnodiging uitschreef aan alle echtbrekers en moordenaars, die het ook goed wisten, en het ook van harte beleden, hoe zwaar zij gezondigd hadden. En dat zij allen komen zouden en met hem eten en zat worden van de druiven en de most van de troost van God, van de vijgen, die hem elke wond geheeld, en zijn hele gebeente vrolijk gemaakt hadden; zij moesten doen als hij, de schuld belijden, om genade aanhouden, aan de genade niet twifelen en tot God zeggen: “Gij zijt mijn God en mijn Heiland.” Ja, hij deed de Heere een gelofte: “Ik zal de overtreders uw wegen leren dat zich de zondaars tot U bekeren.”

En waarlijk wie van ons, wie de zonden genadig en zo goedertieren van den Heere allen geschonken zijn, wie van ons, die smaakt, hoe liefelijk de Heere is, kan het nalaten dat de zondaren te vertellen opdat zij zich ook opmaken tot zulk een God. Wie zou het van zich kunnen verkrijgen om de door de zonden hevig geplaagden en aangevochtenen de armen en ellendigen, de naar gerechtigheid en troost hongerenden niet ook uit de rijke schat van de volheid van de genade, welke zijn eigen zonden bedekt heeft, de ontferming welke hem wedervaren is, rijkelijk ook te delen, zodat de schoot van een lege vol wordt; - zou het kunnen nalaten, de beangstigden de troost, waarmee hij zelf van God getroost is, volop toe te schenken? Gewis, wie door de Heere begenadigd is, die is ook door de Heere tot een getuige gemaakt van Zijn almachtige liefde; zijn mond moet overstromen van de lof van de Heere, en de liefde van Christus zal hem dringen dat hij het ook zo doe, als de belofte het hier uitspreekt.

Dat vreedzame, zalige samenzijn in de band van de liefde tot wederkerige opbouwning in Christus, waarbij niemand zichzelf zoekt, ook zichzelf niet behaagt, maar een ieder zoekt wat van de naaste is, dat ze allen de Heere zoeken, en Hem ook mogen gevonden hebben dat allen van zichzelf afzien en op Hem alleen, die de rechte Helper is, hun ogen slaan en zo Hem het gemeenschappelijk lofgezag toegebracht zij: dat geheel heerlijke, wat in de gemeenschap van de Heiligen ligt, dat zoete, wat daarin gesmaakt wordt, wordt hier onder een liefelijk beeld beloofd. En Hij, Die het beloofd heeft, stelt het ook heel wonderbaarlijk daar, zo dat het naar Geest als waarheid bevonden wordt.

Trouwens, wie in het Huis van God niet zichzelf zoekt, maar de Heere, en zichzelf niet behaagt maar veeleer behagen heeft in zwakheid, en zelf door en door weet, wat nood, jammer en ellende is, die woont onder de wijnstok en vijgenboom. En zoals hij onder de bedekking van de genade verbeidt, en vervuld is met de troost van de gerechtigheid en van de Heilige Geest, zo ziet hij ook in de Heere zulk een volheid, zulk een algenoegzaamheid, zulk een heerlijkheid, trouw, goedheid, genade, onveranderlijkheid en liefde, en heeft er zulk een genot van, dat hij weldra uitgaat en zijn naaste er ook toe uitnodigt. En hoe meer hij

ook deelt, des te meer ontvangt hij, om aan het ook deden te blijven. Want de genade en de goedheid van God is een steeds voortwellende bron, is een oceaan. Één heeft genoeg voor de hele wereld; wie dorst heeft, die kan zijn dorst bij Hem stillen; wie honger heeft, kan zich bij Hem verzadigen geheel en al.

Daaruit zien wij nu, hoe rijk de Heere aan genade en ontferming over de Zijnen is, dat Hij Zijn ellendigen zo veel geeft, dat zij wel een hele wereld aan hun dis kunnen uitnodigen, en dat Hij hen tot zulke lieden maakt, welke geen andere bezigheid hebben zullen, dan te eten en te drinken de edelste sappen en vruchten, en dat Hij hun ook zo milddadig maakt, dat zij maar nodigen en opnieuw nodigen de hongerigen. En zo hebben wij dan hier een prediking van de liefde en de eendracht van de gelovigen en van hun zich gemeen-schappelijk wèlbevinden in de Heere. Welgelukzalig degenen, die het ter harte nemen. Want waar geen bereidwilligheid in het hart is tot zulke liefde en eendracht, daar is de veroordelende splinterziener, die de balk in zijn eigen ogen niet gewaar wordt, en niet gedachtig is aan de reiniging van zijn vorige zonden.

4. Dat onze genadetijd onze wijnstok en vijgenboom, als ook dat wij andere daartoe uitnodigen, en zo daaronder samenkomen en samen daarvan genieten onder de bijzondere gunst, trouw en beschutting van de Heere staat.

Daarom vernemen wij uit de mond van de Engel deze woorden: “*De Heere der Heirscharen spreekt het.*” Dit zegt inderdaad zo veel, als dat het onzerzijds een onmogelijke zaak is, dat zulk een belofte bij ons in het leven treden en blijven zou. Want tegen onze genadetijd breekt alles los, om deze verijdelde te hebben, en daartoe hebben duivel en wereld, vlees en bloed, kunstgrepen genoeg. Zo graag zouden de machten van de duisternis ons uit de zekere vesting, uit de genade, uitdrijven, ons de leer opdringende, dat onze genadetijd van ons afhankelijk is, opdat onze tijd geen eeuwige was. Volgens onze ervaring, geloven wij ook maar bij stoten, en ook op menige dag komen er ogenblikken voor, waarbij het ons is, als wisten wij onze tijd niet en al was God dood. Maar opnieuw ervaren wij, die op de Heere hopen, dat Hij Zijn dag door de hel niet tot nacht laat maken, maar wel daarvoor zorg draagt, dat deze dag, die Hij ons geschapen heeft, blijft. Van onze wijnstok en van onze vijgenboom laten wij ons duizendmaal, door allerlei toverij van het vlees, aftrekken, en daar zitten wij dan eindelijk in het dorre. Maar de Heere was vanouds her onvermoeid en heeft er Zijn welbehagen in, om, waar wij denken dat onze wijnstok en vijgenboom voor altijd van ons weggenomen is, opeens, heel onverwacht, altijd bij vernieuwing te zorgen, dat wij met Zijn getrouwe en goede woorden weer op de rechte weg gebracht worden, daar wij zo dwalende waren, en Hij doet ons juist tijdig weer de bekende wijnstok en vijgenboom aanschouwen, en verzadigt ons uit de volheid van Zijn Geest met Zijn liefelijke beloften. Dat eendrachtig samenhouden van de gelovigen is de duivel van oudsher een doorn in het oog geweest; daarom mengt hij zich voortdurend in het gezelschap van de kinderen van God, om storing te zaaien: want hij weet, dat eendracht macht maakt. Het gelukt hem ook voor een tijdje allerlei hartstochten in de harten van de enkelen te werpen, om het gemeen-schappelijk gebed te verstoren, en het gemeenschappelijk Psalmgezag, waardoor de hel in puin neerstort. Echter de Heere, Die het beloofd heeft, weet weldra de bokken buiten te werpen, en de eenzamen een volle tent te geven. God de Heere, die alles om zijn zelfs wil gemaakt heeft, heeft er zijn welbehagen in gehad, om een eeuwige genade te laten komen; daarom zal Hij deze genade ook als eeuwig handhaven. Hij die alleen verstaat te geven, en Die Zichzelf ontledigen en arm zijn wilde om ons rijk te maken, wil volstrekt, dat Zijn schapen hier een vette weide hebben, Zijn troostelozen verkwikt, Zijn vermoeiden in Hem gesterkt zijn. En dat Zijn stervenden eten en in het leven blijven. Daarom zal Hij het niet toelaten, dat de duivel Zijn wedergeborenen het nieuwe Paradijs, dat Hij voor hen geplant heeft in Zijn bloed, ontroofte, maar in Zijn hof zullen zij zich verkwikken; in levende en welgewortelde loofhutten van wijnstokken en vijgenbomen zullen zij wonen zonder vreze en er zal

niemand zijn, die hen verschrikt. Hij, Die Zich een volk geschapen heeft uit eigen ingewanden, een volk, dat eeuwig samen wonen zal voor Zijn troon, dat voor Hem de harp tokkelen en eeuwig daarin Zijn vreugde, daarin Zijn zaligheid hebben zal, dat zij Zijn zaligheid aanschouwen, Zijn heerlijkheid en gerechtigheid, zal ook daarvoor zorg dragen, dat zij zich er hier al samen aan gewennen, en het samen leren om eenmaal te zijn één ziel één stem. En dat is ook de voorsmaak, welke zij hier onder de wijnstok en onder de vijgenboom al hebben, dat zij het elkaar uit de ogen lezen kunnen: nietwaar, spoedig zijn wij samen thuis, alle begenadigde kinderen van een zelfde goede en getrouwe Vader. Hem en het Lam de lof!

Mijn geliefden! De vaste belofte van de Schrift, zij is *heden* werkelijkheid. Dat aan Josua de verdraaidheid afgenomen werd, gaf aanleiding tot een rij van beloften, welke hem gegeven werden. Zij zijn alle waar geworden. Wie van u nu daar staat, zoals Josua stond, Josua's geschiedenis moet de zijne worden. Zij is de zijne. Ik heb het woord tot u gebracht, het woord van de Heere: *Ik heb uw verdraaidheid van u weggenomen.*

Wie onder u daar staat verlegen en vreesachtig vanwege al het tegenstrijdige, hij heeft het woord van de Heere gehoord: *U bent mensen van het wonder.* Wie is het bang vanwege de volständigkeit? De Spruit heeft het er voor hem doorheengevoerd, na lijden en dood heeft Hij alles in zijn macht.

Welaan dan, onder de wijnstok, onder de vijgenboom u begeven, o allen die arm zijt! U moet niet wenen, maar u moet eten en drinken. O hoe zoet, hoe kostelijk is de genade van de Heere. Maar daar Boven hebben nog heel andere dingen plaats. Nog een weinig, en dan zullen wij de Engel zien, Die met Josua sprak, en Die ook onze verdraaidheid van ons genomen heeft. Amen.